

II. Lærere og andre videnskabelige Tjenestemænd samt Censorer.

a. Afgang og Udnævnelser m. v.

Oversigt for Aaret 1940—41.

Det teologiske Fakultet.

Under 3. Maj 1941 blev Docent i Teologi med det gamle Testamente som Hovedfag, Dr. theol. Flemming Hvidberg udnævnt til ekstraordinær Professor i samme Fag fra den 1. April 1941 at regne, se nedenfor Side 20.

Under 26. April 1941 bifaldt Ministeriet efter Indstilling af Fakultetet og Universitetets Rektor, at Besættelsen af Docenturet i det nye Testamente blev udskudt i 2 Aar; herom og om Varetagelsen af den til Docenturet henlagte Undervisning, se nedenfor Side 22.

Under 5. December 1940 meddelte Ministeriet Professor N. H. Søe Fritagelse for at holde Forelæsninger i Foraarssemestret 1941 af Hensyn til Udarbejdelsen af en Lærebog i kristelig Etik for de Studerende og til Bedømmelsen af en Disputats (J. Nr. 3 c/40).

Cand. theol. Børge Diderichsens Ansættelse som Assistent ved det teologiske Laboratorium forlængedes med 1 Aar fra den 1. Februar 1941 (J. Nr. 105/40).

Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

Under 24. Januar 1941 blev der meddelt Overretssagfører O. K. Magnussen Fornyelse for et Tidsrum af 3 Aar fra den 1. Februar 1941 at regne af hans Beskikkelse som Lektor ved Universitetets juridiske Laboratorium (J. Nr. 109/41).

Under 9. Juni 1941 meddelte Ministeriet Professor, Dr. polit. Axel Nielsen Fritagelse for at holde Forelæsninger i Efteraarssemestret 1941 fra ca. 1. November, for at han kunde fuldføre et større videnskabeligt Arbejde (J. Nr. 3 a/41).

Cand. polit. Erik Mortensens Ansættelse som Assistent ved det økonomisk-statistiske Laboratorium forlængedes med 1 Aar fra den 1. September 1940 (J. Nr. 252 b/40).

Det lægevidenskabelige Fakultet.

Professor i normal Anatomi, Dr. med. H. Hou-Jensen afgik ved Døden den 16. Oktober 1940. Han var Universitetslærer fra 1934 til sin Død.

Under 14. November 1940 blev Afdelingsforstander ved Statens Seruminstitut, Dr. med. K. A. Jensen udnævnt til Professor i almindelig Patologi fra den 1. Februar 1941 at regne, se nedenfor Side 27.

Under 27. August 1940 blev der meddelt Professor i patologisk Anatomi, Dr. med. Poul Møller Afsked efter Ansøgning paa Grund af Svagelighed med Pension fra den 31. Januar 1941 at regne.

Under 26. Februar 1941 blev Prosektor ved Finseninstitutet og Radiumstationen, Dr. med. J. Engelbreth-Holm udnævnt til Professor i patologisk Anatomi fra den 1. Februar 1941 at regne, se nedenfor Side 33.

Under 21. Juni 1941 blev Lektor i Anatomi og Amanuensis ved Universitetet, Dr. med. Harald Okkels udnævnt til Professor i normal Anatomi fra den 1. Juli 1941 at regne, se nedenfor Side 43.

Under 16. November 1940 blev der meddelt Professor, Dr. med. Axel Lendorf Afsked efter Ansøgning paa Grund af Alder med Pension fra de af ham beklædte Stillinger som Professor i Kirurgi ved Universitetet og Overkirurg ved Rigshospitalet fra den 28. Februar 1941 at regne.

Under 20. August 1941 blev Professor i Kirurgi ved Universitetet, Dr. med. E. Dahl-Iversen udnævnt til Overkirurg ved Rigshospitalets kirurgiske Afdeling C for et Tidsrum af 6 Aar fra den 1. August 1941 at regne, se nedenfor Side 47.

Under 28. April 1941 blev Overlæge ved Bispebjerg Hospital, Dr. med. E. Meulengracht genbeskikket som Professor ved den kliniske Praktikantundervisning i Medicin for et Tidsrum af 6 Aar fra den 1. April 1941 at regne (J. Nr. 142/41).

Paa Normeringsloven for 1941—42, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg A., Sp. 3147—48 og 3214, blev der tillagt forhv. Professor, Dr. med. Poul Møller Pensionsanciennitet fra den 1. Januar 1923 med tilbagevirkende Kraft fra den 1. Februar 1941 med Fritagelse for Efterbetaling af Pensionsbidrag (J. Nr. 194/40).

Under 7. Juni 1941 blev Dr. med. Tage Kemp udnævnt til Direktør for Universitetets Institut for human Arvebiologi og Eugenik fra den 1. Juni 1941 at regne, se nedenfor Side 62.

Under 4. Oktober 1940 blev Underaccouchør ved Rigshospitalets Fødeafdeling A og 1. Reservelæge ved Hospitalets gynækologiske Afdeling Erik Guldberg beskikket som Lektor i Obstetrik ved Universitetet for Tiden 1. September 1940 til 31. Marts 1943, se nedenfor Side 66.

Under 20. December 1940 fritog Ministeriet efter Ansøgning Lektor, Dr. med. Viggo Friedenreich for hans Hverv som Lektor i Para-

sitologi og medicinsk Bakteriologi ved Universitetet fra den 31. Januar 1941 at regne (J. Nr. 326/40).

Under 5. Februar 1941 blev Dr. med. Jens Bing beskikket som Lektor i Parasitologi og medicinsk Bakteriologi ved Universitetet for Tiden 1. Februar til 31. Marts 1941; under 26. April 1941 blev Beskikkelsen fornyet for et Tidsrum af 3 Aar fra den 1. April 1941 at regne, se nedenfor Side 68.

Under 1. April 1941 blev 1. Reservekirurg ved Kommunehospitalets 1. Afdeling, Dr. med. Erik Husfeldt beskikket som Lektor i Kirurgi ved Universitetet for Tiden 1. April 1941 til 31. Marts 1942, se nedenfor Side 67.

Paa Finansloven for 1941—42, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg A., Sp. 1683—84, fornyedes for 3 Aar fra den 1. April 1941 at regne den tidligere givne Bevilling paa 3600 Kr. aarlig til et Lektorat i Anatomi ved Universitetet (J. Nr. 440/37).

I Anledning af Professor, Dr. med. C. E. Blochs Sygdom i Januar Maaned 1941 blev der af Universitetets Konto 6. Vikarudgifter stillet et Beløb af 440 Kr. til Raadighed som Vederlag til Reservelæge ved Rigshospitalets Afdeling for Børnesygdomme, Dr. med. Preben Plum for Eksamination af 44 Kandidater i Pædiatri ved den lægevidenskabelige Embedseksamen Vinteren 1941 (J. Nr. 132/41).

I Anledning af Professor, Dr. med. Knud O. Møllers Sygdom i December Maaned 1940 blev der af Universitetets Konto 7. Vederlag een Gang for alle stillet et Beløb af 150 Kr. til Raadighed som Vederlag til fast videnskabelig Assistent ved Universitetets farmakologiske Institut, Dr. med. Georg Brun for Eksamination af 15 Kandidater i Farmakologi ved den lægevidenskabelige Embedseksamen Vinteren 1941 (J. Nr. 131/41).

Efter Indstilling af Universitetet bifaldt Ministeriet under 14. Maj 1941, at der af Universitetets Konto 7., Vederlag een Gang for alle, blev tillagt forhv. Lektor ved Universitetet og fast videnskabelig Assistent ved Universitetets Institut for almindelig Patologi, Dr. med. Viggo Friedenreich et Beløb af 800 Kr. for Undervisning af Embedslægestuderende i Foraarssemestret 1940 under afdøde Professor, Dr. med. Oluf Thomsens Sygdom (J. Nr. 145 a/41).

Under 13. Oktober 1940 fritog Ministeriet efter Ansøgning Professor, Overkirurg, Dr. med. Einar Thomsen for Hvervet som Censor i Anatomi ved den lægevidenskabelige Embedseksamen for Resten af 6-Aaret 1. November 1939—31. Oktober 1945 (J. Nr. 83 i/40).

Under 26. Marts 1941 beskikkede Ministeriet forhv. Professor, Dr. med. Poul Møller som Censor i patologisk Anatomi ved den lægevidenskabelige Embedseksamen for Resten af 6-Aaret 1. November 1939—31. Oktober 1945 (J. Nr. 83 b/41).

Under 12. Juni 1941 beskikkede Ministeriet efternævnte som Censorer eller Censorsuppleanter ved den lægevidenskabelige Embedseksamen for Resten af 6-Aaret 1. November 1939—31. Oktober 1945,

i Anatomi: Læge Karl Bierring som Censor, Læge Eivind Thomasen som 1. Censorsuppleant, Læge C. J. Møllenbach som 2. Censorsuppleant; i Pædiatri: Dr. med. Poul Drucker som 1. Censorsuppleant; i Biokemi: Lektor, Dr. med. Jens Bing som 1. Censorsuppleant, Læge Mogens Faber som 2. Censorsuppleant og Læge K. Kjerulf-Jensen som 3. Censorsuppleant; i Fysiologi: Dr. med. Jørgen Bichel som 2. Censorsuppleant; i Farmakologi: Læge Fru Gerda Wegener som 2. Censorsuppleant (J. Nr. 83 d/41).

Cand. med. Tage Jensen ansattes som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Afdeling for Hud- og Kønssygdomme fra den 1. September 1940.

Cand. med. Erik D. Bartels' Ansættelse som Assistent ved Institutet for human Arvebiologi og Eugenik forlængedes med 1 Aar fra den 1. Oktober 1940.

Cand. med. Frk. Annie Schondels Ansættelse som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Afdeling for Børnesygdomme forlængedes med 1 Aar fra den 1. Oktober 1940.

Cand. med. Henry Christensens Ansættelse som Assistent ved Institutet for almindelig Patologi forlængedes med 1 Aar fra den 1. Oktober 1940.

Cand. med. Aksel Harrestrup Andersens Ansættelse som Assistent ved Farmakologisk Institut forlængedes med 1 Aar fra den 1. Oktober 1940.

Cand. med. Harry Brocks' Ansættelse som Assistent ved Retsmedicinsk Institut forlængedes med 1 Aar fra den 1. Oktober 1940.

Cand. med. Gudmund Magnussen ansattes som klinisk Assistent ved Rigshospitalets neurologiske Afdeling for 1 Aar fra den 1. Oktober 1940.

Islandsk Læge Johannes Bjørnsson meddeltes efter Ansøgning Afsked fra Stillingen som Assistent ved Biokemisk Institut fra den 1. November 1940.

Cand. med. Helge Christensens Ansættelse som klinisk Assistent ved Rigshospitalets medicinske Afdeling A forlængedes med 1 Aar fra den 1. November 1940.

Cand. med. Niels Bays Ansættelse som klinisk Assistent ved Professoratet i intern Medicin, knyttet til Rigshospitalets medicinske Poliklinik forlængedes med 1 Aar fra den 1. November 1940.

Cand. med Poul Astrup ansattes som Assistent ved Biokemisk Institut for 1 Aar fra den 1. November 1940.

Dr. med. Aksel Juul ansattes som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Afdeling for Øre-, Næse- og Halssygdomme for 1 Aar fra den 1. November 1940.

Cand. med. Jørgen Ganes' Ansættelse som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Afdeling C forlængedes med 1 Aar fra den 1. December 1940.

Cand. med. Holger Hansens Ansættelse som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Afdeling D forlængedes med 1 Aar fra den 1. December 1940.

Cand. med. Jens Bangs Ansættelse som klinisk Assistent ved Professoratet i epidemiske Sygdomme forlængedes med 1 Aar fra 1. December 1940.

Cand. med. Mogens Ingerslevs Ansættelse som Assistent ved Medicinsk-fysiologisk Institut forlængedes med 1 Aar fra den 1. December 1940.

Cand. med. Ernst Trier Mørch meddeltes efter Ansøgning Afsked fra Stillingen som Assistent ved Institutet for human Arvebiologi og Eugenik fra den 1. Januar 1941.

Cand. med. Jørgen Boas meddeltes efter Ansøgning Afsked fra Stillingen som klinisk Assistent ved Rigshospitalets psykiatriske Afdeling fra den 1. Januar 1941.

Cand. med. Harald Olesens Ansættelse som Assistent ved Retsmedicinsk Institut forlængedes med 1 Aar fra den 1. Januar 1941.

Cand. med. Richardt Hammen ansattes som Assistent ved Retsmedicinsk Institut for 1 Aar fra den 1. Januar 1941.

Cand. med. Poul Fogh Andersen ansattes som Assistent ved Institutet for human Arvebiologi og Eugenik for 1 Aar fra den 1. Januar 1941.

Cand. med. Torben Svend Hansen antoges som Vikar i en fast videnskabelig Assistentstilling ved Retsmedicinsk Institut fra den 1. Januar 1941.

Dr. med. Viggo Friedenreich meddeltes efter Ansøgning Afsked fra Stillingen som fast videnskabelig Assistent ved Institutet for almindelig Patologi fra den 1. Februar 1941.

Dr. med. Jens Bing ansattes som Aspirant i Stillingen som fast videnskabelig Assistent ved Institutet for almindelig Patologi fra den 1. Februar 1941.

Dr. phil. Frk. Margrethe Hejde Simesens Ansættelse som Assistent ved Farmakologisk Institut forlængedes med 1 Aar fra den 1. Marts 1941.

Cand. med. Erik Hjalmar Larsens Ansættelse som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Fødeafdeling A og gynækologiske Afdeling I forlængedes med 1 Aar fra den 1. Marts 1941.

Cand. med. Villars Lunn ansattes som klinisk Assistent ved Rigshospitalets psykiatriske Afdeling for 1 Aar fra den 1. Januar 1941. Der meddeltes ham efter Ansøgning Afsked fra Stillingen fra den 1. Februar 1941.

Cand. med. Vagn Zahle ansattes som klinisk Assistent ved Rigshospitalets psykiatriske Afdeling for 1 Aar fra den 1. Marts 1941.

Cand. med. H. H. Jacobsens Ansættelse som Assistent ved Normal-anatomisk Museum forlængedes med 1 Aar fra den 1. April 1941.

Cand. med. Vagn Sindbjerg-Hansens Ansættelse som Assistent ved Institutet for almindelig Patologi forlængedes med 1 Aar fra den 1. April 1941.

Cand. med. Gregers Sørensen ansattes som klinisk Assistent ved Rigshospitalets medicinske Afdeling B for 1 Aar fra den 1. April 1941.

Cand. med. Erik D. Bartels meddeltes efter Ansøgning Afsked fra Stillingen som Assistent ved Institutet for human Arvebiologi og Eugenik fra den 1. Maj 1941.

Cand. med. O. Gottliebs Ansættelse som Assistent ved Normal-anatomisk Museum forlængedes med 1 Aar fra den 1. Maj 1941.

Cand. med. Erik Andreasens Ansættelse som Assistent ved Normal-anatomisk Museum forlængedes med 1 Aar fra den 1. Maj 1941.

Cand. med. E. Holsts Ansættelse som Assistent ved Medicinsk-fysiologisk Institut forlængedes med 1 Aar fra den 1. Maj 1941.

Cand. med. Fru Jenny Levin Nielsen ansattes som Assistent ved Institutet for human Arvebiologi og Eugenik for 1 Aar fra den 1. Maj 1941.

Cand. med. Fru Gerda Wegeners Ansættelse som Assistent ved Biokemisk Institut forlængedes med 1 Aar fra den 1. Juni 1941.

Dr. med. Gunnar Teilums Ansættelse som Assistent ved Patologisk-anatomisk Institut forlængedes med 1 Aar fra den 1. Juni 1941.

Cand. med. Mogens Ingerslev meddeltes efter Ansøgning Afsked fra Stillingen som Assistent ved Medicinsk-fysiologisk Institut fra den 1. Juli 1941.

Cand. med. Knud Rasmussens Ansættelse som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Afdeling for Øjensygdomme forlængedes med 1 Aar fra den 1. Juli 1941.

Cand. med. Allan Gammeltoft ansattes som Assistent ved Medicinsk-fysiologisk Institut for 1 Aar fra den 1. Juli 1941.

Cand. med. Aksel Harrestrup Andersen meddeltes efter Ansøgning Afsked fra Stillingen som Assistent ved Farmakologisk Institut fra den 1. August 1941.

Cand. med. Gudmund Magnussen meddeltes efter Ansøgning Afsked fra Stillingen som klinisk Assistent ved Rigshospitalets neurologiske Afdeling fra den 1. August 1941.

Cand. polyt. Johannes Glavinds Ansættelse som Assistent ved Biokemisk Institut forlængedes med 1 Aar fra den 1. August 1941.

Under 22. November 1940 forlængede Ministeriet den fast videnskabelige Assistent ved Medicinsk-fysiologisk Institut, Dr. med. Herman Kalckar tidligere bevilgede Orlov med 1 Aar fra den 1. Marts 1940 at regne af Hensyn til hans fortsatte Studieophold i Californien. Under 31. Januar 1941 forlængede Ministeriet Dr. Kalckars Orlov yderligere i eet Aar fra den 1. Marts 1941 at regne (J. Nr. 291 b/38).

Under 12. Februar 1941 forlængede Ministeriet med et halvt Aar den Amanuensis ved Universitetet, Dr. phil. H. Dam tidligere meddelte Orlov. Ved kgl. Resolution af 18. Juli 1941 udnævntes Dr. Dam

til Professor i bioteknisk Kemi ved Den polytekniske Lærestanstalt, Danmarks tekniske Højskole fra den 1. August 1941 at regne (J. Nr. 152 c/40 og 243/41).

Det filosofiske Fakultet.

Professor i klassisk Filologi, Dr. phil. William Norvin afgik ved Døden den 16. August 1940. Han var Universitetslærer fra 1924 til sin Død.

Under 28. Januar 1941 blev der meddelt ekstraordinær Professor i dansk Litteraturhistorie, Dr. phil. Hans Brix Afsked efter Ansøgning paa Grund af Alder med Pension fra den 31. August 1941 at regne.

Under 30. Maj 1941 blev Inspektør af 1. Grad ved Nationalmuseet, Lektor ved Universitetet, Dr. phil. Johs. Brøndsted udnævnt til Professor i nordisk Arkæologi og europæisk Forhistorie fra den 1. Juni 1941 at regne, se nedenfor Side 69.

Under 19. Juni 1941 blev Lektor ved Metropolitanskolen, Dr. phil. Hartvig Frisch udnævnt til Professor i klassisk Filologi fra den 1. Juli 1941 at regne, se nedenfor Side 72.

Under 17. Juni 1941 blev Lektor i Dansk ved Paris' Universitet, Dr. phil. F. J. Billeskov Jansen udnævnt til Docent i dansk Litteratur fra den 1. September 1941, se nedenfor Side 83.

Under 27. Marts 1941 blev der meddelt Cand. mag. Peter Jørgensen Fornylse for et Tidsrum af 3 Aar fra den 1. April 1941 at regne af hans Beskikkelse som Lektor i tysk Sprog ved Universitetet, jfr. angaaende Fornylse af Lektorhonoraret for 3 Aar fra den 1. April 1941 at regne, Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg A., Sp. 1683—84 (J. Nr. 176/40 og 143/41).

Under 22. April 1941 blev der meddelt Cand. mag. F. W. Wendt Fornylse for et Tidsrum af 1 Aar fra den 1. Juni 1941 at regne af hans Beskikkelse som Lektor i moderne Historie og Samfundskundskab ved Universitetet (J. Nr. 167/41).

Paa Finansloven for 1941—42, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg A., Sp. 1683—84, optoges under Universitetets Konto 4. A. Honorarer til Lektorer m. fl. en Bevilling paa 2700 Kr. som 1. Del af en 2-aarig Bevilling paa 2700 Kr. aarlig til Honorering af en indfødt Engländer som Lektor i Engelsk. Om det nærmere vedrørende denne Bevillings Oprettelse henvises til Universitetets Aarbog for 1939—40, Side 54. Paa Grund af Krigsforholdene kunde den paagældende Lektorstilling indtil videre ikke blive besat (J. Nr. 229/38).

Efter Indstilling fra Fakultetet og Universitetets Rektor bemyndigede Ministeriet under 26. Marts 1941 Mag. art. Folmer Wisti til fortsat indtil Udgangen af Finansaaret 1941—42 at holde Øvelser over Polsk ved Universitetet efter nærmere Anvisning af Professoren i slavisk Filologi mod at oppebære det til en Lektor i Polsk ved Universi-

tetet bevilgede Beløb af 2400 Kr. + midlertidigt Tillæg, jfr. Universitetets Aarbog for 1939—40, Side 61 (J. Nr. 411/38).

Under 1. April 1941 beskikkede Ministeriet Professor, Dr. phil. O. E. Ravn som Censor og Professor Aage Bentzen som Censorsuppleant ved Proven i Hebraisk for teologiske Studerende for et Tidsrum af 3 Aar fra den 1. Januar 1941 at regne (J. Nr. 83 c/41).

Fru Annie M. Holch Justesens Ansættelse som Assistent ved Undervisningen i Hollandsk fornyedes for 1 Aar fra den 1. April 1941 (J. Nr. 144/41).

Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Under 24. December 1940 blev der meddelt Professor i Fysik, Dr. phil. Martin Knudsen Afsked efter Ansøgning paa Grund af Alder med Pension fra den 31. August 1941 at regne (J. Nr. 319/40).

Under 1. Maj 1941 blev Amanuensis ved Universitetet, Dr. phil. J. C. Jacobsen udnævnt til Professor i Fysik fra den 1. September 1941, se nedenfor Side 90.

Under 28. Marts 1941 blev der meddelt Dr. phil. Fr. Fabricius-Bjerre Fornyelse for et Tidsrum af 3 Aar fra den 1. April 1941 at regne af hans Beskikkelse som Lektor i Matematik ved Universitetet, jfr. angaaende Fornyelse af Lektorhonoraret for 3 Aar fra den 1. April 1941 at regne Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg A., Sp. 1683—84 (J. Nr. 146/41).

Under 28. Marts 1941 blev der meddelt Inspektør ved Mineralogisk Museum, Dr. phil. Christian Poulsen Fornyelse for et Tidsrum af 3 Aar fra den 1. April 1941 at regne af hans Beskikkelse som Lektor i Palæontologi ved Universitetet (J. Nr. 147/41).

I Anledning af Museumsbestyrer, Dr. phil. K. L. Henriksens Død den 28. Juni 1940 bifaldt Ministeriet under 5. September 1940 efter Indstilling af Museumsraadet for Universitetets zoologiske Museum og Universitetets Rektor, at Ledelsen af Museets 3die Afdeling indtil videre blev overdraget Museumsraadets Formand, Professor, Dr. phil. R. Spärck; under 17. Februar 1941 bifaldt Ministeriet, ligeledes efter Indstilling af Museumsraadet og Rektor, at Amanuensis ved Universitetet, Cand. mag. K. Stephensen, blev konstitueret som Museumsbestyrer ved Museets 3die Afdeling fra den 1. Februar 1941 at regne (J. Nr. 12 f/40).

I Anledning af Docent, Dr. phil. Henning E. Petersens Sygdomsforfald bifaldt Ministeriet under 27. Oktober 1941, efter Indstilling af Professor botanices, Dr. phil. Knud Jessen og Universitetets Rektor, at fast videnskabelig Assistent ved Universitetets planteanatomiske Laboratorium, Dr. phil. Tyge W. Bøcher fungerede som Eksaminator i Botanik ved Skoleembedseksamen Sommeren 1941 samt, at der for dette Hverv blev tillagt ham et Vederlag paa 15 Kr. pr. Karakter,

eller ialt 570 Kr. at afholde af Universitetets Konto 7. Vederlag een Gang for alle (J. Nr. 91 b/41).

Under 17. Maj 1941 beskikkede Ministeriet Lektor P. Pedersen som Censorsuppleant i Astronomi og Amanuensis ved Universitetet, Dr. phil. M. Degerbøl som Censorsuppleant i Zoologi ved Skoleembeds-eksamen for Resten af Treåret 1. April 1939—31. Marts 1942 (J. Nr. 83 e/41).

Cand. mag. Niels Arley ansattes (under 8. November 1940) som Assistent ved Institutet for teoretisk Fysik for 1 Aar fra den 1. April 1940.

Mag. scient. K. A. Thernøes Ansættelse som Assistent ved Astro-
nomisk Observatorium forlængedes med 1 Aar fra den 1. Oktober 1940.

Cand. mag. S. Bundgaards Ansættelse som Undervisningsassistent hos Professor Harald Bohr og Bibliotekar ved Matematisk Laborato-
rium forlængedes med 1 Aar fra den 1. Februar 1941.

Aktuar Poul Johansens Ansættelse som Assistent ved Forsik-
ringsmatematisk Laboratorium forlængedes med 1 Aar fra den 1. Fe-
bruar 1941.

Mag. scient. Mogens Køies Ansættelse som Assistent ved Plante-
anatomisk Laboratorium forlængedes med 1 Aar fra den 1. Februar
1941.

Cand. mag. Børge Baks Ansættelse som Assistent ved Kemisk
Laboratorium forlængedes med 1 Aar fra den 1. Februar 1941.

Den fast videnskabelig Assistent ved Biofysisk Laboratorium,
Dr. phil. J. K. Bøggild under 10. Januar 1940 meddelte Tilladelse til
at træde uden for Nummer i eet Aar fra den 1. Februar 1940 forlæn-
gedes ved Ministeriets Skrivelse af 28. Januar 1941 med endnu et Aar
fra den 1. Februar 1941. Under 12. Februar 1941 forlængedes hans
Ansættelse som honorarlønnet videnskabelig Assistent ved Institutet
for teoretisk Fysik med 1 Aar fra den 1. Februar 1941.

Cand. mag. et Mag. scient. Tage Larsens Konstitution som fast
videnskabelig Assistent ved Biofysisk Laboratorium forlængedes for
Tiden 1. Februar—31. August 1941.

Dr. phil. Sven Gisle Larsson konstitueredes som fast videnskabelig
Assistent ved Zologisk Museums 3die Afdeling fra den 1. Marts 1941.

Cand. mag. Evald Egelund Pedersens Ansættelse som Assistent
ved Kemisk Laboratorium forlængedes med 1 Aar fra den 1. April 1941.

Mag. scient. Niels Arleys Ansættelse som Assistent ved Institutet
for teoretisk Fysik forlængedes med 1 Aar fra den 1. April 1941.

Cand. polyt. H. C. Halvards Ansættelse som Assistent ved Fysisk-
kemisk Institut forlængedes med 1 Aar fra den 1. April 1941.

Cand. mag. Einar Storgaards Ansættelse som Assistent ved Geo-
grafisk Laboratorium forlængedes med 1 Aar fra den 1. Juni 1941.

Fast videnskabelig Assistent ved Zoofysiologisk Laboratorium,
Dr. phil. E. Hohwü-Christensen meddeltes efter Ansøgning Afsked fra
den 31. August 1941.

b. Universitetets Fritryksskonto.

(J. Nr. 2/40 og 2/41).

Universitetets Rektor har i 1940—41 bevilget følgende Bidrag af Fritryksskontoen: Docent, Dr. jur. Stig Juul 35 Kr. pr. Ark til Dækning af Udgiften ved Mangfoldiggørelse af en Fremstilling af den romerske Privatret (4. November 1940), Professor Aage Bentzen et Beløb af 50 Kr. pr. Ark til Trykningen af 1. Bind af hans Indledning til det gamle Testamente (18. December 1940) og Professor, Dr. theol. N. M. Plum 35 Kr. pr. Ark til Trykningen af 2. Udgave af hans Dogmatik (26. April 1941).

c. Universitetslærernes Studie- og Repræsentationsrejser.

Den sidst under Universitetets Udgiftspost o. 2. paa Finansloven for 1931—32 givne Bevilling til Universitetslærernes Studierejser var i Finansaaret 1940—41 (lige som i de otte nærmest forudgaaende Finansaar) af Sparehensyn midlertidigt inddraget ligesom de øvrige Bevillinger til Studierejser paa Statsbudgettet.

Af Universitetets Konto 10. d. Til Repræsentationsrejser blev i Finansaaret 1940—41 udbetalt til følgende: Professor, Dr. med. H. Haxthausen 300 Kr., Professor, Dr. med. E. Lundsgaard 75 Kr. (J. Nr. 289/40) og Professor, Dr. med. K. A. Jensen 600 Kr. (J. Nr. 324/40).

d. Oprettelse af et ekstraordinært Professorat i det Gamle Testamente for Docent, Dr. theol. Flemming Hvidberg.

(J. Nr. 188/39).

Under 22. Maj 1939 indgav det teologiske Fakultet følgende Andragende:

Det teologiske Fakultet ved Københavns Universitet tillader sig herved at ansøge om, at det normerede Docentur, der for Tiden indehaves af Docent, Dr. theol. Flemming Hvidberg, maa blive omdannet til et ordinært Professorat i Teologi med det Gamle Testamente som Hovedfag.

Docent, Dr. Hvidberg, der er født 1897, disputerede 1928 for den teologiske Doktorgrad og ansattes 1929 som Docent i det Gamle Testamente ved Københavns Universitet. Han har nu med megen Dygtighed og Pligtopfyldelse i 10 Aar bestridt sit Embede og ikke indskrænket sig til at læse det Timetal, som normalt regnes at paahvile en Docent, men i Virkeligheden i adskillige Aar bestridt en Professors fulde

Gerning, idet han Semester efter Semester har paataget sig en større Undervisningsbyrde end den, der egentlig paahvilede ham, og iøvrigt i enhver Henseende udført samme Fakultetsarbejde som det, der ordinært paahviler Professorerne, saaledes ogsaa fungeret som Dekan og deltaget som Dommer i en Professorkonkurrence.

Naar Dr. Hvidberg saaledes undervisningsmæssigt har udført et større Arbejde, end der normalt paahviler Docenter, hænger det sammen med, at den nødvendige regelmæssige Undervisning i det Gamle Testamente, som ikke blot gælder de teologiske Studerende, men ogsaa dem, der forbereder sig til Skoleembedseksamen med Kristendoms-kundskab som Fag, og som i udstrakt Grad nødvendiggør særskilt Undervisning, nu har antaget et saadant Omfang, at den i Virkeligheden kræver to Mands fulde Arbejde.

Hertil kommer yderligere, at Dr. Hvidberg er en meget dygtig Videnskabsmand. Da det danske Bibelselskab for nogle Aar siden udbad sig en Udtalelse af det teologiske Fakultet om den af dette foranstaltede ny Oversættelse af det Gamle Testamente, forlangte det teologiske Fakultet som Betingelse for at anbefale Autorisationen af denne, at der altid maatte foreligge en Udgave forsynet med et omfattende tekstkritisk Apparat. Det blev overdraget Dr. Hvidberg at udføre dette store og krævende Arbejde, der nu er tilendebragt og snart vil blive publiceret. Det har lagt meget Beslag paa hans Arbejdskraft uden dog at standse hans selvstændige videnskabelige Produktion, idet han 1938 som Universitetsprogram har udgivet et Skrift: Graad og Latter i det Gamle Testamente, der fra sagkyndig Side er blevet modtaget med stor Anerkendelse og vidner om betydelige Evner og omfattende religionshistorisk Viden.

Han sysler i Øjeblikket med adskillige Planer for videre selvstændige Studier, og det vil derfor være meget magtpaaliggende, at han nu, da han allerede er i Fyrrene, kan blive stillet saadan, at hans Kræfter helt kan blive udnyttet i Universitetets og Videnskabens Tjeneste.

Stillingen som Docent ved Universitetet er imidlertid saadan, at det for en gift Mand med Børn er umuligt at klare sig uden at have andet lønnet Arbejde ved Siden af, hvilket med den begrænsede Tid, der saaledes staar til ens Raadighed, og med den Mangel paa Mulighed for virkelig Koncentration, der for det videnskabelige Arbejde er en saa nødvendig Betingelse, normalt vil sige, at de bedste og frugtbareste Aar ikke udnyttes, som de skulde — for Universitetet og det videnskabelige Liv i et lille Land som Danmark selvsagt et Tab, der i det lange Løb er skæbnesvangert.

Hensynet til de stærkt forøgede Krav til Undervisningen af de Studerende, der ingenslunde skønnes at have nogen Udsigt til at blive mindre, gør, at Fakultetet maa anse det for paakrævet at ansøge om Oprettelsen af et nyt ordinært Professorat i det Gamle Testamente, og ikke blot om et ekstraordinært Professorat til Dr. Hvidberg person-

ligt, da et saadant ved Ledighed i Embedet atter vilde falde tilbage til at blive et Docentur.

Det teologiske Fakultet skal derfor meget varmt og indstændigt anbefale, at det normerede Docentur, som Docent, Dr. Hvidberg er Indehaver af, saa snart det paa nogen Maade kan ske, bliver omdannet til et ordinært Professorat.

Dette Andragende blev med Rektors og Kurators Tilslutning under 14. Oktober 1939 indsendt til Ministeriet til Optagelse paa Normeringslovforslaget for 1940—41, men Sagen blev ikke fremmet. Under 31. Januar 1940 indsendte Universitetet da et Andragende til Ministeriet om, at der ved Ændringsforslag til Finanslovforslaget for 1940—41 maatte blive oprettet et ekstraordinært Professorat i det Gamle Testamente for Docent Hvidberg; man henviste i dette Andragende til, at Oprettelsen af Professoratet var meget ønskelig, ikke blot af de tidligere nævnte Grunde, men tillige, for at Universitetet kunde bevare Docent Hvidberg som Lærer. Heller ikke dette Andragende blev fremmet; Universitetet androg da under 30. April 1940, at der, foreløbigt for Finansaaret 1940—41, blev bevilget Docent Hvidberg et ekstraordinært Løntillæg paa 1200 Kr., saaledes at hans Embedsindtægter derved vilde komme til at svare til en Professors. Under 22. Juni 1940 bifaldt Ministeriet dette Andragende, saaledes at Beløbet vilde være at udrede af Universitetets Konto 7. Vederlag een Gang for alle.

Under 5. December 1940 gentog Universitetet sit Andragende om, at det ordinære Docentur i det gamle Testamente, nu paa Normeringsloven for 1941—42, maatte blive omdannet til et ordinært Professorat i Teologi med det Gamle Testamente som Hovedfag. Dette Forslag blev imidlertid ikke fremmet, men til 3. Behandling af Finansloven for 1941—42, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg B., Sp. 807—10, stillede Ministeriet Forslag om Oprettelse af et ekstraordinært Professorat i det nævnte Fag for Docent Hvidberg, saaledes at Universitetets Konto 1. Ordinære Lønninger blev nedsat med 9146 Kr. svarende til Docent Hvidbergs Lønning i det ordinære Docentur og saaledes, at Universitetets Konto 2. Lønninger til ekstraordinære Professorer og Docenter blev forhøjet med 9804 Kr. til Oprettelse af et ekstraordinært Professorat for Docent Hvidberg.

Herefter blev ved kgl. Resolution af 6. Maj 1941 Docent, Dr. theol. Flemming Hvidberg udnævnt til ekstraordinær Professor i Teologi med det Gamle Testamente som Hovedfag ved Københavns Universitet fra den 1. April 1941 at regne.

e. Udskydelse af Besættelsen af Docenturet i det ny Testamente. (J. Nr. 191/40).

Ved ekstraordinær Professor i det ny Testamente, Dr. theol. H. Mosbechs Udnævnelse til ordinær Professor i Teologi med nytestamentlig Eksegese som Hovedfag, jfr. Universitetets Aarbog for 1939—40,

Side 22 ff., bortfaldt det af ham tidligere beklædte ekstraordinære Professorat, hvorved det ordinære Docentur i det ny Testamente atter vilde være at besætte.

Efter at dette Docentur efter Indstilling af det teologiske Fakultet og Universitetets Rektor var blevet opslaaet ledigt, blev under 29. Oktober 1940 de indkomne to Ansøgninger, nemlig fra Cand. theol. Børge Diderichsen og Sognepræst P. Verner Hansen, af Ministeriet tilstillet Universitetet til Erklæring.

Til at bedømme de indkomne Ansøgninger nedsatte det teologiske Fakultet i Henhold til § 3 i kgl. Anordning af 15. Maj 1932 et Udvalg bestaaende af Professorer ved Københavns Universitet, Dr. theol. H. Mosbech, Dr. theol. N. M. Plum og Professor ved Aarhus Universitet, Dr. theol. Johannes Munck. Dette Udvalg afgav under 15. Februar 1941 følgende Indstilling til Fakultetet:

Undertegnede, der af det teologiske Fakultet i København er nedsat som fagkyndigt Udvalg til Bedømmelse af de til det ledige Docentur i Ny Testamente indkomne Ansøgninger fra Pastor Børge Krag Diderichsen og Sognepræst Paul Verner Hansen, af hvilke førstnævnte har indsendt en Afhandling »En efterapostolsk Kommentar til Romerbrevet« (197 maskinskrevne Sider) og sidstnævnte en Afhandling »For Kristi Domstol, Gengældelsestanken hos Paulus I. Den eksegetisk-bibeltheologiske Del« (179 maskinskrevne Sider), skal efter Prøvelse af de nævnte Afhandlinger udtale:

Der har ikke kunnet opnaas Enighed i Bedømmelsen af Ansøgerne.

Professor *Mosbech* ønsker at udtale:

Pastor P. V. Hansens Afhandling er uheldigt disponeret med mange Gentagelser, ligesom de methodologiske Overvejelser, der anstilles, ofte er temmelig kunstige. Dens første Hovedafsnit indeholder en eksegetisk Undersøgelse, men der gives her væsentlig kun en bred Parafraze, og nogen synderlig dybtgaaende Eksegese bliver der sjældent Tale om; noget egentlig nyt og selvstændigt findes der næppe heller, og den videnskabelige Litteratur, der henvises til, er meget begrænset. I de følgende Afsnit behandles det egentlige Problem, men paa en saa lidet dybtgaaende Maade, at det i Virkeligheden forflygtiges eller helt forsvinder; Forfatteren har desuden afskaaret sig fra en virkelig Forstaaelse deraf, fordi han fuldstændig ser bort fra enhver genetisk eller psykologisk Forklaring af de paulinske Tanker. Som videnskabelig Præstation kan der derfor ikke tillægges Afhandlingen nogen synderlig Værdi.

Pastor B. K. Diderichsens Afhandling viser, at Forfatteren formaar at gennemføre sin Undersøgelse paa fortrinlig Maade; han behersker fuldt ud det Stof, han opererer med, og kan lægge Fremstillingen deraf saaledes til Rette, at de forskellige Enkeltheder kommer til at fremtræde i den rigtige Belysning og der, hvor Bevisførelsen kræver det. I sin Fortolkning røber han en usædvanlig Evne til at se paa en

Tekst med friske Øjne, opdage Problemer og Vanskeligheder, som den traditionelle Eksegese slet ikke eller kun i ringe Grad har haft Øje for, og tyde de enkelte Udtryk paa en helt ny, sprogligt forsvarlig Maade; adskillige af hans Iagttagelser synes desuden at vidne om betydeligt Kendskab til græsk Sprog og Grammatik. I det hele taget er Originalitet og Kombinationsevne et fremtrædende Træk i Forfatterens Begavelse, og hvad han i denne Afhandling har præsteret, giver ikke alene Løfte om, at han vil kunne udvikle sig til en initiativrig og selvstændig Forsker, men godtgør tillige, at han allerede har erhvervet sig en ikke helt almindelig eksegetisk Dygtighed.

Denne Bedømmelse paavirkes ikke i væsentlig Grad af, at der mod Arbejdet kan rettes forskellige Indvendinger, f. Eks. at der ikke i tilstrækkelig Grad er taget Hensyn til, at de paulinske Breve blev dikteret, hvorfor man bør være forsigtig med at stille alt for strenge Krav til Sammenhæng, logisk Tankeforbindelse og i det hele taget nøjagtig Udtryksmaade. Det maa nemlig betragtes som betydningsfuldt, at en Ekseget har et skarpt Blik for sproglige og logiske Mangler ved den Tekst, som skal fortolkes. En anden Indvending: at der mangler Paa-visning af den historiske Situation, som hans Hypothese forudsætter, kan heller ikke være afgørende, da Forfatteren har set det heri liggende Problem; og naar det kun er blevet til Antydninger, maa det formodes, at det skyldes Tidens Knaphed.

Konklusionen af denne Bedømmelse bliver da, at Pastor Diderichsens Afhandling afgjort er den betydeligste, og at den vidner om en saadan videnskabelig Begavelse og Dygtighed, at det kan betragtes som forsvarligt, at han uden Konkurrence eller andre Prøver indstilles til det ledige Docentur.

Professor *Plum* ønsker at udtale:

Pastor Diderichsens Afhandling viser, at Forfatteren har Evne til at se Problemer, og at han med Flid og Skarpsindighed søger at løse disse. Men der er utvivlsomt Selvmodsigelser og for hurtige Slutninger, ligesom Billedet af den formodede Forfatter til den efterapostolske Del af Romerbrevet næppe kan siges at kunne indpasses i nogen kendt Situation. Der mangler Baggrund for Fremstillingen, og Forsøget paa i det store og hele at anerkende den af Harnack rekonstruerede Markiontekst som det oprindelige Romerbrev, — der endda ikke er et Brev, men »en utvivlsomt ægte Paulustradition«, sammenstillet og udgivet af en paulinsk Menighed, f. Eks. »Korinth« — fører ikke til at løse Romerbrevets Gaade.

Pastor Hansens Afhandling er mest et flittigt Samlerarbejde med udpræget systematisk Tendens. Enkeltksegesen er ikke tilfredsstillende, idet den mest bestaar i en Sidestilling og Gruppering af de paulinske Udsagn. Til det i denne Sammenhæng vigtige Spørgsmaal om Paulusbrevenes Autenti og Integritet tages kun meget lidt Hensyn. Endvidere mangler enhver Paa-visning af de forskellige Tanke-rækkers Genesis hos Paulus.

Begge Afhandlinger gør, bortset fra adskillige kritiske Detailindvendinger, et noget ufærdigt Indtryk. Desuden er de som Bedømmelsesgrundlag ret ensidige. Ingen af dem giver et klart Udtryk for eksegetisk Metode, idet Hovedvægten for den ene ligger paa det litterære, historisk-kritiske Omraade, mens den anden har Slagside over mod Systematiken. Ikke heller faar man noget virkeligt specimen eruditionis paa det almindelige nytestamentlige Omraade.

Totalindtrykket er, at man her staar overfor to unge Teologer, der begge har vist Evner til og Sans for videnskabeligt Arbejde, skønt det dog er paafaldende, at ingen af dem i henholdsvis 10 og 8 Aar siden Embedseksamen har fremlagt noget selvstændigt udover de indsendte Manuskripter. Ud af Ansøgenes vita ante acta kan ingen sikre Slutninger drages med Hensyn til deres Egnethed som Universitetslærere. Det foreliggende synes mig for spinkelt til at begrunde en Indstilling af nogen af dem til et fast Embede som Lærer i det Nye Testamente ved Universitetet, — særlig da Fakultetet stadig og stærkt fastholder Ønsket om, at dette Docentur snarest muligt omdannes til et Professorat.

Jeg skal derfor foreslaa, at Fakultetet opsætter Besættelsen af Embedet, indtil Ansøgerne, eventuelt nye tilkommende Ansøgere, kan faa aflagt utvetydige Vidnesbyrd om deres Egnethed til en Lærerpost i Ny Testamente. Hvis Fakultetet ikke mener at kunne gaa ind paa dette Forslag, foreslaar jeg, at der afholdes Konkurrence.

Professor *Munck* ønsker at udtale:

Pastor Diderichsens Afhandling er et Forsøg paa at løse Romerbrevets mange Problemer ved en Kildesondring, ifølge hvilken store Dele af Romerbrevet ikke er skrevet af Paulus, men af en Forfatter fra den efterapostolske Tid. Denne Hypotese er ikke blevet underbygget paa forsvarlig Maade, idet Udgangspunktet i Harnacks Rekonstruktion af Markions Romerbrevstekst i sig selv er hypotetisk, og det er ikke lykkedes Diderichsen at sandsynliggøre det nye han fremfører, hverken den ægte Kerne i Romerbrevet eller Forfatteren til de sekundære Stykker. Den nye Hypotese fører ham ind i Selvmodsigelser paa flere vigtige Punkter, og Diderichsen er ikke i Stand til at give et Helhedsbillede af Paulus. Da han under hele Undersøgelsen opererer med, hvad der muligt hos Paulus og hvad ikke, maa det betragtes som en afgørende Mangel, at han ikke har Rede paa Paulus, naar han stadig i Praksis maa gaa ud fra et saadant Helhedsbillede. Resultatet bliver derfor Konstruktion paa et kun muligt eller sandsynligt Grundlag, og hele Hypotesen kommer derfor trods al udvist Skarpsindighed til at hvile paa usikker Grund.

Pastor Paul Verner Hansens Afhandling er den eksegetiske og bibelteologiske Del af et større Hele. Den første og afgørende Indvending er den, at der kun foreligger 1. Hoveddel, mens den 2. Hoveddel med det religionshistoriske Materiale ikke foreligger. Ved saaledes kunstigt at isolere det religionshistoriske — og det vil i denne Sammenhæng væsent-

lig sige: det senjødiske — Materiale, er der opnaaet, at den foreliggende 1. Hoveddel ikke blot er en Torso af et større Hele, men en mislykket Halvdel, fordi Stoffet fra den 2. Hoveddel Skridt for Skridt havde været nødvendigt i 1. Hoveddel. Det gælder den eksegetiske Undersøgelse i første Kapitel, hvor Hansen vil bruge »alle de til Raadighed staaende Midler«, men ikke anvender det religionshistoriske Stof. Det samme gælder 2. Kapitel med dets Sammenfatning af Stoffet og dets nærmere Bestemmelse. Og dersom man kunde have baaret over med, at Hansen indtil nu ikke har gjort Brug af Religionshistorien, saa er det, at han afslutter sig Arbejde paa Gengældestanken hos Paulus i 3. og 4. Kapitel, uden først at have behandlet det religionshistoriske Stof, absolut uforstaaeligt. Hansen reducerer derved realiter dette Stof til noget paa Forhaand sekundært, som ikke hører hjemme i en Undersøgelse af Paulus' Tanker, men som man kan nøjes med at afhandle bagefter i en saakaldt anden Hoveddel, der dog kun er et Anhang.

Den bibelteologiske Del af Arbejdet er svag, fordi Gengældelseslæren canaliseres for at kunne passe til Frelseslæren. Hansens Emne er tidligere behandlet, og han har intet nyt at sige eller bringe om det. Det kunde han naturligtvis heller ikke gøre alene ved at undersøge Indholdet af Paulus' Breve. Det i Afhandlingen nedlagte Arbejde vil nemlig først faa Betydning i Sammenhæng med den kommende anden Hoveddel.

De to Afhandlinger bevæger sig begge indenfor et snævert Omraade af Faget Ny Testamente, og alligevel er ingen af dem virkelig afsluttede Undersøgelser, men det, der foreligger til Bedømmelse, er kun en Del af det, som maatte kræves af en udtømmende, videnskabelig tilfredsstillende Besvarelse af de rejste Spørgsmaal.

Det maa da udtales, at de to Afhandlinger paa Grund af deres Emner kun i ringe Grad giver Lejlighed til en begrundet Dom om Ansøgenes Kvalifikationer indenfor Faget Ny Testamente i dets Helhed, ligesom der heller ikke foreligger andet Materiale til at vurdere de to Ansøgers Kvalifikationer indenfor hellenistisk Græsk, Semitica, Patristik saavel som indenfor de nytestamentlige Hoveddiscipliner.

Og dog fremgaar det af de indsendte Afhandlinger, at Ansøgenes Kundskaber ikke er omfattende, og den videnskabelige Evne og Dygtighed, der er udvist, kan ikke siges at kvalificere nogen af dem til en Lærestol i det Ny Testamente.

Jeg kan derfor ikke indstille nogen af de to Ansøgere, men foreslaar Fakultetet ved fornyet Opslag senere at skaffe sig Lejlighed til at vælge mellem de to Ansøgere, der til den Tid maa formodes at have kvalificeret sig fuldt ud, og eventuelt andre kvalificerede Ansøgere.

Den 1. Marts 1941 afgav Fakultetet sin Indstilling, hvori meddeltes, at det fagkyndige Udvalgs Indstilling havde været tilstillet Ansøgerne, som ikke havde indsendt Bemærkninger. Udvalgsindstillingen var derefter blevet behandlet paa Fakultetsmøde, hvor det med 9 af 10 Stemmer blev vedtaget, at det paa Grundlag af den foreliggende

Udvalgsindstilling ikke var muligt at træffe nogen Afgørelse, men at det bedste vilde være, om Embedets Besættelse blev udskudt i 2 Aar.

Efter at denne Indstilling var blevet indsendt til Ministeriet med Konsistoriums Tilslutning, bifaldt Ministeriet under 26. April 1941, at Besættelsen af det ledige Embede som Docent i det ny Testamente ved Københavns Universitet blev udskudt i 2 Aar, idet Ministeriet samtidig udbad sig Indstilling med Hensyn til Varetagelsen af Undervisningen under Vakancen og udtalte, at man forventede til sin Tid at modtage Indstilling om Stillingens fornyede Opslag.

Efter en af Fakultetet derom afgiven Indstilling af 2. Maj 1941, hvortil Universitetets Rektor sluttede sig, bifaldt Ministeriet under 14. Juni 1941, at det blev overdraget Docent i systematisk Teologi, Dr. theol. K. E. Skydsgaard og Cand. theol. et Mag. art. E. Hammershaimb fra den 1. August 1941 at regne at varetage den under det ledige Docentur i det ny Testamente hørende Undervisning mod et aarligt Honorar af 2000 Kr. til hver, saaledes at Vederlaget til Docent Skydsgaard blev afholdt af Universitetets Konto 7. Vederlag een Gang for alle, medens Vederlaget til Cand. theol. et Mag. art. Hammershaimb blev afholdt af Universitetets Konto 6. Vikarudgifter.

f. Afdelingsforstander ved Seruminstitutet, Dr. med. K. A. Jensens Ansættelse som Professor i almindelig Patologi efter Professor Dr. med. Oluf Thomsens Død.

(J. Nr. 230/40).

Den 19. Maj 1940 afgik Professor i almindelig Patologi, Dr. med. Oluf Thomsen ved Døden.

Efter at det saaledes ledigtblevne Embede efter Indstilling af det lægevidenskabelige Fakultet og Universitetets Rektor var blevet opslaaet ledigt, blev under 22. Juni 1940 de indkomne 4 Ansøgninger, nemlig fra fast videnskabelig Assistent ved Institutet for almindelig Patologi, Lektor i Parasitologi og medicinsk Bakteriologi ved Universitetet, Dr. med. Viggo Friedenreich, Afdelingsforstander ved Statens Seruminstitut, Dr. med. K. A. Jensen, Bestyrer af Institutet for human Arvebiologi og Eugenik, Dr. med. Tage Kemp og Overlæge ved Maribo Amts og Bys Sygehus' medicinske Afdeling, Dr. med. Poul Vogt-Møller af Ministeriet tilstillet Universitetet til Erklæring.

Til at bedømme de indkomne Ansøgninger nedsatte det lægevidenskabelige Fakultet i Henhold til § 3 i kgl. Anordning af 15. Maj 1932 et Udvalg bestaaende af Professorerne, Dr. med. Knud Sand, Dr. med. Carl Sonne, Dr. med. L. S. Fridericia, Direktør for Statens Seruminstitut, Dr. med. J. Ørskov og Professor ved Lunds Universitet, Dr. med. Arvid Lindau. Dette Udvalg afgav under 28. September 1940 følgende Indstilling til Fakultetet:

Det ledige Embede er søgt af fire Ansøgere, om hvem man skal udtale følgende, idet Ansøgerne anføres i alfabetisk Rækkefølge:

Lektor, Dr. med. *Viggo Friedenreich*, født 1897, cand. med. 1922 og Dr. med. 1930, har efter 4 Aars Hospitalsuddannelse haft 3 Aars patologisk-anatomisk Uddannelse og iøvrigt været knyttet til Universitetsinstituter: Institutet for almindelig Patologi og det retsmedicinske Institut; paa sidstnævnte var han 3 Aar Afdelingsleder af det serologiske Laboratorium. Januar 1939 vendte han tilbage til Institutet for almindelig Patologi, hvor han overtog det ledige Lektorat i Medicinsk Bakteriologi og Parasitologi, og de sidste 3 Semestre under afdøde Professor Thomsens Sygdom varetog han det væsentlige af Undervisningen og Eksaminationen.

Dr. Friedenreich har offentliggjort 35, overvejende mindre Arbejder, ofte i kort og koncis Form som Led i sammenhængende Undersøgelser. Samtlige Arbejder ligger indenfor Serologien, nærmere beset Blodtypeforskningen, og behandler her dels nogle mere almene Spørgsmaal, dels og særlig en Række Specialundersøgelser over sjældnere Blodtyper. Den første Trediedel af hans Publikationer er Forarbejder til hans Disputats (1930) over det »Thomsenske Fænomen«; i disse og særligt i Disputatsen belyser han paa mønstergyldig videnskabelig Maade dette Fænomen og fik derigennem væsentlig Andel i dets Klarlæggelse og Placering.

I en Række Arbejder behandler Friedenreich A-Typens Deling, der siden v. Dügern-Hirszfelds' Arbejder fra 1911 og særlig Landsteiners omkring 1926 havde været under stadig Debat. Ogsaa her har Friedenreich ydet en betydelig Indsats gennem hans skarpe Afgrænsning af Typerne A_1 og A_2 ved Absorptionsforsøg og ved den samtidige Klarlæggelse af deres Arvegang.

I de seneste Aar har Friedenreich yderligere opstillet en Type A_3 , hvis nærmere Forhold endnu er under Udforskning.

Indenfor M-N-Systemet af Blodtyperne har Friedenreich samtidig med Tyskeren Crome Fortjeneste af Paavisningen af den meget sjældne N_2 -Type og har klarlagt dennes Arvegang og retsmedicinske Betydning.

Dr. Friedenreich har fremdeles behandlet Spørgsmaal af mere teoretisk Art, saaledes om Agglutinin-Dannelsen og det saakaldte »Udskiller — ikke-Udskiller«-Fænomen; i Tilslutning til det sidste Spørgsmaal er han kommet ind paa Undersøgelser over Receptoregenskabernes Fordeling indenfor de forskellige Væv og Organer hos Mennesker og Dyr og herunder opstillet interessante Arbejdshypoteser.

Dr. Friedenreichs Arbejder er prægede af en minutøs gennemtænkt Forsøgsanordning, af sober og nøgtern Behandling af Materiale og Resultater og i det hele af betydelig videnskabelig Klarhed, Stringens og Indleven i Problemerne, ligesom hans udmærkede Fremstillingsevne bør fremhæves. Indenfor sit Specialomraade, Blodtypeforskningen har han vundet et smukt internationalt Navn. Det maa kun

undre og beklages, at hans Produktion i saa yderlig Grad er eensidig, holdende sig indenfor endda snævert begrænsede Omraader af Serologien.

Afdelingsforstander ved Statens Seruminstitut *K. A. Jensen* er født 1894, Cand. med. 1922, Dr. med. 1927. Forskellig medicinsk Uddannelse til Juni 1927. Han ansattes som Assistent ved Statens Serum-institut 1923. Udnævntes til Laboratorieforstander 1928 og til Afdelingsforstander 1931.

Hele *K. A. Jensens* Produktion falder indenfor Mikrobiologi og Infektionspatologi, hvilke Felter saavel tidligere af Fakultetet som af Udvalget nu er blevet karakteriseret som Fagets centrale Omraader.

Et Hovedemne i hans Arbejder er Undersøgelser over Tuberkelbacillen og Tuberkulose. Dette skyldes ganske naturligt, at han i en lang Aarrække har været Leder af Tuberkuloseafdelingen paa Statens Seruminstitut, en Afdeling som han selv har skabt fra allerførste Begyndelse til nu, hvor Afdelingen er fuldt paa Højde med de bedste i Verden og i Dag Basis for den laboratoriemæssige Diagnostik af Tuberkulose for hele Danmark. Der er intet Felt indenfor Tuberkelbacillens Biologi eller den eksperimentelle Tuberkuloses Infektionspatologi, hvor ikke *K. A. Jensen* alene eller i Samarbejde med Medarbejdere har ydet originale og meget vægtige Bidrag.

Blandt disse Arbejder kan nævnes en Række gaaende ud paa at forbedre Tekniken i Forbindelse med Diagnostiken, med Forbedring af Substrater og Dyrkningsteknik resulterende i fortræffelige Metoder, der er blevet taget op i mange forskellige Lande. Yderligere kan nævnes Arbejder gaaende ud paa at forbedre Tuberkulinet ved Rensning og Standardisering, Arbejder af stor baade teoretisk og praktisk Betydning.

Undersøgelser over Calmette-Vaccinens Stabilitet, over det supponerede, saakaldte Tuberkulosevirus samt over den af Löwenstein paastaaede Tuberkelbacilæmi, førte til Afgørelser, som i Dag er hævet over Kritik og var af stor Værdi for den medicinske Verden.

De af *K. A. Jensen* gennemførte, meget omfangsrige Undersøgelser over Tuberkelbacillens Variabilitetforhold, herunder det vigtige Spørgsmaal om Typernes (den bovine og den humane) eventuelle indbyrdes Overgangsforhold, har atter gjort disse Problemer, som er af stor principiel og praktisk Betydning, brændende aktuelle for Tuberkuloseforskere.

Hans Arbejde over den eksperimentelle Tuberkuloseinfektionsmekanisme i normale og i aktivt immuniserede Dyr har ved en enkel og overbevisende Teknik belyst Infektions- og Immunitetsforhold paa en ny Maade.

Disse Arbejder førte direkte ind paa Undersøgelser af det normale og det allergiske Dyrs Reaktionsmaade overfor Tuberkelbacillen, og her ser vi atter, at *K. A. Jensen* paa et Felt, der er blevet behandlet Gang paa Gang af de dygtigste Forskere, paa en overraskende enkelt

Maade giver det klare Svar. Hertil kommer endelig, at K. A. Jensen dels alene og dels i Samarbejde med mange forskellige Medarbejdere, ogsaa indenfor Kliniken, har udført et stort og frugtbart Arbejde til Opklaring af den bovine Tuberkelbacil-Types Betydning for human Tuberkulose. Dette Omraade var kort Tid forinden taget op af engelske Forskere, men K. A. Jensen har udbygget og uddybet hele Problemet og gennem en eksemplarisk Arbejdsindsats kortlagt Situationen i Danmark med de højest varierende Forhold i de forskellige Landsdele. Disse Arbejder har ogsaa medført en fundamental Ændring af vort Syn paa den bovine Tuberkuloses Epidemiologi, har blandt andet vist os, at den bovine Tuberkelbacil ikke blot smitter gennem Mælkeinfektion, men ogsaa kan inficere gennem Inhalation i voksen Alder, særlig naturligvis hos den mest udsatte Landbefolkning, resulterende i »bovine Phthiser«.

Men K. A. Jensens Arbejde indskrænker sig ikke til Tuberkuloseproblemer. Paa mange andre Felter indenfor Mikrobiologien og Infektionspatologien har han givet meget vægtige Bidrag.

Her kan nævnes hans Disputatsarbejde fra 1927 over Colibacillens normale Vækstforhold. Med den direkte Agarmikroskopi som Grundlag ydede han hermed et nu klassisk Værk over normal Bakterievækst. Gennem sit Arbejde med Standardisering af Dysenteritoxin løste han den omkring 1923 af Folkeforbundets Hygiejnekomité stillede Opgave saa tilfredsstillende, at hans Resultater har fuld Gyldighed ogsaa i Dag.

Endelig har K. A. Jensen foretaget meget indgaaende infektionsmekaniske Studier inden for Salmonellagruppens Bakterier og ikke mindst disse Arbejder viser tydeligt hans Evner som Eksperimentator indenfor Infektionspatologien.

Sammenfattende kan siges, at K. A. Jensen er en fremragende og original Forsker med en usædvanlig Evne til at se Problemerkernes væsentlige elementære Sider og en ligesaa usædvanlig Evne til at løse Opgavernes praktiske, mere tekniske Side.

Han har takket være disse Evner støttet af en Flid og Udholdenhed, som maa aftvinge Beundring, gennemført et forbavsende stort Antal meget vægtige Arbejder, som har skaffet ham en højt anerkendt international Position. Som Leder af en stor og krævende videnskabelig Afdeling har han gjort et yderst fortjenstfuldt organisatorisk Arbejde. Gennem Aarene har han vist en fremtrædende Evne til at finde og bevare dygtige Medarbejdere, der har videreført hans Arbejde.

At hans Arbejde indenfor Tuberkulose har været af afgørende Betydning for Danmarks humane og veterinære Medicin, er aabenbart for alle kyndige.

Institutbestyrer, Dr. med. *Tage Kemp*, f. 1896, Cand. med. 1921, Dr. med. 1927, har efter 2 Aars Hospitalsuddannelse fra 1923—1938 uafbrudt været ansat som Assistent ved Universitetets Institut for almindelig Patologi. Han har siden 1926 i 12 Aar deltaget i Under-

visningen indenfor flere af Fagets Omraader og en enkelt Gang afholdt Eksamen.

1938 ansattes han som Bestyrer af det nyoprettede Universitetsinstitut for Arvebiologi. Han har i udstrakt Grad dygtiggjort sig til denne Stilling ved mange Studierejser i Udlandet.

Dr. Kemps videnskabelige Produktion er omfattende og alsidig, berørende en Række Emner indenfor den almindelige Patologi, i de senere Aar ganske særligt Arvebiologien og -patologien; ved Siden af egentlig videnskabelige Arbejder udgøres en stor Del af hans Produktion af letlæselige, for Offentligheden nyttige populære Afhandlinger.

Hans Arbejder indenfor Arvelighedsforskningen omfatter dels nogle Udredninger og Beskrivelser af Arvegangen ved forskellige Lidelser og dels smukke eksperimentelle Undersøgelser, specielt vedrørende den arvelige Dværgvækst hos Mus.

Et større Arbejde er hans Bog om Prostitution; den kan vel næppe siges at have bragt noget egentlig nyt, men repræsenterer et stort, flittigt Arbejde, hvis Værdi vel snarest ligger under Sociologien.

Nær Berøring med hans Forskning paa Arvelighedens Omraade har hans Arbejder over Celledeling. Han har her præsteret bemærkelsesværdige Undersøgelser; særlig maa fremhæves hans Bidrag til det vigtige Studium over Kromosomernes Antal og Forhold i Menneskets somatiske Celler, udført paa Vævskulturer og hans — tildels sammen med andre udførte — Arbejder over forskellige Agentiers Indvirkning paa Celledelingen.

Paa det endokrinologiske Omraade har han — foruden sin Disputats om »Kønsskarakterer hos Fostre«, hvis Værdi navnlig laa i den tiltrængte Kontrol over en Række foreliggende Arbejder af andre — ydet nogle grundige, mindre Arbejder over Seksualhormoner, bl. a. i Samarbejde med Pedersen-Bjergaard.

Hans Arbejder over Bakteriologi og Serologi er ikke af større Omfang eller Betydning, selv om han har gjort interessante Iagttagelser bl. a. vedrørende Bakterielysinet hos Hønsfostre og Isoagglutininerne Forhold i Fosterlivet og Barnealderen.

Endelig har han i en Lærebog over Endokrinologi (sammen med Okkels) vist gode pædagogiske Evner til at opbygge og forfatte en saadan. Nogle mindre Bidrag til tyske Haandbøger er væsentlig af kompilatorisk Natur.

Dr. Kemp har gennem sine Arbejder, i hvilke man vel nok kunde ønske at finde noget større Originalitet, vist sig som en alment interesseret Patolog og en produktiv Forfatter, der ved grundig og flittig videnskabelig Forskning har skabt sig en smuk Position, navnlig indenfor sit egentlige Omraade, Arvelighedsbiologien. Selv om hans videnskabelige Interesser som nævnt spænder over mange Omraader, bør det dog bemærkes, at netop Infektionspatologien og Mikrobiologien er meget svagt repræsenterede i hans Produktion.

Overlæge ved Maribo Amts Sygehus' medicinske Afdeling, Dr. med. *Poul Vogt-Møller*, født 1898, cand. med. 1924, Dr. med. 1935, har en fyldig, men rent klinisk Uddannelse og anfører ikke i sin Ansøgning Oplysning om Uddannelse i Laboratorievirksomhed. Ansøgerens videnskabelige Arbejder er dels kliniske og klinisk-terapeutiske, dels patologisk-fysiologiske, hovedsageligt paa Ernæringslærens Omraade.

Hans vigtigste videnskabelige Indsats er Indførelsen af Behandling med E-Vitamin i den humane og veterinære Terapi, og 14 af de 38 Afhandlinger, der er vedlagt Ansøgningen, handler herom. Efter det hidtil foreliggende, ogsaa i den nyeste Litteratur (A. L. Bacharach. *The British Medical Journal*, 1. Juni 1940. Side 890), synes det paavist, at denne Behandling har Virkning overfor habituel Abort, og Ansøgerens Arbejde med dette Problem er derfor vigtigt og fortjenstfuldt. Iøvrigt tangerer Ansøgerens videnskabelige Arbejder en Række forskellige Emner indenfor Vitaminforskning og Klinik. Hans Disputats om »Relationen mellem B-Vitaminerne og Ernæringens Indhold af Protein, Fedt og Kulhydrat« indeholdt Iagttagelser af Værdi, men nogle af Resultaterne hvilede paa temmelig faa Forsøgsrækker. Af de øvrige Arbejder vidner flere om Idérigdom og Initiativ, men nogle af dem, f. Eks. Arbejderne over Methylglyoxalatets og Glyoxalase-Coenzymets Betydning for B. 1. — Avitaminosens Patogenese, har Karakter af foreløbige Meddelelser, hvis Fortsættelse ikke er fremkommet. I det hele viser Ansøgerens Arbejder en Tendens til mere at gaa i Bredden end i Dybden, og der lægges stor Vægt paa at begrunde de fremsatte Anskuelser gennem Ræsonnementer, medens Forsøgsbeskrivelser træder noget i Baggrunden. Dette gælder f. Eks. Afhandlingen »Om Patogenesen af Mb. Basedowii i Relation til Reid Hunts Reaktion«. I enkelte af Arbejderne berøres mikrobiologiske Emner (Afhandlingerne om spontan Aortaruptur, om Leishmaniosis og om Vincents Stomatitis), men Behandlingen af disse tyder paa, at Ansøgeren staar Mikrobiologien og Infektionspatologien noget fjern, og hele hans Produktion, Uddannelse og hidtidige Virksomhed ligger paa andre Omraader end paa dem, der er centrale i Faget almindelig Patologi ved Københavns Universitet.

Som Konklusion af ovenstaaende Bedømmelse af de enkelte Ansøgers videnskabelige Arbejder og øvrige Kvalifikationer skal Udvalget udtale, at alle Ansøgerne har vist videnskabelige Evner og er internationalt kendte, hver paa sit Omraade. Det fremgaar imidlertid af vor motiverede Redegørelse, at Afdelingsforstander, Dr. med. K. A. Jensen efter Udvalgets eenstemmige Mening i videnskabelig Standard og Position staar højest og gennem sin fremragende videnskabelige Indsats og Produktion har vist en mere omfattende og resultatrig Virksomhed paa de centrale Omraader af Faget »Almindelig Patologi« end de øvrige Ansøgere.

Udvalget skal derfor eenstemmigt indstille Afdelingsforstander, Dr. med. Kai Adolf Jensen til det ledige Embede som Professor i almindelig Patologi ved Københavns Universitet.

Udvalgets Indstilling blev i Overensstemmelse med § 4, 2. Stk., i den fornævnte Anordning tilstillet Ansøgerne, af hvilke Dr. Kemp indsendte Svarskrivelse med Bemærkninger til Indstillingen.

Efter at Udvalgets Indstilling var blevet enstemmigt tiltraadt af Fakultetet og indsendt til Ministeriet med Konsistoriums Tilslutning, blev ved kgl. Resolution af 14. November 1940 Afdelingsforstander ved Statens Seruminstitut, Dr. med. K. A. Jensen udnævnt til Professor i almindelig Patologi ved Københavns Universitet fra den 1. Februar 1941 at regne.

Da Embedet som Professor i almindelig Patologi stod ledigt i Tiden fra 19. Maj 1940—31. Januar 1941, bifaldt Ministeriet efter Indstilling af det lægevidenskabelige Fakultet og Universitetets Rektor, at det blev overdraget Assistent ved Institutet for almindelig Patologi, Lektor, Dr. med. Viggo Friedenreich at varetage Forretningerne som Institutets Bestyrer under Vakancen mod at oppebære det Bestyren af Institutet i Henhold til Tjenestemandslovens § 590 tillagte Bevillingstillæg paa 800 Kr. aarlig, at det blev overdraget ham at varetage Undervisningen i almindelig Patologi i Efteraarsemestret 1940 mod et Vederlag paa 600 Kr. at afholde af Universitetets Konto 7. Vederlag een Gang for alle, at det blev overdraget ham at varetage Undervisningen i Kokoppeindpodning under Vakancen mod at oppebære det herfor bestemte Honorar af 600 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg, samt at der paa Universitetets Konto 5. Medhjælp paa forventet Tillægsbevilling for Finansaaret 1940—41 fra den 1. September 1940 at regne blev stillet et Beløb af 175 Kr. maanedlig til Raadighed for Institutet til Antagelse af en Læge til Medhjælp ved Undervisningen og det videnskabelige Arbejde. Endvidere blev der tillagt Dr. Friedenreich et Beløb af 680 Kr. for Eksamination af 68 Kandidater i Faget almindelig Patologi ved den lægevidenskabelige Embeds-eksamen Vinteren 1941; Beløbet afholdtes af Universitetets Konto 7. Vederlag een Gang for alle.

De med Embedets Besættelse forbundne Udgifter, ialt 509,40 Kr., blev afholdt af Universitetets Konto 10. e.

g. Professor, Dr. med. Poul Møllers Afgang fra Universitetet og Prosektor, Dr. med. J. Engelbreth-Holms Ansættelse som Professor i patologisk Anatomi.

(J. Nr. 258/40).

Under 27. August 1940 blev der meddelt Professor i patologisk Anatomi, Dr. med. Poul Møller Afsked efter Ansøgning paa Grund af Svagelighed med Pension fra den 31. Januar 1941 at regne.

Det saaledes ledigtblivende Embede blev efter Indstilling af det lægevidenskabelige Fakultet og Universitetets Rektor opslaaet ledig med Tilføjende, at der til Stillingen mod særligt Honorar var knyttet Stillingen som Prosektor ved Rigshospitalet med Pligt for Prosektoren til paa Begæring af de paagældende Overlæger at varetage Undersøgelser, som krævede speciel patologisk-anatomisk Indsigt, herunder ogsaa de histologiske Undersøgelser, og under 11. Oktober 1940 blev de indkomne 6 Ansøgninger, nemlig fra Prosektor ved Finseninstituttet og Radiumstationen, Dr. med. J. Engelbreth-Holm, Amanuensis ved Universitetet, Dr. med. Viggo Eskelund, Inspektør ved Universitetets retsmedicinske Institut, Dr. med. Willy Munck, Prosektor ved Kommunehospitalet i København, Dr. med. Svend Petri, honorarlønnet videnskabelig Assistent ved Universitetets patologisk-anatomiske Institut, Dr. med. Gunnar Teilum og Prosektor ved Bispebjerg Hospital, Dr. med. Bj. Vimtrup af Ministeriet tilstillet Universitetet til Erklæring.

Til at bedømme de indkomne Ansøgninger nedsatte det lægevidenskabelige Fakultet i Henhold til § 3 i kgl. Anordning af 15. Maj 1932 et Udvalg bestaaende af Professorerne, Dr. med. E. Dahl-Iversen, Dr. med. H. Hou-Jensen og Dr. med. Knud Sand samt Professor i patologisk Anatomi og Retsmedicin ved Lunds Universitet, Dr. med. Einar Sjövall og Professor i patologisk Anatomi ved Uppsalas Universitet, Dr. med. Robin Fåhræus. Af disse afgik Professor H. Hou-Jensen ved Døden den 16. Oktober 1940; Udvalget blev dog ikke i den Anledning suppleret med noget yderligere Medlem.

Udvalget afgav under 11. Januar 1941 følgende Indstilling til Fakultetet:

Det ledige Embede er søgt af seks Ansøgere, om hvem man skal udtale følgende, idet Ansøgerne anføres i alfabetisk Orden:

Prosektor, Dr. med. *J. Engelbreth-Holm*, født 1904, Cand. med. 1929, Dr. med. 1933. Straks efter sin Embedseksamen blev han frivillig videnskabelig Assistent ved Universitetets Institut for almindelig Patologi, hvor han arbejdede som saadan i 10 Aar. Hans kliniske Uddannelse maa siges at være sparsom. I 3 Aar var han Prosektorassistent ved Kommunehospitalet og Bispebjerg Hospital. Siden Juli 1938 har han været Prosektor ved Finseninstituttet og Radiumstationen. I 1938 fik han Specialistanerkendelse i patologisk Anatomi og Vævs-mikroskopi.

Paa Institutet for almindelig Patologi paabegyndte han, i Samarbejde med Oluf Thomsen, et eksperimentelt Arbejde om Hønsleukose. Den lange Serie videnskabelige Arbejder paa dette Omraade, ofte sammen med andre, er en Fortsættelse af Ellermanns og Bangs grundlæggende Undersøgelse og har paa talrige Punkter uddybet vor Opfattelse om Hønsleukosen. Herunder falder ogsaa hans Doktor-disputats (1933). Denne Arbejdspræstation falder indenfor den Del af

patologisk-anatomisk Forskning, som kan betragtes som den i Øjeblikket maaske mest centrale, nemlig Analysen af maligne Svulster og svulstlignende Tilstande og Virus' ætiologiske Betydning for disse. Engelbreth-Holm har gennem sine Undersøgelser kunnet give gode Argumenter for Hønsleukosens svulstagtige Natur, samt belyst Leukosens Forbindelse med Tumorer af Sarkomnatur og de eksperimentelle Betingelser for disse Tumorer Opstaaen. Fremdeles har han behandlet Virus' Tilstedeværelse i Forsøgsdyrenes Blod samt Spørgsmaalene om at fremkalde en Immuniseringsproces og om at inaktivere Virus gennem Oxydation, saaledes som det tidligere er paavist af andre Forskere vedrørende Rous-Sarkom. Gennem serologiske Forsøg har han kunnet bekræfte de forskellige Leukoseformers biologiske Sammenhæng. Disse Undersøgelser op til 1938 udgør en sammenhørende Serie af stor Værdi.

Engelbreth-Holms Interesse for Hønsleukosen udvidede sig efterhaanden til at omfatte saavel Leukoserne som maligne Tumorer hos Pattedyr. Her har han i en interessant Undersøgelse (sammen med O. Frederiksen) søgt at belyse, hvorledes ogsaa Leukose hos Mus kan overføres med cellefrit Materiale under anaërobe Forhold. Senere har han tilføjet den kritiske Reflektion, at den iagttagne Virkning skulde kunne bestaa i en Fremskyndelse af Sygdommens Manifestering. Han har endvidere kunnet fremskynde en Opstaaen af den spontane lymfogene Leukose eller Lymfo-Sarkomatose hos Mus gennem Behandling med en carcinogen Substans, ligesom han har kunnet bekræfte samme Evne hos saadanne Substanser med Hensyn til Mamma-cancer hos Mus.

Sin nuværende Opfattelse om de mange samvirkende Faktorer ved Opstaaen af maligne Tumorer hos Mus har han klart sammenfattet i sit sidste Arbejde, ligesom han har givet en stor, særdeles let læselig og overskuelig Fremstilling af Forskningens nuværende Standpunkt vedrørende spontane og eksperimentelle Leukoser hos Dyr.

Udover denne særdeles omfattende Forskning har han naaet at udføre et Antal mindre Undersøgelser, af hvilke kan fremhæves den eksperimentelle Paavisning af Eosinofili gennem intravenøs Olieinjektion. Nogle kasuistiske Arbejder dokumenterer, at han ogsaa har interesseret sig for den menneskelige Patologi; disse Arbejder, bl. a. et om tuberkuløs Splenomegali, er godt udførte, men af begrænset videnskabelig Værdi.

Engelbreth-Holms Uddannelse til et Professorat i patologisk Anatomi er, hvad Tidsrummet angaar, ikke langvarig, men er dog foregaaet ved Prosectorer med saa omfattende dagligt Arbejde, at den kan anses for tilfredsstillende. Den stringente og klare Fremstilling, ikke mindst i hans Oversigter, giver tilstrækkelig Vidnesbyrd om hans Evner som Lærer. Hans videnskabelige Produktion er meget omfattende og kan betegnes som en imponerende Arbejdspræstation i Betragtning af den korte Tid, i hvilken den er blevet til. Hans videnskabe-

lige Arbejder viser, at han er en energisk og maalbevidst Forsker, der med klart Blik ser de væsentlige Problemer paa et af Patologiens mest aktuelle Forskningsomraader, og som med sikker Haand forstaar at løse dem eller bringe dem nærmere til deres Løsning. Uden endnu at have leveret Bevis paa nogen egentlig videnskabelig Originalitet vidner Engelbreth-Holms Arbejder om en uomtvistelig klar og kritisk videnskabelig Tænke- og Arbejdsmaade. Paa fremtrædende Vis har han allerede forstaaet at drage yngre Videnskabsdyrkere ind i sit Arbejde, og han maa siges paa Leukoseforskningens Omraade allerede at have gjort sig internationalt kendt.

Dr. med *Viggo Eskelund*, født 1893, Cand. med. 1921 og Dr. med. 1931. Efter sin Embedseksamen gennemgik han en 8-aarig klinisk Hospitalsuddannelse, og fra 1930 har han haft Ansættelse som Assistent dels ved Kommunehospitalets patologiske Institut, dels ved Universitetets retsmedicinske Institut og endelig ved Universitetets patologisk-anatomiske Institut, hvor han siden 1938 har været fast videnskabelig Assistent. I de sidste fire Aar har han deltaget i Undervisningen af de Studerende. I 1935 fik han Anerkendelse som Speciallæge i patologisk Anatomi og Vævmikroskopi.

Eskelunds Arbejder falder i 3 Grupper: kliniske, retsmedicinske og patologisk-anatomiske. Fælles for de kliniske Arbejder er et aabent Blik for aktuelle Spørgsmaal, som belyses med egne Undersøgelser, oftest dog paa mindre Materialer. Blandt hans Arbejder indenfor Retsmedicin og patologisk Anatomi maa nævnes dels værdifulde kasuistiske Meddelelser, dels Arbejder over Forenkling af retsmedicinske og patologisk-anatomiske Undersøgelsesmetoder og Apparatur. Som Eksempel paa de kasuistiske Meddelelser skal anføres hans Arbejder over Strangulation og over Kulilteforgiftning samt det interessante Kasus over Periarteriitis nodosa i Pulmonalarterien. Den nævnte Gruppe af Arbejder viser paalidelig lagttagelsesevne og nøgtern Vurdering samt teknisk Talent, ligesom de bærer Vidnesbyrd om god Fremstillingsevne.

Udover disse Arbejder har Eskelund publiceret to større videnskabelige Afhandlinger, dels Disputatsarbejdet over Magniumnarkosen, dels en Monografi over Iris' anatomiske Variationer. Disputatsarbejdet, som særlig berører Forholdet mellem Magnium og Calcium i Serum, er forstandigt anlagt, Forsøgene er omhyggeligt udført og har bragt nye Oplysninger af Værdi paa adskillige Punkter. Monografien over Iris er et stort anlagt og smukt udført Arbejde, som angaar det forreste Irislag og den Atrofi, som dette i varierende Grad frembyder hos forskellige Individier, dels centralt, dels diffust. Den anatomiske Analyse er vel gennemført og belyst med enestaaende fotografiske Afbildninger. Eskelund giver en vis Støtte for den Opfattelse, at begge Atrofiformerne hver for sig nedarves, selvom hans Materiale er for lille til at tillade nogen Bedømmelse af den nærmere Art af denne Nedarvning. En samtidig udført Undersøgelse over Cornea giver mere

bestemte Holdepunkter for den Opfattelse, at Corneas større Tværbredde nedarves dominant.

Eskelunds videnskabelige Produktion, der dog kun for en mindre Del drejer sig om patologisk-anatomiske Emner, vidner om en initiativrig Forsker med vaagen Interesse for videnskabelige Problemer og Lethed i at behandle sine Opgaver. En Del af hans videnskabelige Arbejder viser imidlertid en vis Tilbøjelighed hos ham til at afslutte dem paa et Stadium, som efterlader det Indtryk, at han maaske kunde have ført dem videre til mere definitive Resultater.

Inspektør ved retsmedicinsk Institut, Dr. med. *Willy Munck*, født 1892, Cand. med. 1916, Dr. med. 1933. Efter sin Embedseksamen gennemgik han en længere klinisk Uddannelse. I Tiden December 1920 til Juni 1922 var han Assistent hos Prosektor ved Kommunehospitalet, og siden 1. Maj 1923 har han uafbrudt været ansat ved Universitetets retsmedicinske Institut, først som Assistent, senere som Inspektør og Afdelingsleder af Institutets patologisk-anatomiske og kliniske Afdeling. Han har til Stadighed deltaget i Undervisningen af de Studerende, derunder vikarieret for Professoren i nogle Semestre under dennes Forfald og i to Terminer afholdt Eksamen i Retsmedicin. I Oktober 1933 fik han Anerkendelse som Speciallæge i patologisk Anatomi og Vævsmikroskopi.

Muncks videnskabelige Arbejder falder, som naturligt er, for Størstedelen indenfor Retsmedicinen; men de refererer sig ofte til Iagttagelser af patologisk-anatomisk Natur og har herigennem — med den altid nøjagtige og i Enkeltheder klare Iagttagelse, som det retsmedicinske Formaal gør nødvendig — haft Mulighed for at tilføre den patologiske Anatomi meget af Værdi. Munck viser sig at være særdeles velegnet til denne Art af Forskning. I Bearbejdelsen af enkelte Iagttagelser og i Sammenfatningen af gjorte Erfaringer ligger hans Styrke, men tillige paa en vis Maade Begrænsningen af hans videnskabelige Præstation. Som Eksempel paa saadanne Publikationer kan nævnes hans Undersøgelser over Misdannelser af Pulmonalkarrene og over medfødte Hjertefejl som Aarsag til pludselig Død, Oversigten over Aarsagerne til pludselig Hjertedød hos Voksne, samt Oversigterne over traumatisk betingede subdurale Blødninger og Meningiter. I det hele karakteriseres denne ret omfattende Gruppe af en nøgtern og paalidelig Iagttagelsesevne og derhos af god Fremstillingskunst.

Derimod kan Munck kun opvise et enkelt Arbejde, som omhandler en større og mere krævende videnskabelig Opgave, nemlig hans Disputats fra 1933 om Makrofagernes Betydning ved malign Svulstvækst. Arbejdet giver gennem sine omfattende og nøjagtige Iagttagelser yderligere Bevis paa den Grundighed og Soberhed, som præger Muncks Arbejder, og han har paa overbevisende Maade vist den talrige Forekomst af Makrofager i Vævet nærmest omkring den opstaaede maligne Svulst. At Makrofagerne her udvikler deres Evne til at fagocytere Nedbrydningsprodukter, kan utvivlsomt anses for godt gjort;

derimod er det vanskeligt at afgøre, om Munck har Ret i sin Hypotese om disse Cellers Evne til at bidrage til Svulsternes Vækst og til at repræsentere labile Overgangsformer ved Sarkomudviklingen. Overhovedet synes det at være ret begrænset, hvad der findes af sikre nye Resultater i dette Arbejde.

Muncks Uddannelse til et Professorat i patologisk Anatomi kan betragtes som meget tilfredsstillende, og den lange Tid, han har haft Undervisning paa et nærliggende Felt, maa, sammenholdt med den klare Fremstilling i hans Skrifter, danne Garanti for hans Lærerevner. Muncks i Hovedsagen retsmedicinsk indstillede Arbejder afgiver Vidnesbyrd om god videnskabelig Iagttagelsesevne og stor Samvittighedsfuldhed, ligesom han har let ved i overskuelig Form at fremlægge og logisk bedømme et Observationsmateriale.

Prosektor, Dr. med. *Svend Petri*, født 1895, Cand. med. 1922, Dr. med. 1926. Bortset fra Turnustjeneste og nogle Maaneders Ansættelse som 2. Reservelæge har han siden sin Embedseksamen stedse haft Tilknytning til patologisk-anatomiske Instituter, først som Assistent ved Bispebjerg Hospitals patologiske Institut, senere Universitetets patologisk-anatomiske Institut; endelig ansattes han Oktober 1931 som Prosektor ved Kommunehospitalet. Under sin Ansættelse som Prosektor har han næsten uafbrudt undervist Studerende. I 1933 fik han Anerkendelse som Speciallæge i patologisk Anatomi og Vævs-mikroskopi.

Petri har udfoldet en livlig videnskabelig Virksomhed, som uden Afbrydelse har strakt sig fra de Undersøgelser, som sammenfattedes i Disputatsen fra 1926, lige op til den seneste Tid. Han deltog i Konkurrencen i 1928 om det samme Professorat, som nu er ledigt. Den Forskning, som han da havde drevet, og som af Konkurrencekomitéen blev betegnet som værende af utvivlsom videnskabelig Værdi, behandler for Størstedelen Blodpladerne og Spørgsmaalet om deres Genese og kulminerer i Disputatsen med dens histologisk mønstergyldige Iagttagelser over Megakaryocyterne som Grundlag for hans Kritik over den Wright'ske Teori. Det tilføjes, at Petris Kritik af Megakaryocyternes Rolle for Dannelsen af Trombocyter ikke har opnaaet en mere almindelig Anerkendelse.

En anden Del af Petris tidlige Forskning drejer sig om Leukoserne, og han har med ligesaa mønstergyldig som nøjagtig histologisk Analyse beskrevet de Celler, som konstituerer Lymfadenosen, ligesom ogsaa de sygelige Forandringsers Udbredelse indenfor Organismen ved Lymfadenose; han kan vise, at man til Trods for disse Forandringsers store Udbredelse ikke er berettiget til at kalde dem for universelle.

Paa disse med hinanden nærbeslægtede Forskningsomraader har Petri arbejdet videre i de nærmest følgende Aar. Han har paa Grundlag af en egen Iagttagelse sammenstillet og kritisk udvalgt de Beretninger i Litteraturen, som skulde kunne støtte Antagelsen af en arvelig Faktor ved Optræden af Leukose hos Mennesket. Beviserne for en

saadan Faktors Tilstedeværelse har Petri selv fundet usikre, hvad der røber en klog Forsigtighed i Omdømmet, lad saa være, at man paa Museleukosens Omraade omtrent samtidig har kunnet paavise en Arvelighed. Han har fremdeles leveret en smuk Haandbogsfremstilling af Undersøgelsermetoderne for de hæmatopoetiske Organer, hvilket yderligere dokumenterer hans Dygtighed som histologisk Tekniker, og han har nøjagtigt kortlagt Blodcellerne og Benmarvscellerne hos Mus, et møjsommeligt Registreringsarbejde, som i Hovedsagen maa betragtes som et Forarbejde for Analysen af patologiske Forandringer paa dette Omraade. Alle disse Arbejder er prægede af Soliditet, undertiden med en noget tung Fremstillingsform.

Efter Kortlægningen af Blodcellerne og Benmarvscellerne hos Mus fangedes Petris Interesse af et andet aktuelt Problem indenfor Hæmatologien, nemlig den perniciøse Anæmi, og han begyndte en omfattende Serie Forsøg med Exstirpation af forskellige Dele af Digestionskanalen med det Formaal eksperimentelt paa Dyr at fremkalde et Korrelat til den perniciøse Anæmi hos Mennesket. De første Publikationer herom fremkom i 1935, og i Løbet af de Aar, som derefter er gaaet, har Petri sammen med sine Medarbejdere leveret en Snes forskellige Meddelelser om disse Undersøgelser videre Forløb. Naar man ser tilbage paa disse Arbejder, faar man paa den ene Side stor Respekt for den Arbejdsintensitet og den Forskeriver, som de bærer Vidne om, medens paa den anden Side saadanne hastigt paa hinanden følgende Publikationer af Brudstykker i een og samme Undersøgelse vanskeliggør Bedømmelsen af saavel Forskningsresultaterne som Forfatterens Belysning deraf i Forhold til andre Forskeres Iagttagelser. Man finder undertiden ogsaa — øjensynlig som Følge af den anvendte Publiceringsmetode —, at Anskuelser og Formodninger, som fremsættes i forudgaaende Arbejder ikke opretholdes i efterfølgende, naar større Erfaring er blevet indvundet. Den Analogi til den menneskelige perniciøse Anæmi, man gerne havde set Forsøgsresultaterne munde ud i, er det ikke lykkedes at tilvejebringe. Overhovedet maa det anses for tvivlsomt, om man, for saa vidt angaar denne Sygdom, kan finde en Identitet mellem Mennesker og Dyr. At de foretagne Exstirpationer derimod paavirker Bloddannelsen i ugunstig Retning, fremgaar med fuld Tydelighed; men dette var allerede paavist af andre Forskere.

Imidlertid er der ved visse af de foretagne Exstirpationer gjort andre Iagttagelser, som fuldt ud har givet Vederlag for den store Anstrengelse og tillige bærer Præg af Originalitet. Iagttagelserne er sammenfattede under Benævnelsen Pellagra, nærmest paa Grund af Ligheden med det Syndrom, som er fremkommet ved andre Forskeres tidligere Forsøg med eksperimentel B₂-Avitaminose. Hvorvidt denne symptomatiske Analogi skal betegnes som Udtryk for virkelig patogenetisk Identitet, derom er det formentlig endnu for tidligt at udtale sig. Sagen ligger øjensynlig ikke saa enkelt, at det af Petri (og Medarbejdere) skildrede Syndrom kan ophæves gennem Tilførsel af det

paagældende Vitamin. Derfor er ogsaa en afsluttende Bedømmelse af den videnskabelige Værdi af den fremlagte Undersøgelsesserie vanskelig for Øjeblikket. Aabenbart er det under alle Omstændigheder, at han her har givet en videnskabelig Impuls, og at det vilde være i høj Grad ønskeligt, om man gennem fortsat Forskning kunde komme Sagens Løsning nærmere.

Petris store praktiske Erfaring i patologisk Anatomi og hans omfattende Undervisningsvirksomhed er særdeles værdifuld. Hans talrige Publikationer vidner om en intensiv videnskabelig Interesse, som ikke skyer de største Anstrengelser for at søge at belyse de store Problemer indenfor Bloddannelsen, der har udgjort hans hovedsagelige Arbejdsmaal. Samtidig er det klart, at han i sin Forskning fra de seneste Aar fremviser et dybere Greb om videnskabelige Problemer, ligesom han gennem denne Forskning har naaet til et Resultat, der endnu er vanskeligt at tyde i Enkeltheder, men som utvivlsomt bærer Præg af Originalitet. Paa dette Omraade, som ogsaa er bearbejdet af andre Forskere, har Petri skaffet sig et internationalt Navn. Man har Ret til at forvente, at han, som den levende Forskernatur, han er, ogsaa i Fremtiden vil kunne bidrage til Løsning af videnskabelige Spørgsmaal og derved ligesom tidligere forstaa at interessere yngre Medarbejdere.

Dr. med. *Gunnar Teilum*, født 1902, Cand. med. 1929, Dr. med. 1940. Efter sin Embedseksamen har han gennemgaaet en længere klinisk Uddannelse. I Tiden Marts 1934 til November 1936 var han Assistent paa Universitetets retsmedicinske Institut, og siden Juli 1938 har han været Assistent ved Universitetets patologisk-anatomiske Institut, hvor han har deltaget i Undervisningen af de Studerende. I December 1940 fik han Anerkendelse som Speciallæge i patologisk Anatomi og Vævsmikroskopi.

Teilums videnskabelige Produktion omfatter dels et Antal mindre Undersøgelser indenfor Menneskets patologiske Anatomi, dels en Undersøgelsesserie angaaende Cholesterinæmi, som resulterede i hans Disputats fra 1940. Den førstnævnte Gruppe af disse Arbejder, som er opbygget paa kasuistiske Iagttagelser eller Sammenstilling af saadanne, er værdifuld gennem den klart opfattede Problemstilling og ved Analysen, som er gennemført med godt Omdømme. Som karakteristiske Eksempler paa Teilums Produktion kan anføres hans kritiske Analyse af Traumets Betydning for Opstaaen af tuberkuløs Meningo-Encephalit og hans Arbejde over Brennertumorerne med den patogenetiske Relation mellem disse og de pseudomucinøse Ovarialkystomer.

Den store Undersøgelse over Cholesterinæmi har til specielt Formaal at bedømme visse hormonale Indflydelser paa Blodets Cholesterinindhold. Maaske kunde man have ønsket, at Teilum havde gjort Forskel paa Cholesterin og Cholesterinestere. Men selv med denne Indvending maa dette Arbejde anses for at have ført til meget værdifulde Resultater, og det især paa Grund af det Materiale af Individider, som har staaet til hans Raadighed for denne Undersøgelse (mandlige Ka-

strater, røntgenkastrede Kvinder m. m.). Efter dette Arbejde foreligger der vægtige Grunde for den Anskuelse, at Kastration bevirker Hypercholesterinæmi hos Mennesket, og at en Hypertrofi af Binyrebarken fremtræder som Udtryk for den røkkede hormonale Ligevægt; i Betragtning af de sikkert meget komplicerede Forhold, som raader her, maa dette Resultat betragtes som meget bemærkelsesværdigt.

Teilums Prosektorvirksomhed saavel indenfor den patologiske Anatomi som indenfor Retsmedicinen er vel noget begrænset, men dækker dog de Krav til praktisk Uddannelse, som maa stilles til Indehaveren af det ledige Professorat. Ligesaa har hans Beskæftigelse med Undervisningen i patologisk Anatomi været tilstrækkelig. De af Teilums Undersøgelser, som helt falder indenfor det ansøgte Professorats Omraader, er ikke talrige, men vidner alle om et godt videnskabeligt Blik og klart Omdømme. Hans Arbejder over Serumcholesterinets kvantitative Forskydninger ved forandrede hormonale Forhold bestyrker Indtrykket af en interesseret og grundig videnskabelig Forsker.

Prosektor, Dr. med. *Bj. Vimtrup*, født 1890, Cand. med. 1918, Dr. med. 1922. Efter nogle Aars klinisk Uddannelse var han i Tiden 1922—1929 ansat som Assistent ved Universitetets patologisk-anatomiske Institut, deraf de sidste 1½ Aar som første Assistent. Siden Januar 1929 har han været Prosektor ved Bispebjerg Hospital. Han har i en meget lang Aarrække undervist de Studerende dels paa Universitetets patologisk-anatomiske Institut, derunder selvstændigt under Vakancen i Professoratet i patologisk Anatomi i 1928, dels paa Bispebjerg Hospitals patologiske Institut. I 1933 fik han Anerkendelse som Speciallæge i patologisk Anatomi og Vævsmikroskopi.

Ligesom Prosektor Petri har Vimtrup deltaget i Konkurrencen i 1928 om det samme Professorat, som nu er ledigt, og dengang udtaltes det af Konkurrencekomitéen, at han paa forskellige Omraader, bl. a. som Docent, havde vist sig i Besiddelse af betydelige Kvalifikationer. Paa det Tidspunkt forelaa hans interessante og smukke anatomiske Arbejder over Kapillærernes Rouget-Celler og over Nyrernes Glomeruli. Disse Arbejder var udført i tydelig Sammenhæng med Kroghs fysiologiske Studier paa disse Omraader. I Belysning heraf opstod den store og berettigede Opmærksomhed, som disse Arbejder af Vimtrup tiltrak sig; det maa nu bemærkes, at Vimtrups Antagelse af Rouget-Cellernes Natur som værende Muskelceller næppe kan siges at være blevet almindeligt anerkendt.

I den derpaa følgende Tid har Vimtrups videnskabelige Produktion været lidet omfattende. Den har derhos i Hovedsagen faaet sit Præg af hans Virksomhed som Prosektor med hans meget store Erfaring inden for Menneskets patologiske Anatomi. Paa Højde med hans Erfaring her staar hans værdifulde Undersøgelse (sammen med Nyfeldt) over Forekomsten af akut Gastritis ved dødeligt forløbende Tilfælde af diphtheria faucium og hans — efter Fremkomsten af hans An-

søgning indleverede — Arbejde om aabentstaaende foramen ovale og paradoxal emboli, et Arbejde, der indeholder belysende Kasuistik og særdeles vejledende Afbildninger og iøvrigt er af betydelig klinisk Interesse.

Vimtrups store praktiske Erfaring i patologisk Anatomi saavel som hans omfattende Undervisningsvirksomhed er særdeles værdifuld. Hvad hans videnskabelige Fortjenester angaar, er hans Produktion efter hans betydelige internationalt kendte Ungdomsarbejder over Kapillærerne ikke stor; hans senere Undersøgelser har en ren patologisk-anatomisk Karakter, men de berører ikke saa betydningsfulde Problemer som hine. De bekræfter imidlertid det Indtryk, at Vimtrup er en paalidelig Forsker med omfattende Kundskaber og en god Fremstillingsevne.

Som *Konklusion* af foranstaaende Gennemgang og Vurdering af de enkelte Ansøgerses vita ante acta og videnskabelige Produktion skal Udvalget udtale:

Alle Ansøgerne har tilfredsstillende, for nogles Vedkommende endda særdeles stor praktisk Uddannelse, og de har paa forskellig Vis og i forskellig Grad lagt videnskabelige Evner for Dagen.

Med al Honnør for de øvrige Ansøgerses videnskabelige Præstationer maa Udvalget dog — som det fremgaar af vor motiverede Redegørelse — anse Dr. med. *J. Engelbreth-Holm* for den, der har ydet den betydeligste videnskabelige Indsats, og formene, at hans Forsker-evne er den blandt de foreliggende, der indebærer de største Løfter for Fremtiden; da tillige hans praktiske Uddannelse og Erfaring, selv om den paa nogle Punkter kunde ønskes større, maa betegnes som tilfredsstillende, anser Udvalget ham som Helhed for den mest kompetente blandt Ansøgerne.

Udvalget tillader sig derfor eenstemmigt at foreslaa Fakultetet at indstille Dr. med. *J. Engelbreth-Holm* til det ledige Embede.

Udvalgets Indstilling blev i Overensstemmelse med § 4, Stk. 2 i den fornævnte Anordning tilstillet Ansøgerne, af hvilke ingen indsendte Bemærkninger. Efter at Udvalgets Indstilling var blevet eenstemmigt tiltraadt af Fakultetet og indsendt til Ministeriet med Konsistoriums Tilslutning, blev ved kgl. Resolution af 24. Februar 1941 Prosektor ved Finseninstitutet og Radiumstationen, Dr. med. *J. Engelbreth-Holm* udnævnt til Professor i patologisk Anatomi ved Københavns Universitet fra den 1. Februar 1941 at regne.

Under Hensyn til, at Professor Engelbreth-Holm vilde lide en Nedgang i Embedsindtægt ved Overtagelse af Stillingerne som Professor ved Universitetet og Prosektor ved Rigshospitalet, blev der paa Normeringsloven for 1941—42, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg B., Sp. 965—68 og 977—78 tillagt ham med tilbagevirkende Kraft

fra den 1. Februar 1941 et personligt ikke-pensionsgivende Tillæg, som til enhver Tid dækkede Forskellen mellem Grundløn og Alderstillæg i hans nuværende Stilling med Bestillingstillæg samt Honorar som Prosektor ved Rigshospitalet og den Grundløn med Alderstillæg og ikke-pensionsgivende Tillæg, han vilde have oppebaaret som Prosektor ved Finseninstitutet og Radiumstationen. Desuden blev hans Ansættelsestid som Prosektor ved Finseninstitutet og Radiumstationen medregnet ved Beregning af hans Pensionsalder, saaledes at der blev tillagt ham Pensionsanciennitet (Pensionsalder) fra den 1. Juli 1943.

De med Embedets Besættelse forbundne Udgifter, ialt 1770,16 Kr., blev afholdt af Universitetets Konto 10. e.

h. Lektor, Dr. med. Harald Okkels' Ansættelse som Professor i normal Anatomi efter Professor, Dr. med. H. Hou-Jensens Død.

(J. Nr. 313/40).

Den 16. Oktober 1940 afgik Professor i normal Anatomi, Dr. med. H. Hou-Jensen ved Døden.

Efter at det saaledes ledigtblevne Embede efter Indstilling af det lægevidenskabelige Fakultet og Universitetets Rektor var blevet opslaaet ledigt, blev under 6. December 1940 de indkomne 3 Ansøgninger, nemlig fra Cand. med. Erik Andreasen, Cand. med. E. Landboe-Christensen og Amanuensis ved Universitetet, Lektor i Anatomi, Dr. med. Harald Okkels af Ministeriet tilstillet Universitetet til Erklæring.

Til at bedømme de indkomne Ansøgninger nedsatte det lægevidenskabelige Fakultet i Henhold til § 3 i kgl. Anordning af 15. Maj 1932 et Udvalg bestaaende af Professorerne, Dr. med. E. Dahl-Iversen, Dr. med. Knud Sand og Dr. phil. C. M. Steenberg. Dette Udvalg afgav under 16. Maj 1941 følgende Indstilling til Fakultetet:

Det ledige Embede er søgt af tre Ansøgere, om hvem man skal udtale følgende, idet Ansøgerne anføres i alfabetisk Rækkefølge:

Cand. med. *Erik Andreasen*, født 1909, Cand. med. Vinter 1936, har efter 1 Aars Hospitalsuddannelse haft Ansættelse som prosektor anatomiae ved Universitetets normal-anatomiske Museum (fra 1. Maj 1937) og er endnu Indehaver af denne Stilling. Under sin Studie- og Uddannelsestid har han i 1½ Aar været ansat ved det normal-anatomiske Museum som demonstrator anatomiae, 1 Aar som frivillig Assistent ved Universitetets zoofysiologiske Laboratorium og i over 1 Aar ved Universitetets patologisk-anatomiske Institut. Under sin Funktionstid ved normal-anatomisk Museum har han deltaget i Undervisningen. Efter foranstaaende vil det ses, at hans Uddannelse til Stillingen i og for sig kan anses for tilstrækkelig.

Derimod er Cand. med. Andreasens videnskabelige Arbejder kun faa. De to smaa Arbejder: *Studies on the thyroid gland* er gode eksperimentalfysiologiske Arbejder, hvortil ogsaa er knyttet Undersøgelser over histologiske Forandringer af thymus; de belyser paa en udmærket Maade Samspejlet mellem gl. thyreoidea og thymus. Det, der især er egnet til at vække Opmærksomhed, er dog hans Foredrag i det tyske anatomiske Selskab (1938): *Zur Funktion der Lymphozyten samt det Arbejdsprogram og den Redegørelse*, han i et Bilag til sin Ansøgning har givet vedrørende det indtil nu foretagne Arbejde over Lymfocyternes Betydning saavel for de enkelte Organer som for Organismen i sin Helhed.

Hans Arbejdshypotese om Lymfocytterne som Æggehvidepoter (Nukleoproteindepoter) er vel ikke ny; men han har stillet Sagen i en ny Belysning og søgt at anvende Hypotesen saaledes, at den kan faa vidtrækkende Betydning for Forstaaelsen af en Række biologiske Problemer, maaske især for den rette Vurdering af Betydningen af thymus for Organismen. Desværre har Cand. med. Andreasen endnu ikke naaet at faa dette formentlig værdifulde Arbejde fuldført, hvorfor det — bortset fra den indledende Publikation — unddrager sig en egentlig Bedømmelse.

Cand. med. *Erik Landboe-Christensen*, født 1908, Cand. med. Sommer 1934, har i sin Studietid været demonstrator anatomiae i 1 Aar, Vikar for prosektor anatomiae i Oktober 1934 og derpaa prosektor anatomiae ved det normal-anatomiske Museum i 2 Aar (1937—39); desuden frivillig Assistent ved Universitetets patologisk-anatomiske Institut i Februar—April 1935 og ved Kommunehospitalets patologiske Institut i 1 Aar, Assistent hos Prosektor paa Frederiksberg Hospital og hos Prosektor ved Københavns almindelige Hospital og De Gamles By ialt 2 Aar og Assistent ved Kommunehospitalets patologiske Institut siden Juli 1940. Han har under sine Ansættelser ved normal-anatomisk Museum deltaget i Undervisningen. Hans Uddannelse til Stillingen maa herefter i og for sig anses for tilstrækkelig.

Ansøgeren har endnu ikke offentliggjort noget videnskabeligt Arbejde; men han har i 1936 faaet Universitetets Guldmedalje for Besvarelsen af en Prisopgave i teoretisk Medicin: *En kvantitativ og topografisk Undersøgelse af glandulae pyloricae og glandulae Brunneri hos Mennesket*. Dette Arbejde har i Manuskriptform cirkuleret blandt det fagkyndige Udvalgs Medlemmer.

Undersøgelsen viser med Hensyn til hele sit Anlæg og sin Udformning, at dets Forfatter har en udmærket anatomisk Indstilling. Selv om Cand. med. Landboe-Christensens Undersøgelsesmetoder ikke er helt originale, viser de dog tydeligt, at Forfatteren har baade teknisk Viden og Forstaaelse, og hans Tilpasning af Hellmans Metode til Anvendelse paa et helt andet Omraade har været meget frugtbar. Hans Fotografier af Præparaterne er gode og vidner om teknisk Præparationsfærdighed; hans Maalinger og Beregninger synes at være omhygge-

lige, og de indvundne Resultater, der paa mange Punkter stemmer med tidligere Undersøgers mindre omfattende Arbejder, er gengivet i en klar og overskuelig Form.

Efter alt at dømme tyder dette Arbejde paa, at Cand. med. Landboe-Christensen er en lovende Anatom.

Dr. med. *Harald Okkels*, født 1898, Cand. med. 1924, Universitetets Guldmedalje 1925. Dr. med. 1930, lector anatomiae 1938, siden November 1940 konstitueret Bestyrer af det normal-anatomiske Museum. Han har efter en Kandidat-Uddannelse paa Københavns Kommunehospital, Frederiksberg Hospital og Røgshospitalet været frivillig Assistent ved Universitetets patologisk-anatomiske Institut 1924—25 og ved det medicinsk-fysiologiske Institut 1929, videnskabelig Assistent ved det farmakologiske Institut 1925—28 samt videnskabelig Assistent og Prosektor ved det patologisk-anatomiske Institut 1930—38, derunder fast Assistent fra 1932 og Amanuensis fra 1934. Siden 1. Juni 1938 har han som ovenfor nævnt været knyttet til normal-anatomisk Museum som Amanuensis og Lektor i Anatomi.

Han har under sine Ansættelser ved flere Universitetsinstituter i rigt Maal deltaget i Undervisningen. Sin Uddannelse har han suppleret med Studieophold ved Universitetsinstituter i Lyon, Berlin, Freiburg, Cambridge og New York (som Fellowship fra The Rockefeller Foundation). Ved sit Samarbejde med mange udenlandske Forskere har han i det hele knyttet Forbindelser, der har haft og kan faa stor Betydning for hans videnskabelige Forskningsarbejde. Som Videnskabsmand maa han siges at have et internationalt kendt Navn.

Lektor H. Okkels' Uddannelse har saaledes været mangesidig; dog har han først i de seneste Aar haft speciel Tilknytning til Anatomien.

Hans videnskabelige Arbejder er meget forskelligartede og præget af hans vidtspændende Interesser. Arbejdet paa Universitetets forskellige Instituter har bevirket, at hans tekniske Viden og Færdighed er betydelig større, end man sædvanlig finder den herhjemme, og han griber ofte ind paa Omraader, der ellers ikke i videre Udstrækning er dyrket her i Landet, f. Eks. Mikroforskningsstudier og de histokemiske Undersøgelser af forskellige Metalleres Tilstedeværelse i Celler og Væv. Baade de kvantitative og de kvalitative Undersøgelser paa disse Omraader er udført med stor Omhyggelighed og Præcision, og det samme gælder hans eksperimentelle Arbejder.

Hovedparten af hans Produktion er af morfologisk Art; intet Arbejde behandler den makroskopiske Anatomi, men talrige den mikroskopiske.

Enkelte Arbejder ligger paa Grænseområdet, f. Eks. hans Undersøgelser over de arterio-venøse Karforbindelser.

Blandt de cytologiske Arbejder maa særlig nævnes Undersøgelserne over Mitochondrier og Golgi-Apparater og blandt de histologiske hans Undersøgelser over Organernes Nerveforsyning (Ventrikel og

Testis) og over endokrine Kirtler, specielt over glandula thyreoidea; sidstnævnte hører til hans mest betydningsfulde Arbejder. Formaålet dermed har direkte eller indirekte været paa morfologisk Basis at bestemme disse Organers Funktion under forskellige Forhold, saavel normale som — især — patologiske.

Undersøgelsernes fysiologiske Side har gjort hans Arbejder særlig værdifulde, men samtidig fjernet hans Arbejdsomraade fra den deskriptive Anatomi og fra den Side af Anatomien, der har Betydning for Kirurgien.

Gennem Lærebogen i Endokrinologi og talrige mindre Oversigtsarbejder, f. Eks. gennem den som Manuskript indleverede, udmærkede Oversigt over arterio-venøse Anastomosers hyppige Forekomst i forskellige Organer, har Dr. Okkels vist, at han baade har et godt Kendskab til Litteraturen og forstaar at benytte den, og at han har udmærkede pædagogiske Evner. Hans Fremstilling er god og klar og vidner sammen med hans hele videnskabelige Indsats om, at han har et stort videnskabeligt Udsyn og god Kombinationsevne.

En Vurdering af de tre Ansøgere maa naturligt resultere i, at de kan deles i to tydeligt adskilte Kategorier, af hvilke den ene omfatter to unge, men lovende Forskere, Cand. med. *Erik Andreasen* og Cand. med. *Erik Landboe-Christensen*, der begge har en efter deres Alder god Uddannelse, men hvis videnskabelige Produktion endnu er ringe; heller ikke har nogen af dem taget den medicinske Doktorgrad.

Den anden Kategori repræsenteres af Dr. med. *Harald Okkels*, der med sine Aar paa normal-anatomisk Museum, i Forbindelse med sin mangeaarige Funktion paa andre Universitetsinstituter har en meget omfattende Uddannelse. Det er dog særlig hans store videnskabelige, lodige og vidtspændende Indsats, der vejer tungt.

Udvalget skal fremhæve, at det vilde have været ønskeligt, om Dr. Okkels ogsaa gennem makroskopisk-anatomiske Arbejder havde dokumenteret sin Indsigt i og Interesse for denne vigtige Side af den normale Anatomi; men efter hans store Arbejdskraft, tekniske Kunnen og vide Udsyn at dømme maa det forventes, at han ogsaa paa dette Omraade i Fremtiden vil kunne yde en Indsats og dermed virke fremmende paa Arbejdet med den makroskopiske Anatomi.

Vi mener derfor — alt taget i Betragtning —, at Universitetet i Dr. med. *Okkels* vil kunne faa en inciterende Lærer for de Studerende og en forstaaende, idérig og dygtig Leder af det videnskabelige Arbejde paa normal-anatomisk Museum.

Udvalget skal derfor eenstemmig indstille Lektor, Dr. med. *Harald Okkels* til det ledige Embede som Professor i normal Anatomi ved Københavns Universitet.

Udvalgets Indstilling blev i Overensstemmelse med § 4, Stk. 2 i den fornævnte Anordning tilstillet Ansøgerne, af hvilke ingen indsendte Bemærkninger. Efter at Indstillingen var blevet enstemmig

tiltraadt af Fakultetet og indsendt til Ministeriet med Konsistoriums Tilslutning, blev ved kgl. Resolution af 21. Juni 1941 Amanuensis, Lektor, Dr. med. Harald Okkels udnævnt til Professor i normal Anatomi ved Københavns Universitet fra den 1. Juli 1941 at regne.

Under Hensyn til, at Professor Hou-Jensen var afgaaet ved Døden ved et Ulykkestilfælde, som maatte anses for at være indtruffet under Udførelsen af hans Tjeneste, blev den hans Enke tilkommende Pension beregnet efter Bestemmelserne i Tjenestemandslovens § 64, Stk. 2 c, ligesom der ved en af Direktoratet for Ulykkesforsikringen under 20. Februar 1941 truffen Afgørelse blev tillagt afdødes Ægtefælle og 2 Børn under 18 Aar Erstatning i Henhold til Ulykkesforsikringsloven af 20. Maj 1933, som i det foreliggende Tilfælde blev fastsat til ialt 6533 Kr.

Da Embedet som Professor i Anatomi stod ledigt i Tiden 16. Oktober 1940—30. Juni 1941, bifaldt Ministeriet efter Indstilling af det lægevidenskabelige Fakultet og Universitetets Rektor, at det blev overdraget Lektor, Amanuensis, Dr. med. Harald Okkels at varetage Forretningerne som Bestyrer af Universitetets normal-anatomiske Museum mod at oppebære det Bestyreren af Museet i Henhold til Tjenestemandslovens § 590 tillagte Bestillingstillæg paa 800 Kr. aarligt; endvidere blev der tillagt Lektor Okkels et Vederlag paa 700 Kr. for forøget Eksamensbyrde ved den lægevidenskabelige Embedsksamens I. Del Vinteren 1941; endelig blev der tillagt de honorarlønnede videnskabelige Assistenten ved Universitetets normal-anatomiske Museum hver et Beløb af 500 Kr. for forøget Undervisningsarbejde i Foraarssemestret 1941.

i. Professor, Dr. med. Axel Lendorfs Afgang fra Universitetet og Professor, Dr. med. E. Dahl-Iversens Udnævnelse til Overkirurg ved Rigshospitalets kirurgiske Afdeling C.

(J. Nr. 315/40).

Under 16. November 1940 blev der meddelt Professor, Dr. med. Axel Lendorf Afsked efter Ansøgning paa Grund af Alder med Pension fra de af ham beklædte Stillinger som Professor i Kirurgi ved Universitetet og Overkirurg ved Rigshospitalet fra den 28. Februar 1941 at regne. Ved Fremsendelse af Professor Lendorfs Afskedsansøgning udtalte det lægevidenskabelige Fakultet, at det nu først maatte ønske, at den Overkirurgstilling, som blev ledig ved Professor Lendorfs Afsked, blev overtaget af Professor i Kirurgi og Chef for Rigshospitalets kirurgiske Poliklinik, Dr. med. E. Dahl-Iversen, som havde erklæret sig villig til at modtage saadan Udnævnelse; Fakultetet tilføjede, at det, saa snart Afgørelse forelaa i denne Sag, vilde fremsætte

Indstilling angaaende Fremgangsmaaden ved Besættelsen af det ledige Embede som Professor i Kirurgi.

Efter at Fakultetets Indstilling var blevet indsendt til Ministeriet med Rektors Tilslutning, tilskrev Ministeriet under 14. December 1940 Universitetets Rektor saaledes:

I Overensstemmelse med en fra det lægevidenskabelige Fakultet fremkommen Anmodning har Hr. Rektoren i Skrivelse af 28. Oktober d. A. (J. Nr. 315/40) indstillet, at det søges udvirket, at den ved Professor i Kirurgi ved Københavns Universitet og Overkirurg ved Rigshospitalet, Dr. med. Axel Lendorfs Tilbagetræden med Udgangen af Februar Maaned 1941 ledigblivende Stilling som Overkirurg paa Rigshospitalets Afdeling C. besættes med Professor i Kirurgi ved Universitetet og Chef for Rigshospitalets kirurgiske Poliklinik, Dr. med. E. Dahl-Iversen, saaledes at det nærmere med Hensyn til Besættelsen af Professor Lendorfs Professorstilling først iværksættes, naar der er truffet Afgørelse om Besættelsen af Overkirurgstillingen.

I Anledning heraf skal Ministeriet efter stedfunden Brevveksling med Direktøren for Rigshospitalet herved meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at en Ansættelse af Professor Dahl-Iversen i den nævnte Overkirurgstilling, uden at denne har været opslaaet ledig, ikke skønnes forenelig med Bestemmelsen i § 14, 1. Punktum, i Lov Nr. 72 af 14. Marts 1934 om Udøvelse af Lægegerning, hvori det foreskrives, at Besættelse af statslige og kommunale Lægestillinger »sker efter forudgaaende offentligt Opslag«, uden at der for Rigshospitalets Vedkommende er gjort nogen Undtagelse herfra, saaledes som det derimod er Tilfældet med den efterfølgende Bestemmelse i Lovens § 14, som paabyder, at der inden Besættelse sker af Stillinger som ledende Læge, bl. a. ved Statens Sygehuse, »Rigshospitalet dog undtaget«, skal indhentes en Udtalelse fra Sundhedsstyrelsen om Ansørgernes Kvalifikationer, se iøvrigt nærmere Rigsdagstidende 1931—32, Tillæg A. Sp. 3993—94 og 4030—31.

Idet den omhandlede Overkirurgstilling herefter bliver at opslaa ledig som knyttet til et Professorat i Kirurgi ved Københavns Universitet, skal Ministeriet anmode Dem om at ville give Fakultetet Lejlighed til at ytre sig om Opslagets Form i Forbindelse med den Udtalelse om Besættelsen af det ledige Professorat i Kirurgi, som Ministeriet imødeser i Henhold til det ovenfor anførte.

Fakultetets Erklæring om begge de nævnte Forhold forventes indsendt hertil, ledsaget af de Bemærkninger, som Hr. Rektoren for Deres Vedkommende maatte finde Anledning til at fremsætte.

Herefter afgav det lægevidenskabelige Fakultet følgende Erklæring af 20. December 1940:

Saafermt Bestemmelsen i § 14, 1. Punktum i Lov Nr. 72 af 14. Marts 1934 om Udøvelse af Lægegerning maa fortolkes saaledes,

at ogsaa de Overlægestillinger ved Rigshospitalet, der maa betragtes som Accessorier til Professorembeder under det lægevidenskabelige Fakultet i København, kun lader sig besætte »efter forudgaaende offentligt Opslag«, da har Fakultetet intet at bemærke til, at Opslag af den ledigblivende Stilling som Overkirurg ved Rigshospitalets Afdeling C. finder Sted. Fakultetet maa dog i saa Fald henlede Rektors Opmærksomhed paa de Konsekvenser, som en saadan Fortolkning af nævnte Lovbestemmelse vil kunne have i Fremtiden og derhos anmode Rektor om, at Fortolkningen af nævnte Lovstykke tages op til nærmere Prøvelse fra Universitetets Side med det Formaal eventuelt at tilvejebringe en ændret Tolkning eller om nødvendigt med det Formaal at søge en Ændring af nævnte Lov tilvejebragt, en Ændring, som tilvejebringer Coordination mellem Loven og Universitetets Regler for Ansættelse af Professorer.

Med Hensyn til den Form, under hvilken den nu ledigblivende Stilling som Overkirurg ved Rigshospitalets Afdeling C. bliver at opslaa ledig, skal man meddele, at Fakultetets primære Ønske har været, at Opslaget finder Sted saaledes, at det samtidigt ledigblivende Embede som Professor i Kirurgi opslaaes ledig med Tilføjelse om, at den, der ansættes i Embedet som Professor i Kirurgi, skal være villig til samtidigt at modtage enten Stillingen som Overkirurg ved Rigshospitalets Afdeling C. eller Stillingen som Chef for den kirurgiske Poliklinik ved Rigshospitalet. Fakultetets Forslag om et Opslag af denne Form har været begrundet med Ønsket om at understrege Fakultetets hævdvundne Dispositionsfrihed med Hensyn til Fordelingen af de forskellige Undervisningsgrene indenfor de tre ligestillede Professorater i Kirurgi ligesom ogsaa indenfor de tilsvarende tre ligestillede Professorater i Medicin, idet Fakultetet ud fra et fagligt Synspunkt maa anse en Indskrænkning i denne Dispositionsfrihed for urigtig.

Efter den Udvikling af Sagen, som specielt de sidste Dages offentlige Omtale af denne har medført, samt efter at Professor Dahl-Iversen over for Fakultetets Dekan har fremsat Anmodning om, at Fakultetet bidrager sit til, at Opslaget af den ledigblivende Stilling som Overkirurg sker under en saadan Form, at Professoren stilles ganske lige med eventuelle andre Ansøgere, skal Fakultetet imidlertid ikke udtale sig imod, at den ledigblivende Stilling som Overkirurg ved Rigshospitalets Afdeling C. opslaaes ledig som knyttet til det samtidigt ledigblivende Professorat i Kirurgi ved Københavns Universitet.

Fakultetets Erklæring blev under 28. December 1940 indsendt til Ministeriet af Universitetets Rektor, som udtalte følgende:

Til Sagen, som den nu foreligger, ønsker man at knytte følgende Bemærkninger. Man kan ikke fra Universitetets Side anerkende, at en Ansættelse af Professor Dahl-Iversen i den ledigblivende Overkirurgstilling uden forudgaaende offentligt Opslag er uforenelig med den citerede Bestemmelse i Lægeloven. Grunden hertil er, at Stillingerne

som Chef for Rigshospitalets, med Lærerposter ved Universitetet forbundne Kliniker indtager en Særstilling, hvortil Udviklingen i de sidste 70—80 Aar har ført dem, og som i Praksis har stillet dem udenfor de i Lovgivningen iøvrigt fastsatte Bestemmelser for Besættelse af Lægestillinger.

De Forhold, som førte til, at det kgl. Frederiks Hospital udviklede sig fra at være en social Institution (under Justitsministeriet) med humant Øjemed »til Antagelse, Pleje, Læge og Underholdning for fattige, syge Mennesker« til at blive Statens Uddannelsesanstalt for Læger, altsaa de nuværende Universitetskliniker, tog særlig Fart i Slutningen af 60-erne og Begyndelsen af 70-erne i forrige Aarhundrede gennem den saakaldte »Panum«ske Kommission. Denne, som blev nedsat i 1870, havde til Formaal at søge en Forbedring af de Studerendes praktiske Uddannelse og den Maade, hvorpaa Studiet var knyttet til Hospitalerne. I det lægevidenskabelige Fakultet fandtes dengang kun *to* kliniske Lærere, som tillige kunde, men ikke behøvede at være Overlæger ved det kgl. Frederiks Hospital. Dette Forhold kritiseredes i den ovennævnte Kommissions Betænkning paa følgende Maade:

»Det ligger i Sagens Natur, at ingen kan være klinisk Lærer uden tillige at være Overlæge for en Hospitalsafdeling, og naar Staten udnævner en Mand til klinisk Lærer ved Universitetet, maa det altsaa forudsættes, at han med det samme udnævnes til Overlæge, hvortil han jo ogsaa efter de Kvalifikationer, som overhovedet have betinget hans Valg, maa antages at være skikket. Skulde han desuagtet vise sig uskikket til at være Overlæge, saa kan han heller ikke vedblive at være klinisk Lærer, og for saa vidt der ikke maatte være Brug for ham i en anden Lærerpost ved Universitetet, maatte han følgerigtigt med det samme træde af fra dette. Hans Hospitalservice bør være stor nok til at fyldestgøre Undervisningens Krav, men ikke større, end at han kan overkomme at opfylde sin Embedspligt i begge Retninger, nemlig som Læge og Lærer, uden overvættes Arbejde, hvorved han for tidligt vil oplides og trættes. *Det bliver da ikke to særskilte Embeder, han beklæder, og allermindst bør hans Stilling være ordnet som omfattende to Embeder, der henhører under forskellige Autoriteter, hvoraf den ene uafhængig af den anden kan lade ham træde tilbage fra det ene eller det andet af Embederne, den ene f. Eks. lade Overlægen træde af, medens den anden beholder Læreren, berøvet Muligheden til at undervise i sit Fag.* Kommissionens Udtalelse gaar i det følgende endog saa vidt, at den mener, at der ikke er nogen Grund til, at en klinisk Lærer skal oppebære to særskilte Lønninger (nemlig som Lærer ved Universitetet og som Overlæge).

Den ovennævnte Udtalelse fra den »Panum«ske Kommission fastslaar faktisk det Princip, hvorpaa Udviklingen i de sidste 70 Aar har bygget, og som nu er almindelig anerkendt. Efter Kommissionens Forslag blev Begyndelsen i sin Tid gjort med Lærerposterne i klinisk

Medicin og klinisk Kirurgi, som ved kgl. Resolution af 22. Januar 1873 blev fast knyttet til den ene af det kgl. Frederiks Hospitals Stillinger som henholdsvis Overmedikus og Overkirurg. Besættelsen af disse Overlægeposter faldt dermed udenfor de for Hospitalet gældende Regler for Ansættelse af Overlægerne. Igennem Praksis blev den samme Regel gennemført for de øvrige Overlægestillinger, først med Hensyn til Stillingen som Overaccouchør ved den kgl. Fødsels- og Plejestiftelse (nu Rigshospitalets Fødeafdeling A), jfr. Teisen, Fremstilling af de for det kgl. Frederiks Hospital og den kgl. Fødsels- og Plejestiftelse gældende vigtigste Retsregler, København 1901, Side 55: »Professor artis obstetriciae, som er Stiftelsens Overaccouchør, og som tillige er Professor ved Universitetet i Kvindesygdomme og spæde Børns Sygdomme, udnævnes og lønnes efter Reglerne for Universitetets øvrige Professorer«. Ved Stillingen i Oftalmologi var Forholdet det, at det normerede Professorat i dette Fag blev oprettet længe før Afdelingen for Øjensygdomme paa Rigshospitalet, med hvilken Professoratet blev forbundet ved Afdelingens Oprettelse (1910). Hvad Universitetets øvrige Lærerposter i de kliniske Fag angaar, var Forholdet tidligere det — ligesom med Læreren i Oftalmologi —, at der ikke paa det kgl. Frederiks Hospital fandtes nogen Service, hvor Lærerne tillige kunde være Overlæger; i 1910 aabnedes paa Rigshospitalet foruden for Oftalmologi, tillige Afdelinger for Dermato-Venerologi, Pædiatri, Otolaryngologi og Radiologi; i 1929 oprettedes en Afdeling for Neurologi og i 1933 en Afdeling for Psykiatri. Alle disse Afdelingers Overlæger er nu tillige ordinære Professorer ved Universitetet, og deres Ansættelse som Overlæger er nu fuldkommen betinget af deres Udnævnelse til Professorer, ganske som det i sin Tid blev fastsat for Lærerposterne i klinisk Medicin og klinisk Kirurgi. At dette Forhold er rigtigt, fremgaar ogsaa af den Omstændighed, som er paapeget af Direktøren for Rigshospitalet i hans i nærværende Sag under 23. f. M. afgivne Erklæring, nemlig at Ministeriet i 1932 har resolveret, at Overlægeansættelserne fremtidig skulde ske *uden Tidsbegrænsning* for professores ordinarii's Vedkommende.

I hvert af Fagene Medicin og Kirurgi har Universitetet som bekendt tre Professorater. Som det er nævnt i det foregaaende, blev oprindeligt kun den ene af Stillingerne i hvert Fag knyttet fast til en Overlægepost ved det kgl. Frederiks Hospital af Hensyn til den kliniske Undervisning; men nu om Stunder giver alle tre Professorer klinisk Undervisning. Da der kun findes to stationære Afdelinger paa Rigshospitalet i hvert af Fagene, har et af Professoraterne i de senere Aar været knyttet enten til en Afdeling uden for Rigshospitalet eller til dette Hospitals Polikliniker for medicinske og kirurgiske Sygdomme, hvor klinisk Undervisning gives lige saavel som paa de stationære Afdelinger. Alle Professoraterne har altsaa den af Hensyn til den kliniske Undervisning nødvendige Tilknytning til en ledende Lægestilling; at en Professor i Medicin eller Kirurgi foretrækker en af disse Lægestil-

linger for en anden, og at der derfor, naar en af Professorerne træder tilbage, kan ske Overflytning fra den ene Lægestilling til en anden, skyldes Aarsager, der er selve Professorstillingen, og hvad dertil hører, uvedkommende.

Forholdet er altsaa det, at en *klinisk Lærerpost* ved Universitetet nødvendigvis maa være forbundet med en Stilling som ledende Læge for en Hospitalsafdeling; men naar der som i det foreliggende Tilfælde i Lovgivningen gælder afvigende Bestemmelser for Ansættelse i Lærerposterne og i Overlægestillingerne, idet en Bestemmelse om ubetinget Opslag af enhver ledigblivende Lægestilling er uforenelig med den Adgang, der altid har været hjemlet for Universitetet til at kalde en Person til et Professorat, kan følgelig kun een af Fremgangsmaaderne benyttes. Det har da ogsaa i lange Tider været anerkendt, at Udnævnelsen af Universitetets kliniske Professorer og Overlæger skete ifølge de Bestemmelser, som gælder for Besættelsen af Universitetets øvrige Professorater, saaledes at eventuelle Lovbestemmelser, som udelukkende vedrører Besættelsen af Overlægestillingerne, har maattet træde tilbage for Reglerne for Ansættelse af Professorer.

Allerede i den under 15. Juni 1813 udfærdigede Instruks for det kgl. Sundhedskollegium er i § 25 fastsat følgende: »Alle forefaldende Vakancer i *Lægeembeder i Danmark* anmeldes af Vedkommende for Sundhedskollegiet i København, der besørger Vakancen offentlig bekendtgjort og modtager Ansøgninger om Embedet, hvorefter Sundhedskollegiet gør Forslag til vedkommende Steder om Embedets Besættelse«. Denne Bestemmelse blev overført til Lov Nr. 111 af 30. April 1909 om Sundhedsvæsenets Centralstyrelse § 8, 1. Stk., hvori det hedder: »Det paahviler vedkommende Afdeling af Sundhedsstyrelsen ved indtrædende Ledighed i de af *Staten lønnede Lægeembeder* eller i Apotekerprivilegier, — hvorom den af vedkommende Myndighed bliver at underrette — at udfærdige offentlig Bekendtgørelse derom, modtage de indkommende Ansøgninger og med sin Udtalelse om Ansøgernes Adkomst til at komme i Betragtning indsende Sagen til vedkommende Myndighed«. Denne Lov var gældende, indtil den blev afløst af Loven om Sundhedsvæsenets Centralstyrelse Nr. 182 af 23. Juni 1932, hvori en til § 8, 1. Stk. i den forrige Lov svarende Paragraf dog ikke fandt Optagelse, da Bestemmelserne paa dette Omraade var gaaet over i det samtidig foreliggende Udkast til en Lov om Udøvelse af Lægegerning, jfr. nærmere nedenfor.

Uagtet der nu altsaa i de oven citerede Lovbestemmelser var paalagt henholdsvis Sundhedskollegiet og Sundhedsstyrelsen at opslaa »Lægeembeder i Danmark«, »de af Staten lønnede Lægeembeder« og at udtale sig om Ansøgerne, er dette dog næppe nogensinde sket, for saa vidt angaar det kgl. Frederiks Hospitals (Rigshospitalets) Overlægestillinger, i hvert Fald ikke i de sidste 60—70 Aar; disse Stillinger antoges altsaa — uanset de i Lovgivningen benyttede Udtryk — at falde udenfor Sundhedskollegiets, respektive Sundhedsstyrelsens

Pligt til at opslaa og udtale sig om Ansøgenes Adkomst til Lægeembeder.

I Lov Nr. 72 af 14. Marts 1934 om Udøvelse af Lægegerning har den ovennævnte Bestemmelse i § 8 i Lov Nr. 111 af 30. April 1909 faaet en noget ændret Redaktion, idet det i Stk. 1 hedder: »I statslige og kommunale Lægestillinger maa kun ansættes autoriserede Læger og Besættelse af saadanne Stillinger sker efter forudgaaende offentligt Opslag. Inden Besættelse sker af Stillinger som ledende Læge ved Statens Sygehuse — Rigshospitalet dog undtaget —, ved Kommunernes Sygehuse samt ved private Sygehuse, der modtager offentlig Støtte, eller paa hvilke Patienter indlægges for offentlig Regning, skal der indhentes en Udtalelse fra Sundhedsstyrelsen om, hvilke Ansøgere, der er kvalificerede til vedkommende Stillinger. Denne ændrede Ordlyd af Loven maa, hvad Spørgsmaalet om Nødvendigheden af Opslag angaar, betragtes som værende af ren formel Natur, og det kan derfor ikke antages, at der er tilsigtet at ændre den tidligere Praksis, som var godkendt med Hensyn til Besættelsen af de til Professoraterne ved Universitetet hørende Overlægestillinger ved Rigshospitalet. I Lovens Motiver kan heller ikke hentes nogen Støtte for den modsatte Antagelse. Naar Bestemmelsen om offentligt Opslag af Lægeembeder er blevet udvidet og har faaet en saa kategorisk Form, skyldes det utvivlsomt den store Udvikling, som Landets Sygehusvæsen har undergaaet de sidste 20—30 Aar og den Forøgelse af Antallet af offentlige Lægestillinger, som derved er fremkommet, hvorved den paagældende Bestemmelse fik stor Betydning; at Rigshospitalets Overlægestillinger i Stk. 1, andet Punktum er unddraget Bestemmelsen om, at Sundhedsstyrelsen skal udtale sig om Ansøgninger til ledende Lægestillinger kan man derfor ikke benytte til modsætningsvis at slutte, at det har været Tanken fremtidig at søge *netop Rigshospitalets Overlægestillinger* inddraget under Bestemmelsen om, at alle statslige Lægeembeder skal besættes efter forudgaaende offentligt Opslag. Hertil er der saa meget mindre Grund, som der om Besættelse af Universitetets Professorater, derunder Professoraterne i kliniske Fag, med hvilke Rigshospitalets Overlægestillinger er forbundet, er givet udførlige Regler, der bl. a. netop foreskriver Opslag alene med en Undtagelse for Tilfælde, hvor $\frac{3}{4}$ af samtlige Fakultetets Medlemmer mener at kunne udtale, at en bestemt Videnskabsmand er alle andre, der eventuelt kunde komme i Betragtning, saa afgjort overlegen, at en nærmere Granskning af hans Kvalifikationer i Forhold til andres kan anses for overflødig. Ved de om Professoransættelser givne Regler er der altsaa, bortset fra det nævnte Undtagelsestilfælde, draget fornøden Omsorg for, at ingen kan blive Professor i et Fag, med hvilken en Overlægestilling er eller kan blive forbundet, uden at Stillingen har været opslaaet, og naar Forholdet saa yderligere er det, at der ved Besættelsen af Professorater i saadanne Fag, ogsaa hvor vedkommende Professor foreløbig kun skal overtage en af Poliklinikkerne, i fuldeste Maal tages Hensyn til de

paagældende Ansøgers kliniske Erfaring og Dygtighed ligesom der, naar Konkurrence udskrives, altid stilles Opgaver, der specielt tager Sigte paa deres Kvalifikationer i saa Henseende, ses det i Virkeligheden ikke, hvilket rimeligt Formaal der skulde være knyttet til en Anvendelse af Lægelovens § 14, 1. Pkt. paa Rigshospitalets Overlægestillinger. Det er en langt naturligere Forstaaelse, at man ved Sætningen — »Rigshospitalet dog undtaget« — har villet holde dette Hospitals Overlægestillinger udenfor Bestemmelsen, selv om dette ikke har fundet noget formelt helt korrekt Udtryk. Det er formentligt uforment at fremhæve, at en saadan indskrænkende Fortolkning af Lovbestemmelser, hvis Ord rækker videre end Formaalet eller Tanken, er et almindeligt forekommende Fænomen.

Under Hensyn til det ovenanførte maa man derfor herfra holde for, at der ikke efter Lovgivningen foreligger nogen Pligt for Ministeriet til at opslaa Overlægestillingen paa Rigshospitalets Afdeling C ledig. Man er dog klar over, at der kunde forekomme Tilfælde, hvor det af andre Grunde kunde være ønskeligt at opslaa en Overlægestilling ledig, uagtet der ikke ifølge Lovgivningen er Pligt dertil, men saadanne Grunde foreligger i hvert Fald ikke for Universitetet i nærværende Tilfælde. Af Hensyn til, at det af Ministeriet i Sagen indtagne Standpunkt muligvis kunde betyde en for al Fremtid fastslaaet Fortolkning af Lægeloven, har man ønsket at fremkomme med disse Bemærkninger.

Herefter udfærdigede Ministeriet offentlig Opslag om Ledighed i en Stilling som Professor i Kirurgi ved Københavns Universitet, hvortil var knyttet Stillingen som Overlæge ved Rigshospitalets kirurgiske Afdeling C, og under 13. Februar 1941 blev de indkomne 6 Ansøgninger, nemlig fra Professor, Overkirurg Ole Chievitz, Professor, Dr. med. E. Dahl-Iversen, Dr. med. H. C. Devantier, Overkirurg, Dr. med. Frans Djørup, Overkirurg, Dr. med. C. C. Fleischer-Hansen og Overlæge Knud Kelsted af Ministeriet tilstillet Universitetet til Erklæring.

Til at bedømme de indkomne Ansøgninger nedsatte det lægevidenskabelige Fakultet i Henhold til § 3 i kgl. Anordning af 15. Maj 1932 et Udvalg bestaaende af Professorerne, Dr. med. S. Kjærgaard, Dr. med. Axel Lendorf, Dr. med. E. Lundsgaard samt Professor i Kirurgi ved Lunds Universitet, Dr. med. J. P. Strömbeck og Professor i Kirurgi ved Uppsalas Universitet, Dr. med. Gunnar Nyström. Dette Udvalg afgav under 26. Juni 1941 følgende Indstilling til Fakultetet:

Til det ledige Embede har meldt sig 6 Ansøgere, om hvem man skal udtale følgende, idet Ansøgerne anføres i alfabetisk Rækkefølge:

Professor Ole Chievitz, født 1883, Cand. med. 1909, har en mangeaarig Specialuddannelse i Kirurgi gennem sin Funktion som klinisk Assistent og Reservekirurg ved Rigshospitalets Afd. C. Siden 1919 har Chievitz været knyttet til Finseninstitutets kirurgiske Afdeling, først

i 2 Aar som Afdelingslæge og siden 1921 som Overlæge. I 1938 udnævntes han til Professor ved den kliniske Praktikantundervisning.

Chievitz' videnskabelige Produktion har nær Tilknytning til hans Stilling som Overlæge ved Finseninstitutets kirurgiske Afdeling. Den bestaar saaledes i det væsentlige af Arbejder over kirurgisk Tuberkulose, særlig Lysbehandling af Knogle- og Ledtuberkulose samt Redegørelser for Resultater af Kræftbehandling, særlig Radiumbehandling af Cancer colli uteri. Disse Arbejder er gennemgaaende præget af deres Forfatters rige personlige Erfaring og af sund og kritisk Dømmekraft. De har uden Tvivl haft afgørende Betydning for Konsolideringen af Terapiens Udvikling paa disse Omraader her i Landet, saa meget mere som Fremstillingen er særdeles klar og overbevisende, om end Formens Knaphed hyppigt ikke tillader en saa grundig Dokumentation, som kunde ønskes. Bortset fra et Arbejde om den spondylitiske Gibbus' Vækst har Chievitz ikke i sine Publikationer paa de herhen hørende Omraader behandlet teoretiske eller kliniske Problemer af anden Art end de terapeutiske.

Chievitz har ikke samlet sig om noget større analyserende, originalt Arbejde; han har ikke disputeret for den medicinske Doktorgrad. Hans Meddelelser er mere af sammenfattende Art, tildels uden Dokumentation med Tal. I et iøvrigt fortræffeligt Arbejde om Lysbehandling af kirurgisk Tuberkulose, hvor Resultaterne angives i Procenttal, oplyses ikke, paa hvor stort et Materiale, disse Tal er baseret. Hans Fremstilling gør imidlertid gennemgaaende et saa paalideligt Indtryk, at disse Mangler i nogen Grad opvejes deraf. Som Helhed maa hans Indsats paa den kirurgiske Tuberkuloses Omraade betegnes som meget værdifuld. Arbejderne over Cancer-Behandling er af mindre Betydning; de bringer intet væsentligt videnskabeligt nyt.

Chievitz' Produktion inden for andre Dele af Kirurgien end de ovenfor nævnte er af ringe Omfang. Et lille Begynderarbejde om Ventriklens Leje har gennem sin vaagne kritiske Analyse sikkert ikke været uden Betydning særlig paa den Tid, paa hvilket Arbejdet blev skrevet. Værdifuldt er et Arbejde over Parathyreoideatumor og Ostitis fibrosa generalisata med Udgangspunkt i et eget særdeles omhyggeligt undersøgt Tilfælde; til Beskrivelsen af dette er føjet en vel-skreven Oversigt over Litteraturen om de herhen hørende Problemer. Arbejdet er kvalitetsmæssigt et meget smukt Bidrag til Paratyreoideakirurgien.

Af betydelig Interesse er et Arbejde om Fosforstofskiftet, som imidlertid ikke kan antages at indeholde væsentlige Bidrag af original Betydning fra Chievitz' Side. Om begge sidstnævnte Arbejder gælder det, at de er skrevne sammen med Medarbejdere (henholdsvis H. C. Olsen og G. Hevesy).

En Afhandling om Carotis-glandeltumorerne er af ren kasuistisk Natur, men har sunde praktisk-kirurgiske Kommentarer,

Et Arbejde om Mb. Basedowii (sammen med A. Hecht Johansen og Eggert Møller) indeholder, hvad de kirurgiske Problemer angaar, ikke noget nyt.

Et af Chievitz' bedste Arbejder er et Foredrag om smertestillende Operationer. Det bygger ganske vist ikke paa nye Tanker, men afgiver i sin mønstergyldig koncentrerede Form et Vidnesbyrd om en imponerende, rig, personlig Erfaring parret med udmærket Dømmekraft.

Endvidere bør fremhæves de udmærkede Fortjenester, som Chievitz har indlagt sig inden for Krigskirurgien. Hans aktive Krigsdeltagelse har sat ham i Stand til at give personligt prægede Meddelelser om egne og andres Erfaringer. Disse Meddelelser er præget af Chievitz' vanlige koncentrerede og koncise Stil.

Til sidst bør fremhæves de Indlæg, som Chievitz er fremkommet med vedrørende Sanocrysin- og Metalsalterapien, hvor hans Evne til sund Kritik og livlig overbevisende Fremstilling er særlig iøjnefaldende.

Chievitz er yderligere Forfatter af Lærebogsafsnit.

Hans øvrige indsendte Arbejder, en Boganmeldelse og nogle Nekrologer har ingen Betydning i denne Sammenhæng.

Efter det fremførte maa Chievitz anses som fuldt kvalificeret.

Professor E. Dahl-Iversen, født 1892, Cand. med. 1919, Dr. med. 1925, Reservekirurg seks Aar, Prosector chirurgiae et Aar, Professor i Kirurgi samt Chef for Rishospitalets kirurgiske Poliklinik siden 1935.

Dahl-Iversens videnskabelige Produktion er af et betydeligt Omfang. Man kan inden for denne fremdrage tre Hovedemner, som i særlig Grad synes at have haft hans Interesse, nemlig 1. Galdevejslidelser, 2. Osteosynthese samt 3. kirurgiske Lidelser, for hvis Pathogenese hormonale Forstyrrelser maa antages at spille en Rolle.

Arbejderne, i hvilke det førstnævnte Emne behandles, stammer fra Aarene 1923—27. En særlig Interesse har Dahl-Iversen viet Ventrikelsekretionen hos Patienter med Galdestenslidelse eller opererede for Galdesten. Denne Gruppe af Arbejder omfatter Kasuistik, Materialeopgørelser med Efterundersøgelser, klinisk-eksperimentelle Arbejder samt et større Dyre-eksperimentelt Arbejde (Disputats). Hovedproblemet i disse Arbejder har været Spørgsmaalet om, hvorvidt Galdestenslidelsen eller den i disse Tilfælde ofte udførte Cholecystectomi medfører nedsat Ventrikelsekretion. Saavel de kliniske som det eksperimentelle Arbejde tyder paa, at dette ikke er Tilfældet. Foruden at have bidraget til at fæstne denne Opfattelse har Dahl-Iversens Arbejder paa dette Omraade utvivlsomt haft en vis Betydning ved at illustrere Prøvemaaltidsresultaternes Variabilitet. Det heraf følgende Krav om gentagne Undersøgelser paa hvert Individ har Dahl-Iversen ikke kunnet honorere overalt i sine kliniske Arbejder paa dette Felt, hvilket særlig for Achylitilfældenes Vedkommende er uheldigt. Paa den anden Side maa det anses for fortjenstfuldt, at Dahl-Iversen har haft

Blikket aabent for, at Achyliens hyppigere Forekomst i de ældre Aldersklasser maa tages i Betragtning ved Vurderingen af Galdestenlidelsernes eventuelle Betydning for Forekomsten af Achyli. Med Hensyn til Disputatsarbejdet skal bemærkes, at den første Del af Arbejdets eksperimentelle Afsnit, der omfatter Undersøgelser over Cholecystectomiens Indflydelse paa Galdegangstræet er af mindre Værdi, bortset fra Iagttagelserne vedrørende Funktionen af sphincter Oddi før og efter Cholecystectomi. Disse er blevet bekræftet af senere Forskning. Den Del, der behandler samme Indgrebs Indflydelse paa Ventrikelsekretionen, maa betegnes som et grundigt og vel gennemført eksperimentelt Arbejde.

Osteosyntesearbejderne udgør den mindste af de fremdragne Grupper og er tillige den svageste. I det kliniske Arbejde i denne Gruppe har Forfatteren ikke i tilstrækkelig Grad defineret og afgrænset, hvad han medregner til Ostitis, og Adskillelsen mellem komplicerede og ukomplicerede Frakturer er ikke gennemført i nødvendig Udstrækning. Særlig betænkeligt fremtræder dette sidste ved Bedømmelse af det for Operation gunstigste Tidspunkt. De eksperimentelle Undersøgelser er ikke blevet fremlagt saaledes, at de yder Mulighed for direkte Sammenligning mellem Fracturhelingen ved resorberbart og ikke resorberbart Osteosyntesemateriale. Disse Forsøg ligesom flere andre af de rent eksperimentelle Arbejder viser dog Dahl-Iversen som en teknisk dygtig Eksperimentator.

I den tredje og største Gruppe af Arbejder beskæftiger Dahl-Iversen sig med Problemer vedrørende Mastopathia cystica og irregulær glandulær Hypertrofi samt endelig i et enkelt klinisk Arbejde med Retentio testis. En ikke uvæsentlig Del af Arbejderne i denne Gruppe er rent eksperimentelle. Initiativet til disse eksperimentelle Arbejder er i sig selv særdeles fortjenstfuldt, ligesom Arbejderne vidner om Sans for at udnytte Dyreeksperimentet til Belysning af praktiske kliniske Problemer, men det er dog ikke i disse Arbejder lykkedes Dahl-Iversen at gøre nye Iagttagelser, og de opnaaede Resultater kan næppe siges i større Grad at have bidraget til Opklaring af de omhandlede Lidelsers Pathogenese. Dahl-Iversens Fortjenester paa dette Omraade ligger utvivlsomt hovedsageligt paa hans sammenfattende Fremstillinger af Sygdommen Mastopathia cystica og hans Forsøg med Oestronbehandling af denne Lidelse. De meddelte kliniske Erfaringer med Hormonbehandling af Hyperplasia irregularis er faatallige. I Arbejdet om Retentio testis fremlægges gode Resultater af Hormonbehandling i fire Tilfælde.

Foruden de Arbejder, der kan henføres til de nævnte tre Grupper, har Dahl-Iversen publiceret et ret betydeligt Antal Materialeopgørelser og kasuistiske Meddelelser fra vidt forskellige Omraader indenfor Kirurgien. Blandt disse maa særlig fremhæves Arbejderne over kongenite Galdevejsatresier samt kongenit Ileus, som giver værdifulde

Bidrag til disse Lidelsers Klinik paa Grundlag af kritisk Litteratur-oversigt og egne Tilfælde.

Ligeledes bør Arbejdet om occult Blødning ved Tarmcancer fremhæves som værdifuldt, specielt Paavisningen af Blødningens ofte intermitterende Karakter samt det Forhold, at Blødning i en mindre Procentdel af Tilfældene ganske kan mangle. Alle Tilfældene i Materialet er verificeret ved Operation eller Sektion.

Det kan fremhæves som anerkendelsesværdigt, at Dahl-Iversen i 1933 har forsøgt at arbejde med Encephalo-Ventriculographien om end hans Arbejder derom kan gøres til Genstand for væsentlig Kritik fra moderne Synspunkt.

Arbejdet over postoperativt Trombose er en større Materialesammenstilling, som dog ikke indeholder egne Synspunkter eller fører til nye Resultater.

To eksperimentelle Arbejder over Endometriose bør baade med Hensyn til Forsøgenes Tilrettelæggelse og med Hensyn til de dragne Konklusioner fremhæves som smukke Arbejder.

Dahl-Iversen er endelig Forfatter til en Lærebog i Operativ Kirurgi, en Lærebog i Krigskirurgi, en Vejledning i Undersøgelse af Patienter med kirurgiske Lidelser samt et Par Lærebogsafsnit.

Dr. med. H. C. Devantier, født 1896, Cand. med. 1921, Dr. med. 1931. Har en mangeaarig Specialuddannelse i Kirurgi med Tjeneste som Assistent ved Rigshospitalets kirurgiske Poliklinik (2 Aar) og som Reservekirurg ved Rigshospitalets Afd. C. (7 Aar). Han har desuden været Assistent ved Statens Seruminstitut i mere end 5 Aar og været Assistent ved Bispebjerg Hospitals patologiske Institut i henved 1 Aar. Yderligere har han i 3 ½ Aar været Reservelæge ved Rigshospitalets Fødeafd. B. Han har saaledes foruden en grundig Uddannelse i Kirurgi tillige Uddannelse i Fag, som har Betydning for Kirurgien, nemlig Bakterio-Serologi og patologisk Anatomi og tillige en kirurgisk Specialdisciplin: Obstetrik.

Hans videnskabelige Produktion er af ret ringe Omfang. Tyngdepunktet ligger indenfor Serologien, hvor han med sin Disputats: »Eksperimentelle Studier over lokal Immunisering med Bakteriefiltrater« har gjort en bemærkelsesværdig videnskabelig Indsats. Resultaterne af Devantiens Forsøg paa praktisk Udnyttelse af en »Antivirus-therapi« er ikke tilstrækkelig dokumenterede til at overbevise om Metodens praktisk-therapeutiske Værdi. Han har skrevet nogle mindre Arbejder af obstetrisk Indhold. Indenfor det egentlige kirurgiske Omraade indskrænker hans videnskabelige Produktion sig til et kort Indlæg om Magniumssaltes Anvendelse som Understøttelsesmiddel for Æter- og Kvælstofforiltlenarkose samt en Artikel af væsentlig kasuistisk Karakter om subcutan isoleret Pancreaslæsion uden noget egentligt nyt. Det sidstnævnte Arbejde (i Manuskript 1941) er det eneste kirurgiske Arbejde, han har præsteret i de sidste 6 Aar.

Devantier blev ved Konkurrencen om Professoratet i Gynækologi og Obstetrik i 1935 erklæret kvalificeret til det Embede, han søgte. Hans Uddannelse er god og alsidig og gør ham velkvalificeret til at indtage en ledende Kirurgstilling. Og selv om hans videnskabelige Produktion inden for den egentlige Kirurgis Omraade er meget ringe, maa hans Hovedarbejde, som ligger inden for et Grænseomraade af største Betydning for Kirurgien, anses for at være af en saadan Værdi, at han, omend med nogen Tvivl, vil kunne erklæres for kvalificeret til et Professorat i Kirurgi.

Overkirurg Frans Djørup, født 1891, Cand. med. 1916, Dr. med. 1923, Prosector anatomiae 6 Aar, Reservekirurg 6 Aar, Overlæge 1933 (fra 1939 Overkirurg) ved Kolding Sygehus.

Djørups største Arbejder falder indenfor Anatomien. De er, ikke mindst Disputatsen »Antal og Fordeling af Nerveceller og Arterier i Cervikalpartiet af Menneskets Rygmarv«, udført med imponerende Grundighed og Dygtighed og giver gode Beviser paa videnskabelig Evne. De berører alle saadanne Omraader af Anatomien, som kan anses for at være af en vis Betydning for Kirurgien, særlig gælder dette Undersøgelsen over Ventriklens Kar.

Blandt de rent kirurgiske Arbejder er Afhandlingen over den traumatiske compressio cerebri fra 1928 for sin Tid et godt Arbejde.

Ligeledes har Arbejdet om Trigemini-Neuralgi mange Fortjenester. Foredraget om Megacolon (1936) indeholder ingen originale Bidrag, men giver en god Oversigt over denne Lidelses Klinik og Pathogenese samt introducerer en Behandlingsmetode, som ikke tidligere var prøvet i Danmark, men som senere er slaaet igennem. En Række Arbejder af kasuistisk Natur bærer yderligere Vidnesbyrd om god Iagttagelsesevne og klar kritisk Sans.

Flere medicinsk-historiske Afhandlinger viser en kultiveret, litterært højtstaaende Fremstillingskunst og skildrer paa en fænslende og interessevækkende Maade store Mænd og vigtige Etapper i Kirurgiens Historie.

Overkirurg Djørup har dokumenteret saa gode videnskabelige Kvalifikationer, at han maa anses for fuldt kvalificeret til det ledige Embede.

Overkirurg C. C. Fleischer-Hansen, født 1894, Cand. med. 1921, Dr. med. 1928, Reservekirurg 6 Aar; siden Januar 1937 Overkirurg ved Holbæk Amtssygehus. Fleischer-Hansen deltog i Konkurrencen om et Professorat i Kirurgi 1935.

Hans videnskabelige Hovedarbejde, som vedrører Bestemmelse af Blodvolumen, blev udført med en af Lindhard tidligere anvendt Teknik, som dog gennem Fleischer-Hansens Arbejde er blevet yderligere udviklet og gennemprøvet. Fleischer-Hansen har vist Metodens Uegnethed til Blodvolumenbestemmelse hos Kvinder og ogsaa paa anden Vis bidraget til at fastlægge Grænserne for Metodens praktiske Anvendelse.

Hans monografiske Fremstilling af de retroperitoneale og mesenteriale Tumorer's Klinik har sin Værdi som en klar og udførlig Oversigt over disse Tumorformer. Arbejderne over Columnafrakturer, Indeklemningssymptomkomplekset ved Knælidelser, samt Senelæsioner har sin hovedsagelige Interesse ud fra et forsikringsmæssigt Synspunkt, men er ikke uden klinisk Værdi. Afhandlingerne om Platfodsbehandling og recidiverende Rectalprolaps afgiver et godt Vidnesbyrd om Lyst og Evne til at give sig i Kast med Lidelser, som er vanskelige at behandle. Afhandlingerne om retroperitoneale Hæmatomer samt ostitis fibrosa localisata giver tillige Bevis paa hans Evne til med Udgangspunkt i egne Iagttagelser og grundig Litteraturoversigt at levere værdifulde Bidrag til den kliniske Kirurgi. Desuden har han publiceret et Antal Arbejder af kasuistisk Natur.

Fleischer-Hansens videnskabelige Kvalifikationer er uden Tvivl vel dokumenterede. Yderligere havde Fleischer-Hansen ved sin Deltagelse i Konkurrencen om Professoratet i Kirurgi 1935 Lejlighed til at dokumentere sine meget betydelige pædagogiske Evner. I de mellemliggende Aar har han saavel i praktisk som i videnskabelig Henseende yderligere kvalificeret sig til et Professorat i Kirurgi.

Overlæge Knud Kelsted, født 1891, Cand. med. 1916, har bl. a. været Reservekirurg ca. 6 Aar og nogle Maaneder været Assistent ved Universitetets patologisk-anatomiske Institut. Siden Januar 1935 har han været Overlæge ved Køge Sygehus.

Hans største Arbejde er indsendt i Manuskript: »Langvarige Nyrebetændelser, særlig deres kirurgiske Behandling«. Dette Arbejde, i hvilket der med stor Flid og Udholdenhed er samlet et stort Antal og delvis værdifuldt Materiale, afgiver Vidnesbyrd om svigtende Kritik, Koncentration og Dømmekraft. Hans øvrige Arbejder er af mindre Omfang og er hovedsagelig af kasuistisk Natur. I Arbejderne om Behandlingen af Urinvejsinfektioner samt Blodsukkerbestemmelser ved Splanchnicusanæstesi fremlægges mindre Iagttagelser af en vis Interesse; det samme gælder Artiklen om aberrerende Nyrekar og Hydronefroser. Nye Synspunkter fremlægges dog ikke. Arbejdet om bristede Mavesaar tyder paa svigtende kritisk Sans ved Sammenligningen af Resultaterne efter resp. Excision og simpel Suture.

Uagtet Overlæge Kelsted har en god praktisk Uddannelse i Kirurgi, kan han dog paa Grund af manglende videnskabelige Kvalifikationer ikke anses for kvalificeret til at beklæde det ledige Embede.

Som Konklusion af ovenstaaende Bedømmelse af de enkelte Ansøgers videnskabelige Arbejder og øvrige Kvalifikationer skal Udvalget udtale følgende:

Af de seks Ansøgere har Kelsted ikke kunnet erklæres for kvalificeret til det søgte Embede. Devantier har kunnet erklæres for kvalificeret om end med nogen Tvivl. De øvrige fire Ansøgere er velkvalificerede.

Djorup og Fleischer-Hansen kan begge fremlægge en anerkendelsesværdig videnskabelig Produktion, men denne staar i Betydning tilbage for den Produktion, som Chievitz og Dahl-Iversen har præsteret.

Der bliver saaledes tilbage at vælge mellem de to sidstnævnte. Dette Valg er paa Grund af, at de to Ansøgere med Hensyn til videnskabelige og øvrige Kvalifikationer er af vidt forskellige Typer, særdeles vanskeligt.

Chievitz' Produktion er præget af sund Kritik, skarp Dømmekraft og Sans for væsentligt og uvæsentligt. Den er praktisk værdifuld, men af forholdsvis begrænset Omfang.

Dahl-Iversens Produktion præges af overordentlig Flid og paa skønnelsesværdigt Initiativ samt Interesse og Anlæg for eksperimentel Forskning. Den er i Sammenligning med Chievitz' Produktion mere omfattende og spænder over større Dele af Kirurgien, men er ogsaa mere ujævn i sin Værdi og viser hist og her Mangel paa Kritik.

Da Udvalget mener at maatte lægge afgørende Vægt paa de fremhævede gode Egenskaber ved Dahl-Iversens videnskabelige Produktion og tillige maa anse Dahl-Iversens mere end seksaarige Virksomhed som Professor i Kirurgi ved Københavns Universitet som en ikke uvæsentlig Kvalifikation, maa Dahl-Iversen efter Udvalgets Opfattelse sættes forud for Chievitz.

Udvalget skal derfor enstemmigt indstille Professor E. Dahl-Iversen til det ledige Embede.

Udvalgets Indstilling blev i Overensstemmelse med § 4, Stk. 2 i den fornævnte Anordning tilstillet Ansøgerne, af hvilke Professor Ole Chievitz indsendte Svarkrivelse.

Efter at Udvalgets Indstilling var blevet enstemmigt tiltraadt af Fakultetet og indsendt til Ministeriet med Konsistoriums Tilslutning, blev ved kgl. Resolution af 20. August 1941 Professor, Dr. med. E. Dahl-Iversen udnævnt til Overkirurg ved Rigshospitalets kirurgiske Afdeling C for et Tidsrum af 6 Aar fra den 1. August 1941 at regne.

De med Embedets Besættelse forbundne Udgifter, ialt 2260,33 Kr., blev afholdt af Universitetets Konto 10. e.

Da Embedet som Professor i Kirurgi og Overkirurg ved Rigshospitalets kirurgiske Afdeling C stod ledig i Foraarssemestret 1941, overtog Professor, Dr. med. S. Kjærgaard Undervisningen af hele Eksamensholdet til II. Del B af den lægevidenskabelige Embeds-eksamen i nævnte Semester, ligesom han foretog Eksaminationen i klinisk Kirurgi af hele Holdet ved den lægevidenskabelige Embeds-eksamen Sommeren 1941.

k. Oprettelse af en Stilling som Direktør for Universitetets Institut for human Arvebiologi og Eugenik og Ansættelse af Institutets Leder, Dr. med. Tage Kemp i denne Stilling.

(J. Nr. 169/35 og 351 b/38).

Som omtalt i Universitetets Aarboeg for 1938—39, Side 205 ff., blev der i Aarene 1937—38 opført og indrettet et Institut for human Arvebiologi og Eugenik ved Universitetet. Som Leder af Institutet ansatte Ministeriet under 21. April 1938 Dr. med. Tage Kemp med et paa Finansloven for 1938—39 bevilget Honorar af 10 000 Kr. aarlig.

Allerede første Gang, Universitetet foretog Indstilling om de aarlige Bevillinger til det nye Instituts Drift, var der imidlertid foreslaaet oprettet en Tjenestemandstilling for Institutets Leder. Det lægevidenskabelige Fakultet afgav under 30. Marts 1937 herom følgende Indstilling:

I Anledning af Oprettelsen af Universitetets nye Institut for human Arvebiologi og Eugenik skal Fakultetet indstille følgende med Hensyn til Ledelsen af dette Institut.

Som Leder af Institutet er udset Dr. med. Tage Kemp, for Tiden honorarlønnet videnskabelig Assistent ved Universitetets Institut for almindelig Patologi. Under Hensyn til Dr. Kemps Alder og til, at det er en Livsstilling, det drejer sig om, som ligger i nøje Kontinuitet af Dr. Kemps tidligere Uddannelse og Virksomhed, maa Fakultetet indtrængende anbefale, at Stillingen bliver normeret som en Tjenestemandstilling med Grundløn 8100 Kr. stigende hvert 3. Aar med 900 Kr. indtil 10 800 Kr. foruden Stedtillæg og Reguleringstillæg efter de til enhver Tid gældende Regler. Man skal desuden indstille, at der tillægges ham et Bestillingstillæg paa 800 Kr., som angivet i Tjenestemandslovens § 590. Derimod ønsker man ikke foreløbig oprettet noget Professorat for Dr. Kemp i det paagældende Fag.

Det tilføjes, at en Lønning af den ovennævnte Størrelse er forudsat ved Modtagelsen af Bevillingen fra The Rockefeller Foundation og ved Optagelsen af den til Institutets Drift nødvendige Bevilling paa Finansloven.

Under Forhandling om Sagen i Konsistoriums Forretningsudvalg foreslog Universitetets Kurator, at Lønningen til Institutets Leder blev fastsat til 8100 Kr., stigende med 600 Kr. hvert 3. Aar til 9900 Kr., svarende til de i Tjenestemandslovens §§ 652 og 658 m. fl. normerede Lederstillinger ved visse andre Statsinstitutioner. Efter at Dr. Kemp var blevet gjort bekendt med dette Forslag, udtalte han i en Skrivelse af 19. Maj 1937 til Universitetets Rektor og Kurator følgende:

1. I det af Universitetet til Undervisningsministeriet indsendte Forslag af 16. Februar 1935 om Oprettelse af Institutet foreslaas det (se Forslagets S. 1, 1. og 3. Stykke), at der tillige oprettes en Lærerpost i Menneskets Arvebiologi og Eugenik ved Universitetet. I Bilag 2 (Punkt 4) til det lige nævnte Forslag anføres følgende: »Lederens Gage kan sættes lig med Professorgage plus det Beløb, hvormed Institutbestyrere sædvanligvis honoreres«.

Efter Konsistoriums Forretningsudvalgs Forslag skulde Lederen ansættes som Institutforstander eller -direktør med en Gage, der er væsentlig lavere end den foran nævnte, og Stillingen er ikke kombineret med en Lærerpost.

2. Lederen af Institutet vil under det videnskabelige Arbejde i stort Omfang komme i Berøring med Patienter, hvis Tillid til og Forstaaelse af Arbejdet, det vil være vigtigt at opnaa. Det vil derfor være af stor Betydning, at hans Stilling faar en Betegnelse, som almindeligvis anvendes til Læger i ledende Stillinger. Ogsaa af Hensyn til internationale videnskabelige Forbindelser bør Lederen have samme Betegnelse som Ledere af Universitetsinstitutter, der tillige underviser ved Universitetet, sædvanligvis har i alle Lande.

Af de anførte Grunde anser jeg Konsistoriums Forretningsudvalgs Forslag for lidet tilfredsstillende, og tillader mig derfor at anmode Dem om, saa vidt muligt at forhindre, at det bliver gennemført i sin nuværende Form.

Efter at Dr. Kemps Skrivelse var blevet forelagt det lægevidenskabelige Fakultet, udtalte dette i en Erklæring af 16. Juni 1937 følgende:

Fakultetet kan ikke i Dr. Kemps Bemærkninger finde nogen Grund til at ændre Hovedsagen i Fakultetets tidligere Indstilling af 30. Marts d. A. Den af Fakultetet til Dr. Kemp foreslaaede Lønning svarer ganske til en Professors Lønning. Kun vilde man nu efter den givne Foranledning finde det rimeligere, at der i Stedet for det af Fakultetet tidligere foreslaaede Bestillingstillæg paa 800 Kr. tillægges ham et aarligt Honorar af samme Størrelse for Deltagelse i Universitetsundervisningen i Arvelighedslære. Hvis Sagen ordnes som foran anført, maa de Forudsætninger, som gælder for Modtagelsen af Rockefeller Fondets Gave, siges at være fyldestgjort.

Det af Dr. Kemp under Punkt 2 anførte kan Fakultetet ikke tillægge større Betydning. Erfaringen viser, at andre videnskabelige Institutioner i Landet (f. Eks. Carlsbergfondets biologiske Institut, SerumInstitutet etc.) ikke har Vanskeligheder hverken indadtil eller udadtil ved at gennemføre deres videnskabelige Arbejde uden at Lederne er Bærer af Professortitlen.

Herefter indstillede Universitetet under 26. Juni 1937 til Ministeriet, at der foruden de til Finansloven for 1938—39 til Institutets Drift

foreslaaede Bevillinger tillige paa Normeringsloven for 1938—39 blev oprettet en Tjenestemandstilling for Lederen af Institutet med en aarlig Lønning af 8100 Kr. stigende hvert 3. Aar med 600 Kr. indtil 9900 Kr., samt at der paa Finansloven for 1938—39 søgtes bevilget et Honorar paa 800 Kr. aarlig til Institutlederen for Pligt til at deltage i Universitetsundervisningen i Arvelighedslære. Da der ikke, forinden fornøden Hjemmel til Oprettelse af den paagældende Stilling var tilvejebragt paa Normeringsloven, kunde optages den hertil svarende Lønning paa Finansloven, indstillede Universitetet samtidig, at der foreløbig paa Finansloven for 1938—39 blev optaget en Bevilling paa 10 000 Kr. aarlig under Universitetets Konto 4. B. Andre Honorarer som Vederlag til Institutets Leder.

Der blev ikke paa Normeringsloven for 1938—39 oprettet nogen Tjenestemandstilling for Lederen, hvorimod det ovenfor nævnte Honorar af 10 000 Kr. blev optaget paa Finansloven for 1938—39 under Universitetets Konto 4. B. 2. Honorarer til Ikke-Tjenestemænd, jfr. Rigsdagstidende for 1937—38, Tillæg A., Sp. 1619—22.

Under 17. November 1938 indsendte Institutets Leder, Dr. med. Tage Kemp et Andragende om, at han som Leder af Universitetets Institut for human Arvebiologi og Eugenik maatte blive ansat som Professor ved Universitetet fra den 1. April 1939 at regne. Dette Andragende tog han senere tilbage og indgav i Stedet følgende Andragende af 23. December 1938:

Herved tillader jeg mig at ansøge om, at mine Ansættelsesforhold som Leder af Universitetets arvebiologiske Institut maa blive ændrede fra 1. April 1939 at regne.

Ansøgningen har følgende Motivering:

I 15 Aar, siden 1. November 1923, har jeg været ansat som honorarlønnet Tjenestemand ved Universitetet og i den Tid i betydeligt Omfang deltaget i saavel Undervisnings- som Forskningsarbejde. Jeg tillader mig derfor nu at ansøge om at blive fast ansat. I det Forslag af 16. Februar 1935, som Universitetet har indsendt til Undervisningsministeriet om Oprettelse af det arvebiologiske Institut, forudsættes det ogsaa, at Lederen fast ansættes som Tjenestemand, idet der i et af Forslagets Bilag findes anført følgende om Lederens Stilling: »Da Lederen skal undervise ved Universitetet i Faget, vil det være rimeligt, at han udnævnes til Professor, og hans Gage kan derfor sættes lig Professorgage plus det Beløb (800 Kr.), hvormed Institutbestyrere sædvanligvis honoreres, ialt 9 940 Kr.« Naar Lønningen angives til 9940 Kr., er det klart, at der ikke tænkes paa et Honorar paa 9940 Kr., men derimod paa det Beløb, der svarede til Professorgage paa det Tidspunkt, Forslaget blev fremsat + Bestyrerhonorar.

Af Hensyn til mit Undervisningsarbejde og Arbejdet som Leder af arvebiologisk Institut vil jeg anse det for den bedste Ordning, at

jeg blev ansat som Professor ved Universitetet. Jeg skal bemærke, at jeg har medvirket ved Oprettelsen og Indretningen af Institutet under den udtrykkelige Forudsætning. Endvidere har det siden Institutet blev aabnet vist sig, at den nugældende Ordning, hvorefter Lederen betegnes som Bestyrer, er meget uhensigtsmæssig. Denne Betegnelse, der ellers aldrig anvendes til Læger i ledende Stillinger, giver daglig Anledning til Misforstaaelser og Forvekslinger, som nødvendiggør lange Forklaringer, og i det hele er til stor Ulempe for Arbejdet paa Institutet. Saavel talrige danske Kolleger som næsten alle de ca. 100 skandinaviske og andre udenlandske Videnskabsmænd, der har besøgt Institutet, siden det blev aabnet, har udtalt deres Forundring over den nugældende Ordning. Jeg tillader mig derfor at ansøge om at blive ansat som Professor ved Universitetet i human Arvebiologi.

Hvis Ministeriet ikke kan gaa med hertil, tillader jeg mig subsidiært at ansøge om at blive ansat paa de Vilkaar, som foreslaas i det lægevidenskabelige Fakultets Skrivelse om Sagen af 16. Juni 1937 eller i Kurators Skrivelse af 26. Juni 1937 (Journal Nr. 367/36).

Om dette Andragende udtalte det lægevidenskabelige Fakultet i en under 3. Januar 1939 afgiven Erklæring følgende:

Dr. Kemp synes at mene, at Fakultetet ved Indstillingen om Institutets Oprettelse har forudsat, at han vilde blive udnævnt til Professor ved Universitetet i human Arvebiologi. Dette er ikke overensstemmende med de faktiske Forhold. Da Fakultetet den 5. Marts 1935 indsendte Professor, Dr. med. Oluf Thomsens Skrivelse med Bilag af 16. Februar s. A. vedrørende Oprettelsen af Institutet, hvori findes den af Dr. Kemp citerede Udtalelse om Lederens Stilling, udtalte Fakultetet blot, at man anbefalede Sagen til Fremme, saaledes at den snarest mulig blev forelagt Undervisningsministeriet til nærmere Overvejelse, hvorledes der kunde skabes det økonomiske Grundlag for Sagens Gennemførelse. Der kan i denne Anbefaling ikke lægges, at Fakultetet dermed tiltraadte alle i Professor Thomsens Forslag indeholdte Enkeltheder.

Fakultetet maa nu som tidligere fastholde, at det ikke kan anbefale Oprettelsen af et Professorat i human Arvebiologi og Eugenik.

I Fakultetets Betænkning af Juni 1934 til Anordningen om den lægevidenskabelige Embedseksamen ved Københavns Universitet af 25. September 1936 fastsættes det, at det teoretiske Fag Almindelig Patologi foruden de for det lægevidenskabelige Studium særdeles vigtige Discipliner Infektionspatologi, Immunitetslære og Bakteriologi tillige skal omfatte »et vist Grundlag i Konstitutionspatologi (herunder Arvelighedslære)«. Ved Ansættelse af en særlig Professor i den sidstnævnte mindre Del af Faget Almindelig Patologi, vilde denne Dels Stilling indenfor Faget forrykkes og Undervisningen heri uundgaaeligt vokse. Fakultetet mener det imidlertid ikke betimeligt at belaste Studiet ved en Udvidelse af Undervisningen paa dette Omraade.

Derimod kan man varmt anbefale Dr. Kemps subsidiære Andragende, jfr. Udtalelsen herom i Fakultetets Erklæring af 30. Marts 1937.

Angaaende Dr. Kemps Bemærkninger om det uhensigtsmæssige i den ham tillagte Titel som Institutbestyrer henviser man til Fakultetets Erklæring af 16. Juni 1937, sidste Stk.

I et supplerende Andragende af 7. Januar 1939 ansøgte Dr. Kemp om, at Institutets Leder, saafremt hans Stilling blev omdannet til en Tjenestemandstilling, blev betegnet som Direktør, et Forslag, hvortil det lægevidenskabelige Fakultet sluttede sig i en Erklæring af 19. s. M.

Herefter indstillede Universitetet under 30. Januar 1939, at der paa Forslaget til Normeringsloven for 1939—40 til Tjenestemandslovens Afdeling 22, Universitetet under § 574 som nyt Bogstav blev oprettet en Stilling som Direktør for Universitetets Institut for human Arvebiologi og Eugenik med Lønning 8100 Kr. stigende med 600 Kr. hvert 3. Aar til 9900 Kr. samt at der til Stillingen blev knyttet et Bestillingstillæg paa 800 Kr. for Pligt til at deltage i Undervisningen i Arvelighedslære.

Stillingen blev imidlertid ikke oprettet paa Normeringsloven for 1939—40. Universitetet gentog da Indstillingen til Normeringsloven for 1940—41, og da denne Indstilling heller ikke blev fremmet — til Normeringsloven for 1941—42. Herefter blev Stillingen oprettet paa sidstnævnte Normeringslov, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg A., Sp. 3192—93. Da Dr. Kemp var over 40 Aar gammel, blev der tillige tillagt ham Pensionsret, hvorhos der blev tillagt ham Pensionsanciennitet i Henhold til Tjenestemandslovens § 55 fra den 1. September 1938, jfr. det citerede Sted i Rigsdagstidende, Sp. 3153—54, 3147—48 og 3214—15.

Herefter blev ved kgl. Resolution af 30. Maj 1941 Dr. med. Tage Kemp udnævnt til Direktør for Københavns Universitets Institut for human Arvebiologi og Eugenik fra den 1. Juni 1941 at regne.

**1. Underaccouchør ved Rigshospitalets Fødeafdeling A.,
Cand. med. Erik Guldbergs Beskikkelse som Lektor
i Obstetrik.**

(J. Nr. 233/39).

Under 27. August 1940 afgav det lægevidenskabelige Fakultet følgende Indstilling:

Paa Finansloven for indeværende Finansaar, jfr. Rigsdagstidende for 1939—40, Tillæg A., Sp. 1691—92, er under Universitetets Konto 4. A. Honorarer til Lektorer m. fl. bevilget et Honorar paa 2400 Kr. aarlig til en Lektor i Obstetrik*).

*) Se herom Universitetets Aarbog for 1939—40, Side 42.

Som det fremgaar af Fakultetets Indstilling om Bevilling af det ovennævnte Honorar, er dette foreslaaet tillagt Underaccouchøren paa Rigshospitalets Fødeafdeling A, hvis Chef er Universitetets Professor i Obstetrik; i Henhold hertil skal Fakultetet indstille, at nuværende Underaccouchør paa Rigshospitalets Fødeafdeling A, Erik Guldberg beskikkes som Lektor i Obstetrik ved Universitetet fra den 1. September d. A. at regne og indtil 31. Marts 1943, dog at han, saafremt hans Ansættelse som Underaccouchør ophører paa et tidligere Tidspunkt end 31. Marts 1943, samtidig skal fratræde Lektorstillingen. Man skal tillige indstille, at det i Beskikkelsen tilkendes gives ham, at han skal være pligtig at deltage i Universitetets Undervisning og Eksamination i Obstetrik efter Fakultetets nærmere Bestemmelse. Om Læge Guldbergs Uddannelse og Kvalifikationer til Stillingen henvises til medfølgende Bilag.

Fakultetet skal derhos henstille, at der af Hensyn til, at dette Lektorat er knyttet til Underaccouchørstillingen paa Rigshospitalets Fødeafdeling A., i Fremtiden ved Ledighed i sidstnævnte Stilling maa blive givet Fakultetet Lejlighed til at udtale sig om Ansøgerne, forinden Ansættelse finder Sted. Saafremt denne Henstilling imødekommes, vilde man finde det mest praktisk, om det i fremtidige Opslag om Ledighed i Underaccouchørstillingen tillige bekendtgøres, at der til denne er knyttet Stillingen som Lektor i Obstetrik ved Universitetet med det herfor fastsatte Honorar og med Pligt til at deltage i Universitetets Undervisning og Eksamination i Faget efter det lægevidenskabelige Fakultets nærmere Bestemmelse.

Efter at denne Indstilling var blevet indsendt til Ministeriet med Konsistoriums Tilslutning, blev Underaccouchør ved Rigshospitalets Fødeafdeling A., Cand. med. Erik Guldberg under 4. Oktober 1940 beskikket som Lektor i Obstetrik ved Københavns Universitet for Tiden 1. September 1940—31. Marts 1943 iøvrigt paa de Vilkaar, som var anført i det lægevidenskabelige Fakultets Indstilling. Ved Meddelelsen herom til Universitetet tilføjede Ministeriet, at man efter derom fra Direktøren for Rigshospitalet indhentet Erklæring kunde bifalde, dels at Lektoratets Tilknytning til Stillingen som Underaccouchør paa Rigshospitalets Fødeafdeling A. blev medtaget ved fremtidige Opslag om Ledighed i sidstnævnte Stilling, dels at der, forinden Besættelse af Underaccouchørstillingen fandt Sted, blev givet det lægevidenskabelige Fakultet Lejlighed til at udtale sig om Ansøgerne.

**m. Reservekirurg, Dr. med. Erik Husfeldts Beskikkelse
som Lektor i Kirurgi.**

(J. Nr. 114/41).

Som meddelt i Universitetets Aarboeg for 1939—40, Side 41, blev der paa Finansloven for 1940—41 oprettet et Lektorat i Kirurgi ved Universitetet.

Efter at dette Lektorat efter Indstilling af det lægevidenskabelige Fakultet og Universitetets Rektor var blevet opslaaet ledigt, blev under 13. Februar 1941 de indkomne 5 Ansøgninger, nemlig fra Dr. med. H. C. Devantier, Dr. med. Børge Heiberg, Dr. med. Erik Husfeldt, Overlæge, Dr. med. Karl Lehmann og Dr. med. P. Windfeldt af Ministeriet tilstillet Universitetet til Erklæring.

Under 18. Februar 1941 indstillede det lægevidenskabelige Fakultet, at Lektoratet blev besat med Dr. med. Erik Husfeldt som den bedst kvalificerede.

Efter at denne Indstilling var blevet indsendt til Ministeriet med Konsistoriums Tilslutning, blev under 1. April 1941 Dr. med. Erik Husfeldt beskikket som Lektor i Kirurgi ved Københavns Universitet for 1 Aar fra den 1. April 1941 at regne, saaledes at han skulde være pligtig at deltage i Undervisningen og Eksaminationen i Kirurgi efter det lægevidenskabelige Fakultets nærmere Bestemmelse.

n. Lektor, Dr. med. Viggo Friedenreichs Afgang fra Universitetet og Dr. med. Jens Bings Beskikkelse som Lektor i medicinsk Bakteriologi og Parasitologi.

(J. Nr. 326/40).

Under 20. December 1940 blev der meddelt fast videnskabelig Assistent ved Institutet for almindelig Patologi, Lektor i medicinsk Bakteriologi og Parasitologi ved Universitetet, Dr. med. Viggo Friedenreich Afsked efter Ansøgning fra de nævnte Stillinger fra den 31. Januar 1941 at regne.

Efter at den saaledes ledigblevne Lektorstilling efter Indstilling af det lægevidenskabelige Fakultet og Universitetets Rektor var blevet opslaaet ledig i Forbindelse med Stillingen som fast videnskabelig Assistent ved ovennævnte Institut, blev under 9. Januar 1941 de indkomne 4 Ansøgninger, nemlig fra Dr. med. Jens Bing, Dr. med. Jørgen Bichel, Cand. med. Henry M. Christensen og Dr. med. Ole Esmarch af Ministeriet tilstillet Universitetet til Erklæring.

Under 17. Januar 1941 afgav Afdelingsforstander ved Serum-institutet, Dr. med. K. A. Jensen, som var blevet udnævnt til Professor i almindelig Patologi og Bestyrer af Universitetets Institut for almindelig Patologi fra 1. Februar 1941, jfr. foran Side 12 og 27 ff., følgende Indstilling til det lægevidenskabelige Fakultet:

De 4 Ansøgere maa alle siges at være kvalificerede til Stillingen. Jeg mener, at cand. med. Henry M. Christensen straks kan udskydes. Selv om han i Kraft af sin Stilling som Assistent ved Institutet for almindelig Patologi har en større bakteriologisk Uddannelse end de øvrige Ansøgere, saa opvejer det ikke, at han endnu ikke er Dr. med. Hans videnskabelige Produktion er heller ikke paa Højde med de øvrige Ansøgers.

De tre øvrige Ansøgere, Dr. med. Jørgen Bichel, Dr. med. Jens Bing og Dr. med. Ole Esmarch, maa siges at staa ret lige.

Ingen af dem har nogen større bakteriologisk Uddannelse. Dog maa det siges, at paa dette Omraade har Dr. med. Jens Bing et Plus.

De tre Ansøgere har paa et ret tidligt Tidspunkt af deres Uddannelse specialiseret sig, hvilket med Tydelighed fremgaar af deres videnskabelige Produktion. Medens Dr. med. Jørgen Bichel og Dr. med. Ole Esmarch væsentligst har beskæftiget sig med Virus- og Tumorforskning, har Dr. med. Jens Bing en noget mere alsidig Produktion indenfor »Pato-Fysiologien«.

Da jeg selv i Følge min Uddannelse trænger til en sagkyndig Hjælper paa dette Omraade, bliver der ogsaa paa dette Punkt et Plus til Dr. med. Jens Bing. Naar dertil kommer, at han paa Grund af sin større Kandidatalder har en noget mere fyldig Uddannelse og videnskabelig Produktion end de øvrige Ansøgere, kan jeg anbefale, at han bliver foretrukket ved Besættelse af Stillingen.

Efter at denne Indstilling var blevet tiltraadt af Fakultetet og indsendt til Ministeriet med Konsistoriums Tilslutning, blev under 5. Februar 1941 Dr. med. Jens Bing beskikket som Lektor i medicinsk Bakteriologi og Parasitologi ved Københavns Universitet for Tiden 1. Februar—31. Marts 1941. Under 26. April 1941 forlængede Ministeriet Dr. Bings Beskikkelse som Lektor for Treaaret 1. April 1941 til 31. Marts 1944.

Om Dr. Bings samtidige Ansættelse i Stillingen som Assistent ved Institutet for almindelig Patologi se foran Side 15.

o. Oprettelse af et ordinært Professorat i nordisk Arkæologi og europæisk Forhistorie og Museumsinspektør, Lektor, Dr. phil. Johannes Brøndstedts Udnævnelse til Professor.

(J. Nr. 372/38).

Under 13. September 1938 indsendte Inspektør ved Nationalmuseet, Lektor i nordisk Arkæologi ved Universitetet, Dr. phil. Johannes Brøndsted følgende Andragende til det filosofiske Fakultet:

Under Henvisning til, at min Beskikkelse som Lektor i nordisk Arkæologi ved Universitetet, der under 2. Januar 1936 af Undervisningsministeriet forlængedes for et Tidsrum af 3 Aar, udløber den 1. Februar 1939, skal jeg tillade mig at rette følgende Henvendelse til Fakultetet.

Da jeg i 1930 overtog det da nyoprettede Lektorat i nordisk Arkæologi, var mit Arbejde ved Nationalmuseet ikke tilnærmelsesvis saa omfattende, som det siden er blevet. Fra 1933 passer jeg Administrationen af Museets Oldtidsafdeling, saavel dennes Markarbejde som Indevirksomhed, en krævende Opgave, hvis Rammer efter den ny Fredningslovs Ikrafttræden 1937 er bleven yderligere udvidet. At røgte Lektoratet paa tilfredsstillende Maade samtidig med Pasningen af Em-

bedet som administrerende Inspektør for Nationalmuseets 1. Afdeling er med Tiden bleven stadig vanskeligere. Samtidig med Museumspligterne er nemlig det med Lektoratet forbundne Arbejde tiltaget ikke lidt, efterhaanden som den nye Generation af Arkæologer, netop paa Basis af Universitetsundervisningen, udvikles og melder sig med akademiske Krav: Magisterkonferenser, Prisopgaver, Disputatser. Dette Arbejde kan skitseres som følger.

Undervisningen i forhistorisk Arkæologi har været lagt efter en dobbelt Linie: 1. Oversigt over Nordens Forhistorie beregnet for yngre Fagstuderende og, ikke mindst, for Historiestuderende (hvis Hovedfagsfolk jo har Adgang til at vælge arkæologisk Speciale); 2. Gennemgang af europæisk Forhistorie, specielt Mellem- og Vesteuropa, beregnet for ældre Fagstuderende, der forbereder sig til Magisterkonferens i forhistorisk Arkæologi. Ved de Forelæsninger og Øvelser, jeg i min Tid som Lektor har afholdt under Punkt 1, har Tilhørertallet i Almindelighed ligget mellem 20 og 40. Siden 1930 har der i forhistorisk Arkæologi været afholdt 2 Magisterkonferenser (plus 1 i indeværende Semester), og det kan forventes sikkert, at adskillige af det nuværende Hold af Fagstuderende vil indstille sig til Konferens i Løbet af de nærmeste Aar. Der har af Lektoratet været afgivet 2 Bedømmelser af Disputatser, 3 af Prisopgaver (hvortil kommer et Antal Bedømmelser af Hovedfagshistorikers arkæologiske Specialopgaver).

Det staar mig klart, at jeg ikke fremtidig vil kunne bestride som hidtil begge Bestillinger, Lektorat og Inspektørembede, om dette skal gøres paa tilfredsstillende Maade; en af dem, eller begge, vil lide derunder, samtidig med at min Tid til videnskabelig Produktion vil blive spredt og kort. Jeg maa derfor vælge mellem Museum og Universitet. I mine Aar som Lektor har jeg set, hvor overordentlig vigtig en systematisk og regelmæssig Universitetsundervisning er og vil være for Faget og Studiet. At tage dette Hverv op i fuldt Omfang paatog jeg mig gerne; og under den Forudsætning, at Lektoratet omdannedes til et Professorat i forhistorisk Arkæologi, vilde jeg foretrække denne Stilling for Museumsvirksomheden. At et Professorat som det nævnte ikke eksisterer ved Københavns Universitet, turde i sig selv være en Urimelighed: overalt ellers, ikke alene ved de nordiske Universiteter men ogsaa, mig bekendt, ved andre europæiske af nogen Betydning, findes der Professorater i Forhistorie. Det maa betegnes som besynderligt og vel i Længden uholdbart, naar der netop i vort Land med dets Traditioner indenfor nordisk arkæologisk Forskning ikke gives noget Professorat i Faget.

Jeg ser mig saaledes af ovennævnte Grunde ikke i Stand til at fortsætte som Lektor i nordisk Arkæologi efter Lektoratsperiodens Udløb den 1. Februar 1939, og jeg skal tillade mig at anmode Fakultetet om at ville tage under Overvejelse at søge udvirket, at der oprettes et Professorat i forhistorisk Arkæologi, idet jeg bemærker, at jeg i Tilfælde af Oprettelse har til Hensigt at søge denne Stilling.

Det filosofiske Fakultet videresendte dette Andragende med følgende Udtalelse af 26. Oktober 1938:

Fakultetet kan i et og alt tiltræde den af Dr. Brøndsted fremførte Begrundelse for Omdannelsen af Lektoratet i nordisk Arkæologi til et Professorat. Det turde være alment kendt, at den forhistoriske Arkæologi under de senere Generationer har udviklet sig til en fuldtud selvstændig, meget omfattende og særdeles betydende Videnskab, der i stigende Grad, ikke mindst her til Lands, samler Interesse om sig ogsaa i videre, folkelige Kredse. Ligeledes er det velkendt, at nordisk Forskning har ydet en fremragende Indsats i denne Udvikling, og at specielt dansk Videnskab paa dette Omraade har særlig smukke og forpligtende Traditioner. Det er utvivlsomt rigtigt, at det under disse Forhold er en Urimelighed, at der netop ved Københavns Universitet ikke findes et Professorat i dette vigtige Fag, saaledes som det længe har været Tilfældet ved alle betydende udenlandske Universiteter. Naar Fakultetet dog i sin Tid ved Oprettelsen af en Lærerpost i nordisk Arkæologi mente kun at burde begære et Lektorat, skyldtes det i første Række Ønsket om paa intimest mulige Maade at knytte Undervisningen heri til Nationalmuseets rige Samlinger; det skønnedes derfor dengang mest formaalstjenligt, at Stillingen til at begynde med beklædtes af en videnskabeligt fremragende Tjenestemand ved Museet. Paa Grundlag af de Erfaringer, der er gjort i de siden da forløbne Aar, maa Fakultetet imidlertid nu mene, at denne Kombination ikke fortsat kan opretholdes. Den betydelige Tilslutning, som Faget har faaet, og de stadigt voksende Krav, der stilles til dets Repræsentant ved Universitetet, hvorom der kan henvises til Dr. Brøndsteds Skrivelse, har medført, at det ikke vedblivende kan røgtes paa en for de Studerende og for Universitetet tilfredsstillende Maade af en Mand, der tillige skal bestride et i sig selv meget krævende Embede. Hertil kommer, at Fakultetet ikke længere kan nære nogen Betænkelighed ved at ophæve den nu bestaaende personelle Tilknytning til Nationalmuseet, idet Universitetsundervisningen i forhistorisk Arkæologi nu er tilrettelagt og stabiliseret indenfor Museets Ramme, og Omdannelsen af Lektoratet til et Professorat, efter hvad Direktør, Dr. Nørlund paa Forespørgsel har erklæret, ikke vil medføre nogen Ændring i Museets Stilling dertil. Museet vil ogsaa derefter være rede til i samme Omfang som tidligere at stille saavel Lokale som sit Fagbibliotek, sine Samlinger og øvrige Studiemateriale til Raadighed for Undervisningen, saaledes at Stillingens Forandring ikke vil medføre nye Krav om Oprettelse af Laboratorium, Studiebibliotek eller lign.

Foranlediget af Dr. Brøndsteds Henvendelse skal Fakultetet saaledes herved varmt anbefale, at Lektoratet i nordisk Arkæologi søges erstattet med et ordinært Professorat i »nordisk Arkæologi og europæisk Forhistorie«; under de foreliggende Omstændigheder, og da der maa lægges megen Vægt paa at bevare den nuværende Lærer for Faget, skal det tillige henstilles, at denne Sag søges fremmet allerede paa Nor-

meringsloven for Finansaaret 1939—40, idet Fakultetet dog maa betragte det som en ubetinget Forudsætning, at Fremsættelsen af dette nye Forslag ikke skal komme til at forsinke Opfyldelsen af det tidligere fremførte Ønske om Omdannelsen af Docenturet i Kunsthistorie til et Professorat.

Sagen blev af Universitetet indsendt til Ministeriet under 30. November 1938 med Forslag om Oprettelse af det paagældende Professorat paa Normeringsloven for 1939—40, saaledes at samtidig det paa Finansloven under Universitetets Konto 4. A. Honorarer til Lektorer m. fl. bevilgede Honorar paa 2400 Kr. aarlig til en Lektor i nordisk Arkæologi blev inddraget. Sagen blev imidlertid ikke fremmet ved nævnte Normeringslov, og Universitetet gentog da Indstillingen til Normeringsloven for 1940—41, og — da Sagen heller ikke blev fremmet til denne Normeringslov — til Normeringsloven for 1941—42. Paa sidstnævnte Normeringslov blev Professoratet oprettet, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg A., Sp. 3192.

Under 23. April 1941 tilskrev Ministeriet Universitetets Rektor saaledes:

Med Bemærkning, at der paa Normeringsloven for Finansaaret 1941—42 er oprettet et ordinært Professorat i Nordisk Arkæologi og europæisk Forhistorie ved Københavns Universitet til Afløsning af det af Inspektør ved Nationalmuseet, Dr. phil. Johs. Brøndsted beklædte Lektorat i nordisk Arkæologi, skal man herved udbede sig en Udtalelse fra Hr. Rektoren, om fra hvilket Tidspunkt Universitetet maatte ønske Dr. Brøndsted ansat i det nyoprettede Professorat, samt om der maatte ønskes særlige Forpligtelser for den paagældende fastsat ved Udnævnelsen.

Efter at Universitetet som Svar herpaa havde udtalt, at man ønskede Dr. Brøndsted ansat som Professor fra den 1. April 1941 at regne, og at man ikke havde noget Ønske om, at der ved hans Udnævnelse blev fastsat særlige Forpligtelser for ham, blev ved kgl. Resolution af 30. Maj 1941 Inspektør ved Nationalmuseet, Lektor, Dr. phil. Johannes Brøndsted udnævnt til Professor i nordisk Arkæologi og europæisk Forhistorie ved Københavns Universitet fra den 1. Juni 1941 at regne.

p. Professor, Dr. phil. William Norvins Død og Lektor, Dr. phil. Hartvig Frisch' Ansættelse som Professor i klassisk Filologi.

(J. Nr. 280/40).

Den 16. August 1940 afgik Professor i klassisk Filologi, Dr. phil. William Norvin ved Døden.

Under 27. September 1940 indstillede det filosofiske Fakultet i Henhold til Bestemmelsen i kgl. Anordning af 15. Maj 1932 § 1, 2. Punktum og med den i 3. Punktum givne Motivering, at Professor i

klassisk Filologi ved Aarhus Universitet, Dr. phil. Franz Blatt blev kaldet til det ledige Embede. Professor Blatt afslog imidlertid Kaldelsen, og Embedet blev da efter Indstilling af det filosofiske Fakultet og Universitetets Rektor opslaaet ledigt, og under 10. Februar 1941 blev de indkomne 6 Ansøgninger, nemlig fra Lektor, Dr. phil. Sam Cavallin, Ystad, Lektor Hartvig Frisch, Dr. phil. Gustav Hermansen, Cand. mag. Povl Johannes Jensen, Dr. phil. Henning Mørland, Oslo, og Adjunkt Henry Steen af Ministeriet tilstillet Universitetet til Erklæring.

Til at bedømme de indkomne Ansøgninger nedsatte det filosofiske Fakultet i Henhold til § 3 i kgl. Anordning af 15. Maj 1932 et Udvalg bestaaende af Professorerne, Dr. phil. Carsten Høeg, Dr. phil. Kr. Sandfeld og Bibliotekar, Dr. phil. Hans Ræder. Dette Udvalg afgav under 11. Maj 1941 følgende Indstilling til Fakultetet:

Det af Fakultetet den 24. Februar d. A. nedsatte Udvalg til Bedømmelse af Ansøgerne til det ledige Professorat i klassisk Filologi afgiver herved Indstilling.

1. *Lektor, fil. dr. Sam Cavallin, Ystad* (f. 1903).

Det eneste større Værk, der foreligger fra Dr. Cavallins Haand, er Doktordisputatsen »Literarhistorische und textkritische Studien zur Vita S. Caesarii Arelatensis«, 1934. Cæsarius, der var Biskop i Arles i første Halvdel af VI. Aarhundrede, var en i mange Maader betydningsfuld Personlighed, og Biografien af ham, der er skrevet kort efter hans Død, har stor Interesse ikke blot for vort Kendskab til Cæsarius og som kulturhistorisk og litterært Monument, men ogsaa som Kilde til Merovingertidens Latin. I tekstkritisk Henseende stod der efter den normgivende Ud gave ved Krusch i *Mon. Germ. Hist.* endnu meget tilbage at gøre, og det samme gjaldt Skriftets litterære Placering. Den væsentligste Opgave, Dr. Cavallin satte sig med sin Disputats, var at bidrage til Tekstkritikken, men han har dertil føjet Studier over Biografiens litterære Art. I et kort Kapitel — der har Karakter af en helt selvstændig Studie — har han med Skarpsindighed bestemt Cæsarius-Biografiens umiddelbare Forbillede, og han har anbragt den i det rette litteraturhistoriske Milieu gennem en Skizze af det kristne Helgenitas Forudsætninger i den antikke Biografis og Panegyriks forskellige Former. Han har aabenbart skaffet sig et godt Kendskab til de vigtigste græske Helgenitates og bedømmer dem med selvstændigt Judicium og sikker litterær Takt, og han har trukket de store Linjer i Udviklingen op med Fasthed og Forstaaelse.

I det tekstkritiske Afsnit (der udgør langt den største Del af Bogen) gives der ikke nogen udtømmende Oversigt over Overleveringsforholdene, men efter nogle korte — næppe helt tilstrækkelige — Bemærkninger om Haandskrifternes indbyrdes Forhold gaar Forfatteren straks over til sit Hovedemne: en systematisk Undersøgelse af den

Tendens, der ligger bagved en Række Læsemaader, der navnlig forekommer i Codex 3. Dette Haandskrift er et typisk »lærd« Haandskrift, og de »korrekte« Former, der findes her, kan som Regel anses som Resultat af en bevidst Forbedring af Forlægets Sprog og Stil. Da nu Codex 3 i andre Henseender har bevaret den oprindelige Tekst med større Troskab end de andre os overleverede Haandskrifter, er det en nødvendig Forudsætning for den rigtige Fastsættelse af Teksten, at der opnaas Klarhed over denne Tendens' Omfang og Art. Emnet for denne Undersøgelse kan synes overordentlig snævert, men i Virkeligheden er Forfatteren her naaet til Resultater, der har Interesse langt udover Cæsarius-Overleveringen, idet han ad denne Vej paa original Maade har kastet et interessant Lys over Latinens Udvikling fra Merovingertiden til karolingisk Renæssance. Desuden findes der her flere mindre Excursus (f. Eks. om Pluralis reverentiae, om Formlen »iube, domne, benedicere« m. m.), der viser, at Forfatteren, naar de Fænomener, han er stødt paa, har fristet ham dertil, i selvstændig Forskning snart har søgt tilbage til deres Oprindelse, snart har fulgt dem frem til deres Virkninger i romanske Sprog. Paa den anden Side kan man næppe frakende ham en vis Ensidighed i sin Opfattelse af Hovedhaandskriftet; undertiden tillægger han dets Skriver (eller rettere den Mand, der har skrevet dets Forlæg) Ændringer, der ikke helt stemmer med den almindelige Tendens (f. Eks. S. 78 ff.), og hans Behandling af de tre formodede større Interpolationer (S. 100 ff.) synes ikke helt udtømmende (maaske skyldes det til en vis Grad et Selvbedrag fremkaldt af Anvendelsen af Termen »Interpolation« om vidt forskellige Ting). Det sidste Afsnit af Bogen — der ogsaa udgør et afsluttet Hele for sig — rummer en Række Enkeltbemærkninger til Cæsarius-Teksten: paa mange Steder formaar Forfatteren at give en overbevisende Forklaring af Steder, som den sidste Udgiver ikke har forstaaet ret, og han bidrager ogsaa til Tekstens Forbedring gennem flere vellykkede Konjekture.

I de syv Aar, der er forløbet siden Disputatsen, har Dr. Cavallins Produktion ikke været stor.

I nogle mindre Arbejder har han fortsat sit Arbejde med Cæsarius-Biografien. Til det tekstkritiske Afsnit i Disputatsen har han givet et Supplement gennem Behandling af et Haandskrift, han før havde oversat, (og samtidig har han forbedret sit Stemma betydeligt), og i en Afhandling om den saakaldte historiske Infinitiv og en anden om *inde* og *unde* har han fortsat Linjen fra de sproglige Afsnit af Disputatsen og forfulgt nogle interessante Fænomener i latinsk Sprog fra de ældste Tider og ned til Cæsarius-Biografiens Tid.

Af en helt anden Art er hans Studier over »Det episka inslaget hos Sallustius«, 1937. Udgangspunktet herfor er et større Arbejde af Professor Skard, der har søgt at paavise, at Sallusts Ordforraad i høj Grad er præget af Ennius-Imitation. Denne Opfattelse kritiseres med gode Grunde, og selvom maaske Dr. Cavallin i sin Bedømmelse af det

sallustianske Ordforraad overser enkelte, ikke helt uvæsentlige Momenter, kan der næppe være Tvivl om, at han har Ret i sin Hovedthesis: at den »poetiske« Farve i Sallusts Stil stammer fra den ældre romerske Historiografi.

Endelig skal det nævnes, at nogle Artikler i *Thesaurus Linguae Latinae* (tillige med nogle gode Bemærkninger om *mansio* i *Philologus*) er Vidnesbyrd om, at Dr. Cavallin en kortere Tid har deltaget paa dygtig Maade i *Thesaurus'* Arbejder.

Alle de nævnte Arbejder falder indenfor latinsk Filologi, og endda for Størstedelen indenfor et meget snævert Omraade deraf; heroverfor maa det fremhæves, at Dr. Cavallins Evne til at se Tingene i en stor Sammenhæng gør sig gældende ikke blot i Disputatsen, men ogsaa i de mindre Arbejder. Hans Universitetsuddannelse har ogsaa i det væsentlige været koncentreret om Latin, og der foreligger ikke noget selvstændigt Arbejde fra ham indenfor græsk Filologi, udover at han i 1932 har leveret en Oversættelse af Afsnit af Aristoteles' nikomacheiske Ethik til et Samleværk, Oversættelsen synes at være nøjagtig og smagfuld.

2. Lektor, Cand. mag. Hartvig Frisch (f. 1893).

Lektor Frisch har publiceret et betydeligt Antal Arbejder, der angaar Emner fra den klassiske Oldtid. Han har oversat Hippokrates' »Om den gamle Lægekunst« og »Om Vand, Luft og Steder« og Platons »Sokrates' Forsvarstale« (samt en latinsk Afhandling af Thomas Bartholin), og i smaa Bøger og i Tidsskriftafhandlinger har han bl. a. behandlet Emner fra romersk Historie (Rom, Pompeji, Cæsar) og græsk Filosofi (Protagoras, Sokrates, Platon), og endelig har han i et stort Afsnit af sin »Europas Kulturhistorie« (I S. 222—451) givet en sammenhængende Fremstilling af Kulturudviklingen i Grækenland og Rom. Disse Arbejder er ikke rent videnskabelige, og vi kan derfor indskrænke os til kort at fremhæve nogle enkelte af dem, som er karakteristiske for dette Forfatterskab.

I Bogen om Protagoras (1926) er der kort og klart givet en kritisk Oversigt over de forskellige Opfattelser af Protagoras' Filosofi, der er blevet gjort gældende i tysk Videnskab, og dertil er føjet nogle mere personligt prægede Betragtninger, hvori Forfatteren — tildels i Tilslutning til Herbert Iversens Filosofi — tager Stilling til Protagoras' Læres Betydning i Samtiden og alment. Nok saa dybtgaaende er, forekommer det os, Bogen om Platons Stat (1924). Den er populært skrevet, men paa disse forholdsvis faa Sider (125) gives der en selvstændig og tankevækkende Fremstilling af væsentlige Punkter i Platons Lære, ikke mindst interessant ved de Paralleler, der drages med moderne Samfundsproblemer og nyere Tids Filosofi. Mellem Arbejderne om romerske Forhold er der Grund til at fremhæve de kloge Betragtninger om Cæsar, Lektor Frisch fremsatte i Anledning af Brandes' Cæsar-Bogs andet Bind (1919), og to Essais om Pompeji, der viser Fortættelsens levende Modtagelighed og Evne til selvstændig Iagttagelse. Den

store Kulturhistorie (1928) er aabenbart blevet til i ret stor Hast — herom vidner bl. a. den Uensartethed, der gør sig gældende mellem dens enkelte Partier (sml. Efterskriften i Bd. II.) — og Fremstillingen bygger, som naturligt er, ogsaa i Afsnittene om den antikke Kultur (som vi alene tager i Betragtning her) i ret høj Grad paa de lettest tilgængelige Kilder; der er derfor adskillige Enkeltheder, man kunde kritisere. Men i Helhedssynet og i mange vigtige Afsnit mærker man Forfatterens Fortrolighed med Stoffet — erhvervet gennem Læsning af Kilderne og gennem Selvsyn af Monumenterne og af Land og Folk —, hans selvstændige Gennemtænkning af fundamentale Problemer og hans Sans for de store Linjer.

Endelig bør det fremhæves, at alle disse Skrifter er skrevet i en levende og fængslende Stil — uløselig forbunden med et stærkt personligt Præg i hele Synsmaaden —, og der er stor Klarhed og Enkelhed i Fremstillingsformen.

I 1939 offentliggjorde Lektor Frisch i Festskriftet til Niels Møller en Opsats om »Ideologi og Virkelighed hos Thukydid«. Dette var det første Vidnesbyrd om Studier foretaget med det Formaal for Øje at belyse det ejendommelige Skrift »Om Athenæernes Stat«, der med Urette gaar under Xenofons Navn. Det — foreløbig — afsluttende Resultat af disse Studier er den Afhandling, Fakultetet har antaget som Doktordisputats »Athenernes Statsforfatning. En filologisk-historisk Analyse af Pseudo-Xenofons Skrift »De republica Atheniensium« (1941), det eneste større, rent videnskabelige Skrift, Lektor Frisch hidtil har publiceret. Endda er det kun en Del af dette Arbejde, der har Karakter af videnskabelig Undersøgelse, nemlig det Afsnit, der kaldes »Problemer« (S. 28—172). I et Par Kapitler behandles Problemet om Skriftets Tid og Forfatter, og der hævdes den Thesis, at det er skrevet af en udenfor Attika levende attisk Aristokrat i Tiden før den peloponnesiske Krigs Tid, og at dets Formaal har været at give klar Besked om det attiske Demokratis Styrke for derigennem at advare mod forhastede Planer; om denne Thesis er rigtig eller ej, faar staa hen, men den er gennemført med Klarhed og Konsekvens. I en Række Kapitler derefter belyses Pseudo-Xenofons Tankeformer, hans Stil og hans politiske og sociale Synsmaader og Theorier i stadig Sammenligning med andre Kilder fra samme Tid, og disse meget forskelligartede Emner behandles med indtrængende Forstaaelse og sikker Kritik og paa en saadan Maade, at et Helbredssyn paa Pseudo-Xenofon og paa hans Forudsætninger kommer smukt frem. Der er ikke Tvivl om, at der i dette Afsnit af Disputatsen (ca. 150 Sider) er givet en videnskabelig Indsats af Værdi. Ogsaa Kommentaren, der er meget fyldig og bred, rummer gode Enkeltheder og er præget af de samme Egenskaber som den tidligere omtalte Del af Lektor Frischs Forfatter-skab. Som Helhed kan man sige, at Lektor Frisch gennem denne Bog har vist, at han formaar at udnytte de rige og forskelligartede Erfaringer, han har samlet gennem Studier, gennem Rejser og gennem Del-

tagelse i det offentlige Liv, til Belysning af videnskabelige Problemer og til klar og vel tilrettelagt Fremstilling af filologiske og historiske Spørgsmaal.

3. *Dr. phil Gustav Hermansen* (f. 1909).

Ved Bedømmelsen af Dr. Hermansens Evner og Karakter som Forsker indenfor klassisk Filologi maa man først og fremmest henholde sig til hans Disputats »Studien über den italischen und den römischen Mars« (1940). Som Materialsamling yder Afhandlingen ikke meget udover Roschers Sammenstilling i Roschers Lexikon s. v. Mars; Hovedvægten er lagt paa Tolkningen af Stoffet, navnlig det sagnhistoriske, efter den Metode, som praktiseres af W. F. Otto og hans Skole. Afhandlingen viser, at Forfatteren har omfattende Kundskaber indenfor mange Omraader af den klassiske Filologi og en levende Trang til videnskabeligt Arbejde; han har ved omfattende Læsning af moderne Litteratur tilegnet sig en videnskabelig Metode for Sagnforskning, og han viser Evne til kritisk Vurdering af tidligere Forskeres Arbejder. Naar der alligevel kommer saa lidt positivt ud af Bogen, skyldes det væsentligt, at Forfatteren ikke har været i Stand til at lægge til Grund for sine Undersøgelser et gennemtænkt Helhedssyn paa vigtige Punkter, som f. Eks. Forholdet mellem etruskisk og romersk Religion, og at han altfor ofte har ladet sig lede af ganske løse Associationer, og endelig at han ikke har forstaaet at udnytte det arkæologiske Materiale paa tilfredsstillende Maade.

I Sammenhæng med Disputatsen maa omtales et andet sagnhistorisk Arbejde; det angaar Sagnet om den store Pans Død og er at opfatte som et Supplement til Dr. Bobergs Bog om samme Emne. Det fremkom i *Classica et Mediævalia* for 1939, og i det følgende Bind af samme Tidsskrift findes et Svar fra Dr. Boberg og en Replik (i ekstrem polemisk Form) fra Dr. Hermansen. Hvorledes man end vil bedømme denne Polemik, tør det siges, at der ikke derigennem gives noget væsentlig nyt til Belysning af Dr. Hermansens Kompetence som klassisk Filolog.

Jævnside med sine Arbejder over italisk og romersk Religion og Sagn har Dr. Hermansen beskæftiget sig med dansk Middelalder-Latin, idet han gennem flere Aar har været knyttet til *Diplomatarium Danicum*. Han har sammen med Professor Blatt udgivet 2. Rækkes 1. og 2. Bind; efter hvad der oplyses i Udgiven selv, har Professor Blatt og han i Fællesskab Ansvaret for Regestaffattelserne, Tekstfastsættelsen og Noteapparatet, og Dr. Hermansen har desuden udarbejdet Indledningerne til de første 29 Breve i Bd. 1. I sin Ansøgning meddeler Dr. Hermansen herom yderligere, at Manuskriptet er udarbejdet af ham, dernæst gennemgaaet af Professor Blatt og sluttelig vedtaget af de to til sammen, saaledes at de begge har lige stort Ansvar for Tekstens Form. Man kan derefter med Sikkerhed anvende disse Bind som Bevis for, at Dr. Hermansen besidder et udmærket Kendskab til Diplomernes Sprog og Forstaaelse af tekstkritisk Metode; ved Enkeltheder kan man

ikke vide, om det er ham eller Professor Blatt, der har Ansvaret og Æren, og selve Principperne for Udgaven er formodentlig i det væsentlige blevet fastlagt af Professor Blatt.

Af Oversættelserne («Danmarks Riges Breve») har Dr. Hermansen alene besørget 2. Rækkes 1. Bind og i Forening med Dr. Afzelius 2. Rækkes 2. Bind (hvorledes Arbejdet har været fordelt, oplyses ikke); Oversættelsesprincipperne er dog blevet fastsat af Professor Blatt (se Indledningen til 2. Rækkes 1. Bind). Oversættelserne er, saa vidt vi kan skønne efter adskillige Stikprøver, nøjagtige og velformede, saaledes at vi ogsaa gennem dem faar et Bevis for, at Dr. Hermansen har arbejdet med stor Omhu og besidder Sagkundskab paa dette Omraade og sikker Forstaaelse af Diplomernes ofte temmelig besværlige Latin, der — som Dr. Hermansen selv betoner det i sin Ansøgning — kun kan forstaaes, hvis man er vel bevandret saavel i klassisk Latin som i Senlatin.

Det er altsaa et meget fortjenstfuldt Arbejde, Dr. Hermansen har udført paa dette Omraade, men det har ikke givet ham Lejlighed til at vise Evner for selvstændig videnskabelig Forskning.

4. *Cand. mag. Povl Johs. Jensen* (f. 1911).

Denne Ansøgers videnskabelige Arbejder falder indenfor to vidt forskellige, men begge centrale Omraader af den klassiske Filologi: Platon og den platoniske Tradition paa den ene Side, latinsk Syntaks paa den anden Side. Hans Arbejde med Platon har koncentreret sig om »Timaios«; han har til den nye danske Udgave af »Platons Skrifter« leveret en smuk Oversættelse af denne Dialog, der viser, at han ikke blot besidder stor filologisk og filosofisk Kyndighed, men ogsaa er i Stand til at forme Sproget saaledes, at den overmaade vanskelige Tankegang og Udtryksmaade bliver overført paa et klart og udtryksfuldt Dansk; ved Bedømmelsen heraf maa der dog tages det Forbehold, at Oversættelsen har været underkastet en Revision af Udgiverne, der har fjernet enkelte Ujævnheder og Unøjagtigheder. Dermæst har Cand. Jensen paataget sig at forberede, sammen med en svensk Filolog, en Udgave af Chalcidius' latinske Timaios-oversættelse og -Kommentar, som Led i det Britiske Akademis Corpus Platonicum Medii Aevi. Dette Arbejde er dog endnu paa det rent forberedende Stade — hvad der er ret selvfølgelig i Betragtning af det store Haandskriftmateriale, der i første Omgang blot skal kollationeres og ordnes —, og Udvalget har ikke haft Mulighed for at inddrage Cand. Jensens Arbejde hermed i sin Bedømmelse.

Hans videnskabelige Beskæftigelse med latinsk Syntaks begyndte med Besvarelsen af Universitetets Prisopgave for 1934 i klassisk Filologi («Anvendelsen af de saakaldte sammensatte Tider i Passiv i Latin»); denne Besvarelse blev belønnet med Guldmedaillen. Derefter fulgte i 1939 en mindre Afhandling »The Use of the Perfect in Classical Latin«, der nærmest er at opfatte som Forstudie til det større Arbejde »Det latinske Perfektsystem, Studier i Kategorierne Modus og Tempus i

Ciceros Sprog«, der er antaget af Fakultetet som Doktorafhandling. Udgangspunktet for disse Arbejder er Ønsket om at gennemføre det Krav om et Helhedssyn paa Sprogets Struktur, som de senere Aartiers teoretisk-lingvistiske Forskning har bragt saa stærkt i Forgrunden, og forene det med en præcis Iagttagelse efter filologisk Metode af alle de Anvendelser, en bestemt Række Former opviser indenfor en snævert afgrænset Sprogform. Som sit specielle Objekt har Forfatteren valgt de finite Former af Perfektsystemet, saaledes som de anvendes i Ciceros Prosa. Navnlig Doktorafhandlingen viser, at han ikke blot besidder et grundigt Kendskab til latinsk Sprog, et fint Sprogøre og et omfattende Kendskab til den videnskabelige Litteratur, men ogsaa at han virkelig besidder Evnen til at anlægge almene Synspunkter paa et stort Materiale paa en saadan Maade, at der ikke øves Vold mod Sprogets Mangfoldighed. Hans Nænsomhed overfor Stoffet har dog ført til, at han ikke altid tør tage Skridtet fuldt ud, og han er ikke endnu naaet til et fuldt afklaret Syn paa de Fænomener, han behandler.

5. *Lektor, Dr. Henning Mørland, Oslo (f. 1903).*

De fleste af Lektor Mørlands videnskabelige Arbejder beskæftiger sig med to senlatinske Oversættelser af den græske Læge Oribasius. Begge disse Oversættelser har længe været kendt, og den ene af dem (den »ældre«) har været udnyttet af adskillige Forskere som Kilde for Vulgærlatin (allerede Vilh. Thomsen har gjort opmærksom paa dens store Betydning og fremhævet vigtige Træk i dens Sprogform). Den »yngre« Oversættelse blev derimod, før Mørlands Arbejder fremkom, betragtet som en ret ligegyldig Bearbejdelse af den ældre, forfattet i det tiende Aarhundrede. Gennem et nøje Studium af alle Haandskrifter har Mørland nu kunnet vise, at denne Opfattelse er ganske gal: den »yngre« Oversættelse er omtrent samtidig med den »ældre«. Denne Erkendelse forøger selvfølgelig i høj Grad Værdien af Oversættelserne som Materiale for sproglige Undersøgelser, og da desuden begge Oversættelser hidtil kun har været kendt gennem ganske utilstrækkelige Udgaver, forstaar man, at den Opgave, Lektor Mørland har foresat sig — at undersøge Overleveringen og Sprogformen for begge Teksters Vedkommende og levere en brugelig Udgave —, er godt valgt, og ogsaa, at den kræver en Indsats af mange Aars intenst Arbejde. Resultaterne af Arbejdet foreligger dels i Doktorafhandlingen »Die lateinischen Oribasiusübersetzungen« fra 1932 (hvortil slutter sig en Del mindre Bidrag, fremkommet i *Symbolae Osloenses*), dels i en kritisk Udgave (*Oribasius Latinus*), hvoraf første Del er udkommet i 1940. Doktordisputatsens Formaal er dels at opklare Forholdet mellem de to Oversættelser og bestemme, hvorledes, hvor og naar de er blevet til, dels at søge frem og illustrere de vigtigste sproglige Fænomener i begge Tekster. Med stor Flid og Skarpsindighed kastes der Lys over den græske Tekstform, der ligger bag dem, og over de mange grove Misforstaaelser, der findes — ofte paa forskellige Steder — i begge Oversættelser. Der opstilles den Thesis, at den yngre Oversættelse paa

enkelte Steder har brugt den ældre, men i Hovedsagen er et selvstændigt Arbejde; de mange Overensstemmelser — selv i ortografiske Detailler — forklares ved, at begge Oversætterne er udgaaet fra den samme Skole og tildels har anvendt de samme Hjælpemidler. Der kan ikke være Tvivl om, at Forfatteren har fremført bindende Beviser for, at den yngre Oversætter virkelig har anvendt omtrent samme Sprogform som den ældre, og at begge Oversættelser er blevet til i Egnen ved Ravenna i Tiden omkring 500—550. Derimod er Paastanden om, at den yngre Oversætter i Reglen har arbejdet uafhængigt af den ældres Værk, ikke saa solidt underbygget, og vi er tilbøjelige til at tro, at denne Opfattelse er temmelig langt fra det rette; vi mener, at den yngre Oversætter som Hovedregel har haft som Grundlag for sit Arbejde saavel den ældre Oversættelse som den græske Tekst, og at han har set det som sin Opgave at erstatte den tidligere Oversættelse med en mere nøjagtig, der kunde være til større Nytte for de Folk, der vilde bruge denne meget tarvelige Lægebog. Dette er selvfølgelig et Punkt af ret stor Betydning ogsaa for Bedømmelsen af det sproglige Stof. Langt det største Kapitel i Bogen behandler »Die Sprache der Übersetzungen«. Der er her (og i et Par af de mindre Bidrag) meddelt en stor Fylde af værdifulde Iagttagelser, samlet og behandlet med det Formaal for Øje at belyse de to Oversættelsers indbyrdes Forhold og at gøre opmærksom paa de mange Ejendommeligheder, der findes i disse Tekster, og som har været overset af tidligere Forskere og af *Thesaurus'* Medarbejdere. Forfatteren viser skarpt Blik for sproglige Fænomener og udmærket Kendskab til Senlatin og til den videnskabelige Litteratur. Derimod er Ordningen af Stoffet ikke helt hensigtsmæssig (ligesom i det hele taget den ydre Form er noget skødesløs), og undertiden vidner hans Forklaringer om en ikke helt sikker sproglig Takt (som naar *aristolicia* for *aristolochia* forklares som Resultat af kombineret Vokalassimilation og Vokaldissimilation, eller naar *orbiculus* forklares som »omvendt« Form til *orbiculus* med Henvisning til det mindst 7 Aarhundreder ældre *pessulus* af græsk *passalos*).

Om de Principper, hvorefter Mørlands nye Udgave af Teksterne er anlagt, kan man sige, at de er vel gennemtænkte og afpassede efter Overleveringens særlige Art, og den vil afgive et udmærket Grundlag for videre Studium, selv om man kan kritisere et og andet i det praktiske Anlæg og tvivle om nogle Enkeltheder i de opstillede Stemmata. Saa vidt man kan skønne uden at have set Haandskrifterne, er der arbejdet med Omhu og Akribi.

I nær Sammenhæng med Oribasius-Udgaven staar et andet mindre Arbejde, Udgaven af »Rufus de podagra«. Det er kun overleveret i et enkelt Haandskrift (sammen med Oribasius-Oversættelsen) og frembyder ingen Vanskeligheder i metodisk Henseende. I indledende Bemærkninger er alle vanskelige Steder behandlet og gennemgaaende forklaret paa overbevisende Maade.

Foruden de nævnte Arbejder, der alle hører nøje sammen, er der

Grund til at fremhæve en kort Afhandling om »Der lateinische Komparationskasmus und dessen Ersatz«, der udkom i 1933. Forfatteren opponerer heri mod Löfstedts Forklaring af Ablativen ved Komparativ og giver en samlet Oversigt over den historiske Udvikling af de herhen hørende Fænomener. Særlig interessant er Paavisningen af visse Forhold ved Ordstillingen; der findes ogsaa mange andre fine Bemærkninger til Forklaring af Anvendelsen af snart *quam* snart Ablativ ved Komparativ, og denne Afhandling er i det Hele præget af et videre Udblik end Forfatterens andre Bidrag til latinsk Sproghistorie.

Fraset et ganske lille Bidrag har Mørland indtil nu i sine trykte Arbejder ikke behandlet Emner fra græsk Filologi, men han har indsendt i Manuskript en Afhandling, hvori han beskæftiger sig med et Skrift af det hippokrateiske Korpus, der gaar under Titlen »Om Kirtler«. Allerede for mange Aar siden har Diels fremført den Opfattelse, at Skriftet stammer fra sen Tid og kunstigt efterligner den gamle joniske Dialekt; Mørland har nu foresat sig at bevise, at denne Opfattelse er rigtig, og at de Forskere, der har villet hævde nært Slægtskab mellem dette Skrift og to andre hippokrateiske Skrifter »Om Led« og »Om Brud« har været paa Vildspor. Paa dette sidste Punkt har han ganske utvivlsomt kunnet føre afgørende Bevis for sin Paastand gennem nøjagtig Iagttagelse af Sprogbrugen. Derimod kan man næppe tillægge hans Argumenter for, at Skriftet skulde være fra hellenistisk Tid, afgørende Værdi, og nogen udtømmende Behandling af de Problemer, Skriftet frembyder, har han ikke givet. Som Helhed vidner Afhandlingen om et solidt Kendskab til græsk Sprogbrug, selvom han ikke her besidder den samme Sikkerhed som indenfor det senlatinske Omraade.

6. *Adjunkt, Cand. mag. Henry Steen* (f. 1902).

Det eneste Arbejde af videnskabelig Karakter, der foreligger fra Adjunkt Steens Haand, er Afhandlingen »Les clichés épistolaires dans les lettres sur papyrus grecs« (1938). I dette Arbejde, der er præget af Kyndighed og Flid, er der ordnet et stort Materiale, og det har ikke ringe praktisk Betydning som Hjælpemiddel for Papyrologer. Det kan dog ikke betragtes som Vidnesbyrd om en selvstændig, videnskabelig Indsats.

Det vil fremgaa af denne Oversigt over og Vurdering af Ansørgernes videnskabelige Arbejder, at fem af dem har kvalificeret sig som dygtige Videnskabsmænd, men at deres Indsats er af saa forskelligartet Karakter, at en vurderende Sammenligning er særdeles vanskelig. Mest nærliggende er det at foretage en Sammenligning mellem Dr. Cavallin og Dr. Mørland: begges Arbejder ligger i det væsentlige indenfor Senlatin, og ogsaa i andre Henseender frembyder deres Produktions Art Lighedspunkter. Vi mener, at de begge er fuldt kvalificerede til et Professorat i klassisk Filologi, men at man maa give Dr. Mørland Fortrinet fremfor Dr. Cavallin; med al Anerkendelse af den Skarpsindig-

hed og det fine Judicium, Dr. Cavallin har vist sig i Besiddelse af, maa det siges, at Dr. Mørlands Disputats har en videregaaende Betydning end Dr. Cavallins, og hertil kommer, at Dr. Mørlands Produktion efter Disputatsen er mere omfattende, og at han ogsaa har behandlet et Emne fra græsk Filologi.

Dr. Hermansens Arbejder giver næppe fuldt tilstrækkelige Holdpunkter for at bedømme hans Kompetence som videnskabelig Forsker indenfor klassisk Filologi. Hans Arbejde ved Diplomatarium Danicum kan der — hvor fortjenstfuldt det end er — ikke tillægges afgørende Værdi i denne Sammenhæng, og da vi nærer alvorlige Betæneligheder ved visse Sider af hans Disputats, mener vi, at han maa staa tilbage for de Ansøgere, hvis Disputatsers Værdi er mere uomtvistelig.

De Arbejder, der foreligger fra Cand. mag. Povl Johs. Jensen, vidner om stor Kyndighed paa centrale Omraader af den klassiske Filologi, og den videnskabelige Aand, der præger hans Disputats, berettiger til store Forventninger om hans videnskabelige Fremtid, men han har endnu ikke haft Tid til at fuldføre et Arbejde, hvor han med fuld Selvstændighed viser sig som en moden Videnskabsmand.

Lektor Frischs rent videnskabelige Produktion er ligesom Cand. Jensens temmelig begrænset, men falder ligesom dennes indenfor et centralt Omraade af den klassiske Filologi. Ved en Sammenligning mellem disse to forekommer det os, at Lektor Frisch gennem sin Modenhed og sin alsidige Produktion bør have Fortrinet; vi ønsker dog udtrykkelig at betone, at ogsaa Cand. Jensen synes at have udmærkede Betingelser i flere Henseender for at kunne overtage et Professorat i klassisk Filologi.

Denne Sammenligning fører da til, at man ad den ene Vej naar til Dr. Mørland, ad den anden til Lektor Frisch som de bedst kvalificerede af Ansøgerne. Naar Valget staar mellem disse to, mener vi, under Hensyntagen baade til deres videnskabelige Arbejder og til deres øvrige *vita ante acta*, at Lektor Frisch bør foretrækkes. Ganske vist er Dr. Mørlands strengt videnskabelige Produktion allerede ret betydelig, og den har med Rette — selv om den er behæftet med enkelte Mangler, som omtalt ovenfor — skaffet ham Anseelse som en Videnskabsmand, der har bragt Forskningen væsentlig videre indenfor et Omraade, der just i den sidste Menneskealder har været underkastet et intenst Studium; men hans Arbejder falder næsten alle indenfor en snæver begrænset Emnekreds, der ligger i Periferien af det Omraade, Professoratet dækker, og hans Forsknings Art har ikke givet ham Anledning til at vise, at han opfatter dette sit snævrere Studieromraade med vidt Udblik eller dybtgaaende Tænkning. Hertil kommer, at Dr. Mørland indenfor græsk Filologi (der var hans Bifag ved Embedseksamen) kun har beskæftiget sig med et enkelt snævert begrænset Problem.

Lektor Frisch synes at omfatte Latin og Græsk med lige stor Interesse. Til sin Embedseksamen havde han Latin som Hovedfag (og han skrev Specialeopgave om Cæsar); paa den anden Side bevæger

han sig i sit Forfatterskab mere indenfor græsk Filologi end indenfor latinsk. Som Videnskabsmand maa han — trods sin Alder — betragtes som staaende ved Begyndelsen af sin Løbebane, fordi han, paa Grund af mange andre Interesser, først i de sidste Aar har kunnet samle sig helt om en videnskabelig Opgave. Men dette Arbejdes Karakter og Værdi er af en saadan Art, at hans videnskabelige Sans og Initiativ er hævet over enhver Tvivl. Og naar hertil kommer, at hans mere populært anlagte Forfatterskab og hans Virksomhed indenfor den danske Skole viser ham som en Personlighed med en overordentlig omfattende Viden, med sjældne pædagogiske Evner og med dybt Perspektiv i sit Syn paa den klassiske Oldtids historiske, navnlig sociale og politiske Foreteelser, tør man nære Forventning om, at han ikke blot videnskabeligt vil kunne gøre Fyldest, men at han ogsaa vil kunne faa stor Betydning som Universitetslærer og bidrage til at styrke den klassiske Filologis Stilling ved vort Universitet.

Vi mener, at en Konkurrence ikke paa væsentlig Maade vil kunne forrykke Indtrykket af Ansøgenes Kvalifikationer: efter al Sandsynlighed vil Afgørelsen, ogsaa efter en Konkurrence, komme til at bero paa den indbyrdes Afvejning af de forskellige Synsmaader, der taler til Fordel for de forskellige Ansøgere.

Vi indstiller derfor enstemmigt, at Professoratet i klassisk Filologi uden Konkurrence besættes med Lektor Hartvig Frisch.

Udvalgets Indstilling blev i Overensstemmelse med § 5 i den før nævnte kgl. Anordning af 15. Maj 1932 tilstillet Ansøgerne, af hvilke ingen fremkom med Bemærkninger til Indstillingen. Efter at Udvalgets Indstilling var blevet tiltraadt af Fakultetet og indsendt til Ministeriet med Konsistoriums Tilslutning, blev ved kgl. Resolution af 19. Juni 1941 Lektor, Dr. phil. Hartvig Frisch udnævnt til Professor i klassisk Filologi ved Københavns Universitet fra den 1. Juli 1941 at regne.

Da Embedet som Professor i klassisk Filologi stod ledigt i Tiden 16. August 1940 til 1. Juli 1941, bifaldt Ministeriet efter Indstilling af det filosofiske Fakultet og Universitetets Rektor, at det blev overdraget Lektor i klassisk Filologi, Mag. art. Kai Barr som Vikar at holde Øvelser i Græsk og Latin med de Studerende i 4 ugentlige Timer i Efteraarsemestret 1940 og i Foraarssemestret 1941 imod et Honorar af 1200 Kr. for hvert Semester at afholde af Universitetets Konto 7. Vederlag een Gang for alle.

q. Professor Dr. phil. Hans Brix' Afgang fra Universitetet og Dr. phil. F. J. Billeskov Jansens Ansættelse som Docent i dansk Litteratur.

(J. Nr. 177/40).

Under 19. Marts 1940 afgav det filosofiske Fakultet følgende Indstilling:

I Anledning af, at Professor, Dr. Hans Brix i Oktober Maaned

1940 fylder 70 Aar, og da ifølge Lov af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd vil være forpligtet til at søge sin Afsked, skal Fakultetet herved med Henviſning til det vedlagte Andragende af 15. Marts 1940 fra Fakultetets nordiske Faggruppe, hvortil man ganske kan slutte sig, anmode om, at det ordinære Docentur i dansk Litteraturhistorie, der blev gjort hvilende ved Dr. H. Brix's Udnævnelse til ekstraordinær Professor i samme Fag fra 1. April 1924, maa blive søgt omdannet til et ordinært Professorat i Dansk Litteratur fra 1. April 1941.

Den medfølgende Udtalelse fra Fakultetets nordiske Faggruppe (Professorerne, Dr. phil. Hans Brix, Dr. phil. Jón Helgason, Dr. phil. Johs. Brøndum-Nielsen og Ejnar Thomsen) var saalydende:

I førstkommende Oktober Maaned fylder Professor ved Københavns Universitet, Dr. phil. Hans Brix 70 Aar og vil da være forpligtet til at søge sin Afsked. I denne Anledning tillader det filosofiske Fakultets nordiske Faggruppe sig over for det høje Ministerium at fremsætte følgende:

Under 8. April 1924 udnævntes daværende Docent, Dr. phil. Hans Brix til ekstraordinær Professor i Dansk Litteraturhistorie ved Københavns Universitet fra 1. s. M. at regne (jvf. Universitetets Aarboeg for 1923—24, S. 30—31), og det i samme Fag ved Lov Nr. 382 af 30. Juni 1919 oprettede ordinære Docentur, som han havde beklædt siden 1. December 1919 (jvf. Universitetets Aarboeg for 1915—20, Bd. IV, S. 254—58), blev gjort hvilende.

Med Henblik paa den forestaaende Nybesættelse af den paagældende Lærestol er vi samtlige Medlemmer af Fakultetets nordiske Faggruppe enige om at indstille, at det ordinære Docentur i Dansk Litteraturhistorie omdannes til et ordinært Professorat i Dansk Litteratur.

Den foreslaaede Ændring af Fagets Navn kan kort begrundes saaledes: De Forestillinger om stærkt dominerende Forfatterbiografier, som i Kraft af tidligere videnskabelig Praksis endnu knytter sig til Begrebet Litteraturhistorie, stemmer kun daarligt med nyere Litteraturforsknings Metoder, der gennemgaaende forudsætter selve de litterære *Værker* som det primære Undersøgelsesobjekt. Det kan tilføjes, at lignende Synspunkter i stedse stigende Grad trænger igennem i den højere Skoles Undervisning.

Vort Ønske om Embedets Ophøjelse fra ordinært Docentur til ordinært Professorat støtter sig paa en Række Kendsgerninger med Hensyn til Omfanget af det Arbejde, som paahviler Universitetets to Lærere i dansk (nordisk) Litteratur:

1) Ifølge Universitetets sidste Aarsliste studeres Dansk som Hovedfag af 112, Dansk som Bifag af 198; 23 forbereder sig til Magisterkonferens i Nordisk Filologi, 80 til Magisterkonferens i Almindelig og sammenlignende Litteraturhistorie.

2) Maaske bl. a. fordi de højere Skolers stadig intensivere Undervisning i Dansk Litteratur stiller meget store Krav til de unge Lærere, deltager de Danskstuderende flittigere end forhen i litterære Laboratorieøvelser. Eksempelvis kan nævnes, at Professoren i Nordisk Litteratur tre Semestre i Træk har maattet dublere to ugentlige Øvelsestimer for ældre Studenter og i et Semester endog triplere en ugentlig Øvelsestimer for Begyndere, hvorved han er kommet op paa 8—9 ugentlige Timer (foruden Skriveøvelserne).

3) Hovedfagsstudenternes Specialeafhandlinger i Dansk Litteratur er ofte særdeles omfangsrige.

4) Faget Dansk Litteratur hører til de naturligt voksende, idet nye Litteraturaflejringer stadig kommer til, uden at derfor de ældre glider ud af Studiefeltet.

Professor Brix's Efterfølger vil altsaa — om han da ønsker at gøre Fyldest paa sin Plads — blive nødt til at udføre uafkortet Professorgerning.

For øvrigt kan det med Sikkerhed siges, at der vil være flere kvalificerede Kandidater til Embedet.

Under Henvisning til de ovenfor anførte Omstændigheder maa vi anse det for at være i Fagets og de Studerendes Interesse, at det ordinære Docentur i Dansk Litteraturhistorie omdannes til et ordinært Professorat i Dansk Litteratur.

Under 4. Oktober 1940 fremsendte Fakultetet en Afskedsansøgning fra Professor Hans Brix og indstillede samtidig, at denne Ansøgning blev henlagt indtil videre, saaledes at Professor Brix kunde fungere, indtil der var truffet Afgørelse i Sagen om Fakultetets Andragende om Omdannelse af det hvilende Docentur i dansk Litteraturhistorie til et Professorat i dansk Litteratur og indtil den paagældende Lærerstilling kunde blive besat. Universitetets Rektor sluttede sig til Fakultetet, men under 23. November 1940 meddelte Ministeriet Universitetet, at man under de foreliggende Forhold ikke saa sig i Stand til paa Normeringsloven for 1941—42 at søge Docenturet i dansk Litteraturhistorie omdannet til et Professorat, og at man herefter udbad sig nærmere Indstilling om, fra hvilket Tidspunkt Afskedigelsen af Professor, Dr. Brix skulde finde Sted.

Herefter indstillede det filosofiske Fakultet og Universitetets Rektor til Ministeriet, at der blev meddelt Professor Brix Afsked fra den 31. August 1941 at regne, og at Docenturet blev opslaaet ledigt som et Docentur i dansk Litteratur fra den 1. September 1941 at regne.

Herefter blev der under 28. Januar 1941 meddelt ekstraordinær Professor i dansk Litteraturhistorie ved Københavns Universitet, Dr. phil. Hans Brix Afsked efter Ansøgning paa Grund af Alder med Pension fra den 31. August 1941 at regne, og det som Følge heraf ledige Docentur blev derefter opslaaet ledigt som et Docentur i dansk Litteratur. Under 19. Februar 1941 blev de indkomne 6 Ansøgninger,

nemlig fra Cand. mag. Oluf Friis, Bibliotekar, Dr. phil. Søren Hallar, Lektor, Cand. mag. Alf Henriques, Lektor, Dr. phil. F. J. Billeskov Jansen, Dr. phil. Sven Møller Kristensen og Dr. phil. Hakon Stangerup af Ministeriet tilstillet Universitetet til Erklæring. Af disse Ansøgere trak Dr. phil. Søren Hallar under 18. Marts 1941 sin Ansøgning tilbage.

Til at bedømme de indkomne Ansøgninger nedsatte det filosofiske Fakultet i Henhold til § 3 i kgl. Anordning af 15. Maj 1932 et Udvalg bestaaende af Professorerne, Dr. phil. Hans Brix, Dr. phil. Paul V. Rubow og Ejnar Thomsen. Dette Udvalg afgav under 20. Marts 1941 følgende Indstilling til Fakultetet:

Det af Fakultetet den 24. Februar d. A. nedsatte Udvalg til Bedømmelse af de indkomne 6 Ansøgninger om det opslaaede Embede som Docent i dansk Litteratur, af hvilke Bibliotekar, Dr. phil. *Søren Hallar's* i Skrivelse af 18. Marts d. A. er trukket tilbage, afgiver hermed følgende enstemmige Indstilling:

Forhv. Universitetslektor i Uppsala, Cand. mag. *Oluf Friis* (f. 1894) tog i 1921 Skoleembedseksamen i *Dansk*, Engelsk og Gymnastik og fik efter et Par Aars Virksomhed ved et københavnsk Gymnasium og ved Statens Lærerhøjskole overdraget Lektoratet i dansk Sprog og Litteratur ved Uppsala Universitetet, hvilken Stilling han beklædte 1924—34. Siden har han været sysselsat med fagligt Forfatterskab, navnlig med Udarbejdelse af Værket »Den danske Litteraturs Historie«, hvoraf der fra Efteraaret 1937 til nu er udkommet 360 Sider; det sidst offentliggjorte Hæfte handler fortrinsvis om Niels Hemmingsen.

Ellers har Ansøgeren ikke noget større samlet Arbejde at henvise til. Hans Udvikling fra en overvejende punktuelt til en mere sammenfattende Litteraturbetragtning har virket hemmende paa hans Produktivitet; det kunde synes, som hans Frødhed ikke staar Maal med hans Samvittighedsfuldhed.

For øvrigt har hans videnskabelige Anfægtelser vistnok bidraget til at give den Haandbog, han nu har under Hænder, en moden metodisk Rejsning, der ikke er stivnet til System. Hvis Fortsættelsen holder, hvad Begyndelsen lover, vil dansk Litteraturhistorie være forøget med et selvstændigt og velskrevet Hovedværk, der gennemgaaende hviler paa Førstehaandskendskab til det behandlede Stof, godtgør omfattende Orientering i den nyeste Forskning saavel som i den ældre, vidner om europæisk Horisont og viser baade syntetisk Evne og æstetisk Finsans.

Hans mange mindre Arbejder, der næsten alle er af Værdi, bekræfter Indtrykket af en kyndig Litteraturhistoriker og et kritisk Talent. Han er dog stærkere i sympatisk Indføling end i skarp Problemstilling og har ydet mere som Litteraturfortolker end som egentlig Litteraturforsker. En vis Tilbøjelighed til ikke helt gennemsigtigt Bil-

ledsprog kan undertiden svække Præcisionen i hans følsomme og smagfulde Fremstilling.

Med sin litterære Kultur, sine mangesidige Kundskaber og sin lange Erfaring i Universitetsundervisning maa han anses for at sidde inde med adskillige Betingelser for at fylde den Post, som han har søgt.

Universitetslektor i Uppsala, Dr. phil. *Alf Henriques* (f. 1906) tog i 1931 Skoleembedseksamen i *Dansk* og Tysk med Udmærkelse og blev i 1941 Dr. phil. paa Afhandlingen »Shakespeare og Danmark indtil 1840«. Inden han i 1934 tiltraadte sit nuværende Universitetslektorat i dansk Sprog og Litteratur, havde han undervist ved et københavnsk Gymnasium.

Bortset fra en instruktiv og stofmættet lille Bog om Johannes V. Jensen og to interessante Tidsskriftsafhandlinger om samme Forfatter (1937—39) kan hans allerfleste mindre Arbejder af videnskabelig Karakter opfattes som Forstudier til Disputatsen, saaledes allerede to utrykte Afhandlinger fra 1932—33, begge belønnet med Filologisk-historisk Samfunds højeste Pris, og Undersøgelsen »Harald Haarfager, Oehlenschlägers første nordiske Drama« (i »Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning« Nr. 167, 1934). Med særlig Anerkendelse fremhæves hans lille Skrift »Det danske Skæbnedrama« (»Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning« Nr. 172). Sammen med Disputatsen beviser de sidstnævnte to Arbejder Ansøgerens uomtvistelige videnskabelige Evne, og den sejge Energi, hvormed han gennem en halv Snes Aar har samlet sig om et stort og centralt Emne inden for vor hjemlige Litteraturs Historie, gør ham Ære. Hans indtrængende Fortrolighed med to-tre Menneskealdres dansk Drama og Kritik samt med Shakespeares Digtning og Shakespeare-Forskningen, hans Sporsans og analytiske Begavelse og hans faste Metoder modsvares dog ikke altid af et sikkert Skøn over Skellet mellem det mere og det mindre betydningsfulde, og hans Fremstilling lider under visse Mangler paa Overskuelighed og Klarhed.

Ikke desto mindre har han med sin sammenhængende Udforskning af et omfattende og vigtigt Felt inden for vor Nationallitteratur placeret sig som kvalificeret Ansøger; det bør ogsaa nævnes, at hans Meddelelser om sin Undervisning i Uppsala tyder paa universitetspædagogisk Initiativ, og at hans lejlighedsvisse Deltagelse i aktuel Kritik røber Evne til Vurdering af moderne Litteratur.

Universitetslektor i Paris, Dr. phil. *F. J. Billeskov Jansen* (f. 1907) tog i 1932 Skoleembedseksamen i *Dansk* og Fransk med Udmærkelse, fik i 1936 Universitetets Guldmedaille for Afhandlingen »De litterære Forudsætninger for Holbergs moralske Skrifter« og blev i 1938 Dr. phil. paa 1. Del af Tobindsværket »Holberg som Epigrammatiker og Essayist«, hvis 2. Del udkom 1940 som en Omarbejdelse af den førnævnte Prisopgave. Inden han i 1938 tiltraadte sit nuværende Universitetslektorat i dansk Sprog og Litteratur, havde han været sysselsat

med Forarbejder til Det danske Sprog- og Litteraturselskabs Kingo-Udgave (hvortil han stadig er knyttet); desuden havde han gennem flere Semestre virket som Undervisningsassistent i fransk og dansk Litteratur ved Københavns Universitet og her ydet et godt Arbejde.

Blandt samtlige Ansøgere staar han som den skarpeste Tænkere, præget af en egen kold Lidenskab for Systematik, der undertiden kan lade ane, at hans Interesse for Metoden er fuldt saa stor som hans Interesse for selve Emnet, og som foreløbig er kulmineret i hans sidste Skrift, 1. Del af en kortfattet Poetik, hvor en voluntaristisk begrundet Teori om Motivet som Udgangspunktet for Forstaaelse af al Digtning er fremstillet i Lys af mangfoldige Eksempler fra snart sagt alle Tiders og Landes Litteratur. Dette lille Arbejde viser tydeligere end noget af hans andre en ikke ufarlig Hang til dogmatisk Stivhed i Opfattelsen; men det indeholder ogsaa smukke Prøver paa midtpunktsøgende Litteraturbetragtning og paa frugtbart Samspil mellem Analyse og Syntese.

Allerede hans to tidligste Frembringelser, Afhandlingen »L'héroisme chez Corneille« (»Edda«, 1932) og Bogen »Les Sources vives de la Pensée de Montaigne« (1935) er præget af Forfatterens Sans for en præcis Problemstilling. Det samme gælder et Par mindre Kingo-Studier, hvis Emner og Anlæg dog ikke giver ham Lejlighed til at godtgøre nogen Føling med Kingos egentlige Kunst. Næppe uden Sammenhæng med denne Mangel er de Egenskaber ved hans grundlærde Disputats, der fik en Opponent til at efterlyse en Holberg, som ikke blot var et »academicum«, men ogsaa et »humanum«. En saadan Indvending rammer imidlertid ikke hans Bog om Holberg som Essayist, det modneste og fasteste af samtlige Ansøgers offentliggjorte Arbejder.

Først og fremmest med dette Værk staar han som fuldt kvalificeret Ansøger til en akademisk Lærestol i dansk Litteratur. Man kunde dog ønske, at hans videnskabelige Produktion havde rummet flere Vidnesbyrd, end den gør, om hans Forhold til egentlig Digtning, og man finder intet Supplement i noget populært Forfatterskab, da han — utvivlsomt af Princip — har begrænset sig til eksklusivt faglig Virksomhed. I saa Henseende kan man næppe pege paa et eneste Punkt, hvor han ikke har stillet de strengeste Krav til sig selv om Konsekvens, Akribi, Redelighed og yderlig sober Fremstilling.

Dr. phil. *Sven Møller Kristensen* (f. 1909) tog i 1932 Skoleembeds-eksamen i *Dansk og Sang* med Udmærkelse i Hovedfaget, fik i 1932 tilkendt Accessit for sin Besvarelse af Universitetets Prisopgave »J. S. Sneedorff som Prosaist« (lidt forkortet trykt i »Acta philologica Scandinavica«, 1931—32) og blev i 1938 Dr. phil. paa Afhandlingen »Æstetiske studier i dansk fiktionsprosa 1870—1900«. Iøvrigt har han intet meddelt om sin Virksomhed udover, at han staar i Begreb med at afslutte 1. Del af en Bog om »Digtere og Samfund« i dansk Litteratur i det 19. Aarhundrede.

Hans Sneedorff-Undersøgelse indeholder en metodisk sikker Udredning af en Række stilistiske Fænomener; mindre grundig i Anlægget, men friskere og dristigere i Udførelsen er Disputatsen, som — trods nogen skitseagtig Løshed — tør betegnes som et af de originale Arbejder inden for de sidste Aars danske Litteraturforskning, præget af sikker kritisk Sans, af Finhed i Detailiagttagelsen og af Syn for Helheden.

Saaledes har Ansøgeren gennem sin noget ensidige Produktion vist sig i Besiddelse af visse Kvalifikationer til at varetage et Embede som Universitetslærer i dansk Litteratur.

Redaktør, Dr. phil. *Hakon Stangerup* (f. 1908) fik i 1931 Universitetets Guldmedaille for Undersøgelsen »Schack Staffeldts Lyrik i dens Forhold til Samtidens og den nærmeste Eftertids Digtning«, tog i 1932 Skoleembedseksamen i *Dansk* og *Fransk* med Udmærkelse og blev i 1936 Dr. phil. paa Afhandlingen »Romanen i Danmark i det attende Aarhundrede«. Lige fra sin Studentertid har han haft journalistisk og litterært Arbejde og har i de sidste seks Aar været litterær Hovedkritiker ved »Nationaltidende«.

Af samtlige Ansøgere er han den, der indtil videre har gjort sig stærkest gældende i Tidens almindelige litterære Liv, ikke blot ved sin flittige Kritikervirksomhed, som af Litteraturkendere vurderes højest forskelligt, men ogsaa ved sit friske og energiske Initiativ, der bl. a. har resulteret i hans velredigerede og nyttige Skriftserie »Tidens Digtere«. Som Frugter af hans Bladarbejde kan nævnes 3 Samlinger af kritiske Essays, der selvsagt i deres Form er bestemt af den journalistiske Oprindelse, men ofte præges fordelagtigt af hans faglige Indsigt; det gælder ikke mindst nogle Anmeldelser af Brødrene Brandes' Brevveksling.

Fagligt funderet er ogsaa hans hastigt skrevne lille Oversigtsbog »Levende dansk Litteratur« (1940), hvorimod en anden populær Vejledning, »Verdenslitteraturen« (1939), ikke kan betegnes som noget kyndigt Arbejde.

Ansøgerens egentlig videnskabelige Produktion indlededes med en lille Afhandling om »J. L. Heiberg og Naturvidenskaberne« (i »Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning« Nr. 167) og fortsættes med Disputatsen, der udfylder en Lakune i dansk Litteraturhistorie og er klart, men ogsaa særdeles haandfast komponeret; dens Værdi ligger navnlig i Fremdragelsen og den ofte forstandige Genrebestemmelse og Vurdering af en Del hidtil upaaagtet Stof, medens derimod Nøjagtigheden i Detailbehandlingen lader meget tilbage at ønske. Et stort Fremskridt fra dette Arbejde betegner Bogen »Schack Staffeldt« (1940), der vel ikke giver noget egentligt Billede af Digterens Kunst, men skildrer den Udvikling, som danner Forudsætningen for hans Lyrik. Med en finere og smidigere Metode end den i Disputatsen anvendte er der redegjort for et vigtigt Stykke Aandshistorie, og den Revision af den gængse Staffeldt-Opfattelse, som Undersøgelsen resulterer i, giver ogsaa Bi-

drag til en delvis ny Belysning af det romantiske Gennembrud i Danmark.

Navnlig den betydelige Bog om Staffeldt viser, at Dr. Stangerup har utvivlsomme Kvalifikationer som Ansøger til det ledige Docentur; men ogsaa de mange fortjenstfulde Momenter i Disputatsen vejer til saavel som den brede litterære Orientering og kritiske Sans, han har lagt for Dagen gennem det bedste og sagligste af sin journalistiske Virksomhed. At Sproget i hans videnskabelige Produktion har faaet et Præg af Pressemandens friske Stil, er kun naturligt; i den flydende og levende Fremstilling savner man dog undertiden de fineste Nuancer, men maa glæde sig over den uforanderlige Veloplagthed. Ansøgerens Arbejdsevne er langt ud over det sædvanlige.

I Henhold til ovenstaaende Vurderinger tillader vi os at foreslaa: *principalt*, at Dr. phil. F. J. Billeskov Jansen indstilles til Embedet som Docent i dansk Litteratur;

subsidiært, at Embedet besættes efter skriftlig og mundtlig Konkurrence mellem samtlige Ansøgere.

Udvalgets Indstilling blev i Henhold til § 5 i den fornævnte kgl. Anordning af 15. Maj 1932 tilstillet Ansøgerne, af hvilke Cand. mag. Oluf Friis og Dr. phil. Hakon Stangerup indsendte Svarskrivelser med Bemærkninger til Indstillingen.

Efter at Fakultetet havde sluttet sig til Udvalgets principale Indstilling, og Fakultetets Indstilling var blevet indsendt til Ministeriet med Konsistoriums Tilslutning, blev ved kgl. Resolution af 17. Juni 1941 Dr. phil. F. J. Billeskov Jansen udnævnt til Docent i dansk Litteratur ved Københavns Universitet fra den 1. September 1941 at regne.

r. Professor, Dr. phil. Martin Knudsens Afgang fra Universitetet og Amanuensis, Dr. phil. J. C. Jacobsens Udnævnelse til Professor i Fysik.

(J. Nr. 319/40).

Under 6. Januar 1941 blev der meddelt Professor i Fysik, Dr. phil. Martin Knudsen Afsked efter Ansøgning paa Grund af Alder med Pension fra den 31. August 1941 at regne.

Efter at det saaledes ledigtblevne Embede efter Indstilling af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet og Universitetets Rektor var blevet opslaaet ledigt, blev under 12. Februar 1941 de indkomne 2 Ansøgninger, nemlig fra Amanuensis ved Universitetet, Dr. phil. J. C.

Jacobsen og Dr. phil. Ebbe Rasmussen af Ministeriet tilstillet Universitetet til Erklæring.

Til at bedømme de indkomne Ansøgninger nedsatte det matematiske-naturvidenskabelige Fakultet i Henhold til § 3 i kgl. Anordning af 15. Maj 1932 et Udvalg bestaaende af Professorerne, Dr. phil. Martin Knudsen, Dr. phil. Niels Bohr, Dr. phil. H. M. Hansen samt Docent, Dr. phil. C. Møller.

Dette Udvalg afgav under 21. Februar 1941 følgende Indstilling til Fakultetet:

Der er indkommet to Ansøgninger fra Amanuensis, Dr. phil. J. C. Jacobsen og Assistent, Dr. phil. Ebbe Rasmussen. Begge Ansøgere er særdeles kvalificerede Fysikere, der hver især har offentliggjort et stort Antal udmærkede eksperimentalfysiske Undersøgelser.

Dr. Jacobsens Arbejder indbefatter Undersøgelser fra mange af den nyere Atomfysiks Arbejdsomraader, ved hvilke han har opnaaet talrige betydningsfulde Resultater. Især kan fremhæves hans Undersøgelser over α -Straalernes Indfangning af Elektroner, over den meget korte Levetid for Radium C' og over γ -Straalers Absorption, samt fra de sidste Aar hans Undersøgelser af Atomkernefission ved Deuteron-Bestraaling. Ved alle disse Undersøgelser blev der opnaaet nye Forsøgsresultater af stor Vigtighed for Udviklingen og Efterprøvningen af de teoretiske Forestillinger. Dr. Jacobsens Arbejder, der vidner om en sjælden Evne til at trænge stedse dybere ind i Problemerne, udmærker sig ikke mindst ved en overlegen Eksperimenterkunst, og han har i Forbindelse med de nævnte Undersøgelser givet mange vigtige Bidrag til Udviklingen af Eksperimentalteknikken indenfor Atomfysikken. I denne Forbindelse maa særlig fremhæves de smukke Forbedringer i Konstruktionen af Cyklotronen, som han har indført ved sit store Arbejde i de sidste Aar ved Indretningen af et Cyklotronanlæg paa Universitetets Institut for teoretisk Fysik.

Dr. Rasmussens Arbejder falder næsten alle indenfor den atomfysiske Spektroskopi, hvor han dels igennem en lang Række Arbejder har bidraget væsentligt til Udredningen af forskellige Grundstoffers Spektre, dels ved Undersøgelser over Spektralliniers Finstruktur har opnaaet mange værdifulde Oplysninger om Atomkernernes mekaniske og magnetiske Momenter. Navnlig maa nævnes hans Arbejder over de inaktive Luftarters Spektre, hvorved store Fremskridt i disse Spektres Klassifikation blev opnaaet, samt hans smukke Arbejder fra de sidste Aar over Sølvets Bue- og Gnistspektrum og over Hafniumliniernes Finstruktur. Alle Dr. Rasmussens Arbejder vidner ikke alene om en overlegen Beherskelse af Emnet, men har tillige bragt vigtige Bidrag til Udviklingen af Eksperimentalteknikken paa Spektroskopiens Omraade. Især maa i denne Forbindelse fremhæves hans frugtbare Undersøgelser vedrørende Udladningsformer egnet til selektiv Forstærkning af Spektralliniers Intensitet.

Som det vil fremgaa af omstaaende, drejer det sig for begge Ansøgers Vedkommende om Fysikere, der indenfor deres Omraade har arbejdet i første Linie og været i stadig Udvikling som eksperimenterende Videnskabsmænd. Endvidere har de begge en betydelig pædagogisk Erfaring gennem deres mangeaarige og udmærkede Deltagelse i den videregaaende Undervisning paa Universitetets Institut for teoretisk Fysik. Selvom, som allerede nævnt, begge Ansøgere derfor maa betragtes som særdeles vel kvalificerede til den omhandlede Stilling, hersker der dog indenfor Udvalget ingen Tvivl om, at Dr. Jacobsen, hvis Arbejder strækker sig over et længere Tidsrum og behandler Emner af mere varieret Karakter, maa anses for den bedst kvalificerede.

Udvalget skal derfor enstemmigt indstille Dr. Jacobsen til det ledige Professorat i Fysik ved Universitetet.

Udvalgets Indstilling blev i Overensstemmelse med § 5 i den for nævnte kgl. Anordning af 15. Maj 1932 tilstillet Ansøgerne, som begge i Skrivelser af 27. Februar 1941 udtalte, at de intet havde at bemærke til Indstillingen.

Efter at Udvalgets Indstilling var blevet enstemmig tiltraadt af Fakultetet og indsendt til Ministeriet med Konsistoriums Tilslutning, blev ved kgl. Resolution af 1. Maj 1941 Amanuensis ved Universitetet, Dr. phil. J. C. Jacobsen udnævnt til Professor i Fysik ved Københavns Universitet fra den 1. September 1941.
